1 శ్రీ ర స్తు.

వినాయక వ్రతకల్పము.

శ్లో॥ శుక్లాంబరధరంవిష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజమ్।
ప్రసన్నవదనంధ్యాయేత్సర్వవిఘ్నోపశాంతయే॥

సుముఖశ్చైకదంతశ్చ కపిలోగజకర్ణకః। లంబోదరశ్చవికటోవిఘ్నరాజోవినాయకః। ధూమకేతుర్గణాధ్యక్షః ఫాలచంద్రోగజాననః। వక్రతుండశ్శూర్పకర్ణ హేరంబస్కందపూర్వజః। షోడశైతాని నామాని యఃపఠేచ్ఛృణుయాదపి। విద్యారంభే వివాహేచ ప్రవేశేనిర్గమేతథా। సంగ్రామే సర్వకార్యేషు విఘ్న స్తస్యనజాయతే॥

శుభతిథౌశోభనముహూర్తే ఆద్యబ్రహ్మణః ద్వితీయపరార్థే శ్వేతవరాహకల్పే వైవస్వతమన్వంతరే కలియుగే ప్రథమపాదే జంబూద్వీపే భరతవర్షే భరతఖండే అస్మిన్ వర్తమానే వ్యావహారిక ప్రభవాది షష్టిసంవత్సరాణాం మధ్యేసంవత్సరే దక్షిణాయనే వర్షర్తౌ భాద్రపదమాసే శుక్లపక్షే చతుర్థ్యాంవాసరయుక్తాయాం శుభనక్షత్ర శుభయోగ శుభకరణ ఏవంగుణవిశేషణ విశిష్టాయాం అస్యాం శుభతిథౌ మమధర్మార్థకామమోక్ష చతుర్విధఫలపురుషార్థసిద్ధ్యర్థం పుత్రపౌత్రాభివృద్ధ్యర్థం సర్వాభీష్టసిద్ధ్యర్థం సిద్ధివినాయక ప్రీత్యర్థం ధ్యానావాహనాది షోడశోపచారపూజాం కరిష్యే॥

భవసంచితపాపౌఘవిధ్వంసనవిచక్షణమ్। విఘ్నాంధకారభాస్వంతం విఘ్నరాజమహంభజే। ఏకదంతంశూర్పకర్ణం గజవక్త్రంచతుర్భుజం। పాశాంకుశధరం దేవంధ్యాయేత్సిద్ధివినాయకమ్॥ ఉత్తమంగణనాథస్యవ్రతంసంపత్కరంశుభం।భక్తాభీష్టప్రదంతస్మాత్ ధ్యాయేత్తంవిఘ్ననాయకమ్॥ధ్యాయేద్గజాననం దేవంతప్తకాంచనసన్నిభంచతుర్భుజంమహాకాయంసర్వాభరణభూషితం॥శ్రీగణాధిపతయేనమః-ధ్యాయామి। అత్రాగచ్ఛజగద్వంద్యసురరాజార్చితేశ్వర। అనాథనాథసర్వజ్ఞ గౌరీగర్భ సముద్భవ। ఆవాహయామి॥ మౌక్తికైః పుష్యరాగైశ్చనానారత్నవిరాజితమ్। రత్నసింహాసనంచారుప్రీత్యర్థంప్రతిగృహ్యతాం॥ఆసనంసమర్పయామి॥ గౌరీపుత్రనమస్తేస్తుశంకరప్రియనందన।గృహాణార్ఘ్యంమయాదత్తం గంధపుష్పాక్షతైర్యుతం॥అర్ఘ్యంసమర్పయామి। గజవక్త్రనమస్తేస్తు సర్వాభీష్టప్రదాయక।భక్త్యాపాద్యంమయాదత్తంగృహాణద్విరదానన॥ పాద్యంసమర్పయామి॥ అనాథనాథసర్వజ్ఞో

గీర్వాణగణపూజిత। గృహాణాచమనం దేవ తుభ్యం దత్తం మయా ప్రభో॥ ఆచమనీయం సమర్పయామి॥ దధిక్షీరసమాయుక్తం మధ్వాజ్యేన సమన్వితం। మధుపర్కం గృహాణేదం గజవక్త్ర నమోస్తుతే॥ మధుపర్కం సమర్పయామి॥ స్నానం పంచామృతైర్దేవ గృహాణ గణనాయక। అనాథనాథ సర్వజ్ఞ గీర్వాణగణపూజిత॥ పంచామృతస్నానం సమర్పయామి॥ గంగాదిసర్వతీర్థేభ్య ఆహృతైరమలైర్జలైః। స్నానం కరిష్య భగవ న్నుమాపుత్ర నమోస్తుతే॥ శుద్ధోదకస్నానం సమర్పయామి॥ రక్తవస్త్రద్వయం చారు దేవయోగ్యం చ మంగళం। శుభప్రదం గృహాణ త్వం లంబోదర హరాత్మజ॥ వస్త్రయుగ్మం సమర్పయామి॥ రాజితం బ్రహ్మసూత్రం చ కాంచనం చోత్తరీయకం। గృహాణ సర్వధర్మజ్ఞ భక్తానామిష్టదాయక॥ ఉపవీతం సమర్పయామి॥ చందనాగరుకర్పూరకస్తూరికుంకుమాన్వితం। విలేపనం సురశ్రేష్ఠ ప్రీత్యర్థం ప్రతిగృహ్యతామ్॥ గంధాన్ సమర్పయామి॥ అక్షతాన్ ధవళాన్ దివ్యాన్ శాలీయాంస్తండులాన్ శుభాన్। గృహాణ పరమానంద ఈశపుత్ర నమోస్తుతే॥ అక్షతాన్ సమర్పయామి॥ సుగంధానిసుపుష్పాణి జాజీకుందముఖానిచ। ఏకవింశతిపత్రాణి సంగృహాణ నమోస్తుతే॥

పుష్పాణి పూజయామి॥ అథాంగపూజా॥ గణేశాయనమః - పాదౌ పూజయామి॥ ఏకదంతాయనమః - గుల్ఫౌ॥ శూర్పకర్ణాయనమః - జానునీ॥ విఘ్నరాజాయనమః - జంఘే॥ అఖువాహనాయనమః - ఊరూ॥ హేరంబాయనమః - కటిం॥ లంబోదరాయనమః - ఉదరం॥ గణనాథాయనమః - నాభిం॥ గణేశాయనమః - హృదయం॥ స్థూలకంఠాయనమః - కంఠం॥ స్కంధాగ్రజాయనమః - స్కంధౌ॥ పాశహస్తాయనమః - హస్తౌ॥ గజవక్త్రాయనమః - వక్త్రం॥ విఘ్నహంత్రేనమః - నేత్రే॥ శూర్పకర్ణాయ - కర్ణౌ॥ ఫాలచంద్రాయనమః - లలాటం॥ సర్వేశ్వరాయనమః - శిరః॥ విఘ్నరాజాయనమః - సర్వాంగపూజయామి॥ అథైకవింశతిపత్రపూజా॥ సుముఖాయనమః - మాచీపత్రం సమర్పయామి॥ గణాధిపాయనమః - బృహతీపత్రం॥ ఉమాపుత్రాయనమః - బిల్వపత్రం॥ గజాననాయనమః - దూర్వాయుగ్మం॥ హరసూనవేనమః - దత్తూరపత్రం॥ లంబోదరాయనమః - బదరీపత్రం॥ గుహాగ్రజాయనమః - అపామార్గపత్రం॥ గజకర్ణాయనమః - తులసీపత్రం॥ ఏకదంతాయనమః - చూతపత్రం॥ వికటాయనమః - కరవీరపత్రం॥ భిన్నదంతాయనమః - విష్ణుక్రాంతపత్రం॥ వటవేనమః - దాడిమీపత్రం॥ సర్వేశ్వరాయ - దేవదారుపత్రం॥ ఫాలచంద్రాయ - మరువకపత్రం॥ హేరంబాయ - సింధువారపత్రం॥ శూర్పకర్ణాయ - జాజీపత్రం॥ సర్వపూజ్యాయ - గండలీపత్రం॥ ఇభవక్త్రాయనమః - శమీపత్రం॥ వినాయకాయ - అశ్వత్థపత్రం॥ సుర

సేవితాయ-అర్జునపత్రం॥ కపిలాయ-అర్కపత్రం ॥ శ్రీగణేశ్వరాయనమః-ఏకవింశతిపత్రాణి పూజయామి॥

అథాష్టోత్తరశతనామపూజా.

గజాననాయ నమః	ప్రాజ్ఞాయనమః	సర్వసిద్ధిప్రదాయ	వటవేనమః
గణాధ్యక్షాయన	విఘ్నకర్త్రేయన	సర్వసిద్ధయేనమః	అభీష్టవరదాయ
విఘ్నరాజాయన	విఘ్నహంత్రేయ	పంచహస్తాయన	జ్యోతిషేనమః
వినాయకాయన	విశ్వనేత్రేయన	పార్వతీనందనా	భక్తనిధయేనమః
ద్వైమాతురా	విరాట్పతయేన	ప్రభవేనమః	భావగమ్యాయ
ద్విముఖాయనమః	శ్రీపతయేనమః	కుమారగురవేన	మంగళప్రదాయ
ప్రముఖాయనమః	వాక్పతయేనమః	అక్షోభ్యాయన	అవ్యక్తాయ (నమః
సుముఖాయనమః	శృంగారిణేనమః	కుంజరాసురభంజ	అప్రాకృతపరాక్ర
కృతినేనమః	ఆశ్రితవత్సలాయ	ప్రమోదాయనమః	సత్యధర్మిణేనమః
సుప్రదీపాయన	శివప్రియాయన	మోదకప్రియా	సఖ్యేనమః
సుఖనిధయేనమః	శీఘ్రకారిణేనమ	కాంతిమతే (య	సరసాంబునిధయే
సురాధ్యక్షాయ	శాశ్వతాయనమః	ధృతిమతేనమః	మహేశాయనమః
సురారిఘ్నాయన	బలాయనమః	కామినేనమః	దివ్యాంగాయన
మహాగణపతయే	బలోత్థితాయన	కపిత్థపనసప్రియా	మణికింకిణీమేఖ
మాన్యాయనమః	భవాత్మజాయన	బ్రహ్మచారిణే (య	సమస్తదేవతాయ
మహాకాలాయన	పురాణపురుషా	బ్రహ్మరూపిణేన	సహిష్ణవే (మూర్త
మహాబలాయన	పూష్ణే (య	బ్రహ్మవిద్యాదిదా	సతతోత్థితాయన
హేరంబాయన	పుష్కరోత్క్షిప్తవా	జిష్ణవేనమః (భువే	విఘాతకారిణేన
లంబజఠరాయన	అగ్రగణ్యాయన	విష్ణుప్రియాయన	విష్వగ్దృశేనమః
హ్రస్వగ్రీవాయ	అగ్రపూజ్యాయ	భక్తజీవితాయన	విశ్వరక్షాకృతేన
మహోదరాయన	అగ్రగామినేనమః	జితమన్మథాయ	కల్యాణగురవేన
మదోత్కటాయ	మంత్రకృతేనమః	ఐశ్వర్యకారణా	ఉన్మత్తవేషాయ
మహావీరాయన	చామీకరప్రభా	జ్యాయసేనమః	పరజితేనమః (రా
మంత్రిణేనమః	సర్వాయ (య	యక్షకిన్నరసేవి	సమస్తజగదాధా
మంగళస్వరూపా	సర్వోపాస్యాయ	గంగాసుతాయ	సర్వైశ్వర్యప్రదా
ప్రమథాయనమః	సర్వకర్త్రేనమః	గణాధీశాయనమః	ఆక్రాంతచిదచి
ప్రథమాయనమః	సర్వనేత్రేనమః	గంభీరనినదాయ	శ్రీవిఘ్నేశ్వరాయన

దశాంగం గుగ్గులోపేతం సుగంధం సుమనోహరం। ఉమాసుత నమస్తుభ్యం గృహాణ వరదో భవ॥ ధూపమాఘ్రాపయామి॥ సాజ్యం త్రివర్తి సంయుక్తం వహ్నినా ద్యోతితం మయా। గృహాణ మంగళం దీపమీశపుత్ర నమోస్తుతే॥ దీపం దర్శయామి॥ సుగంధాన్ సుకృతాంశ్చైవ మోదకాన్ ఘృతపాచితాన్। నైవేద్యం గృహ్యతాం దేవ చణముద్గైః ప్రకల్పితాన్॥ భక్ష్యం భోజ్యం చ లేహ్యం చ చోష్యం పానీయమేవ చ। ఇదం గృహాణ నైవేద్యం మయా దత్తం వినాయక॥ నైవేద్యం సమర్పయామి॥ సచ్చంద్ర విఘ్నేశ పుష్కరాణి ధనాని చ। భూమ్యాం స్థితాని భగవన్ స్వీకురుష్వ వినాయక॥ సువర్ణపుష్పం సమర్పయామి॥ పూగీఫలసమాయుక్తం నాగవల్లీదళైర్యుతం। కర్పూరచూర్ణసంయుక్తం తాంబూలం ప్రతిగృహ్యతాం॥ తాంబూలం సమర్పయామి॥ ఘృతవర్తిసహస్రైశ్చ కర్పూరశకలైస్తథా। నీరాజనం మయా దత్తం గృహాణ వరదో భవ॥ నీరాజనం సమర్పయామి॥ అథ దూర్వాయుగ్మపూజా॥ గణాధిపాయ నమః - దూర్వాయుగ్మం పూజయామి॥ ఉమాపుత్రాయ నమః - దూర్వాయు॥ అఖువాహనాయ - దూర్వా॥ వినాయకాయ - దూ॥ ఈశపుత్రాయ - దూ॥ సర్వసిద్ధిప్రదాయకాయ - దూ॥ ఏకదంతాయ - దూర్వా॥ ఇభవక్త్రాయ - దూర్వా॥ మూషకవాహనాయ - దూ॥ కుమారగురవే నమః - దూర్వాయుగ్మం॥ గణాధిప నమస్తేస్తు ఉమాపుత్ర గజానన। వినాయకేశతనయ సర్వసిద్ధిప్రదాయక॥ ఏకదంతైకవదన తథా మూషకవాహన॥ కుమారగురవే తుభ్యం సమర్పయామి పుష్పాంజలిం॥ మంత్రపుష్పం సమర్పయామి॥ ప్రదక్షిణం కరిష్యామి సతతం మోదకప్రియ। నమస్తే విఘ్నరాజాయ నమస్తే విఘ్ననాశన॥ ప్రదక్షిణనమస్కారాన్ సమర్పయామి॥ అర్ఘ్యం గృహాణ హేరంబ సర్వభద్రప్రదాయక। గంధపుష్పాక్షతైర్యుక్తం పాత్రస్థం పాపనాశన॥ పునరర్ఘ్యం సమర్పయామి॥ ఓం బ్రహ్మవినాయకాయ నమః॥ నమస్తుభ్యం గణేశాయ నమస్తే విఘ్ననాశన। ఈప్సితం మే వరం దేహి పరత్ర చ పరాం గతిం॥ ప్రార్థన॥ వినాయక నమస్తుభ్యం సతతం మోదకప్రియ। నిర్విఘ్నం కురు మే దేవ సర్వకార్యేషు సర్వదా॥ వాయనదానం గణేశ। ప్రతిగృహ్ణాతు గణేశో వై దదాతి చ। గణేశస్తారకో ద్వాభ్యాం గణేశాయ నమో నమః॥ ప్రతిగ్రహమంత్రః॥ వినాయకస్య ప్రతిమాం వస్త్రయుగ్మసమన్వితాం। తుభ్యం దాస్యామి విప్రేంద్ర యథోక్తఫలదో భవ॥ ప్రతిమాదానం॥ ప్రసీద దేవదేవేశ ప్రసిద్ధగణనాయక। ప్రదక్షిణం కరోమి యోగీశ పుత్ర విఘ్నేశ నమోస్తుతే॥ ప్రదక్షిణం కరోమి త్వాం కుమార్గే సన్నిధో భవ। యాని కాని చ పాపాని జన్మాంతరకృతాని చ। తాని తాని ప్రణశ్యంతి ప్రదక్షిణ పదే పదే॥ యస్యస్మృత్యా

తావతః పనమన్యఫలైః పుష్పైశ్చ వేద్యకారణమేష్యశిష్ట్యత్వగీతైశ్చ వాద్యైశ్చ పురాణపఠనాదిభిః। తద్దినేగణనాథంచ ప్రాక్ దానేన శ్రోత్రియాన్ బంధుభిస్స్వజనైస్సార్ధం భుంజీయాత్ తైలవర్జితం। ఏవంయః కురుతేమర్త్యగణనాథప్రసాదతః। సిధ్యంతిసర్వకార్యాణి నాత్ర కార్యావిచారణా। తతఃప్రభాతేవిమలేపునః పూజాంసమాచరేత్ ॥ పూజాంకృత్వాదినం దంతముఖవీతదిమంగళం। పరిధానంతథాదద్యాత్ వివధము త్తమం॥ ఉపాయనంతోరదద్యాద్బ్రాహ్మణాయస్వశక్తితః। అశక్తోపోత్తసలీలాంతపాకద్రవ్యహస్తగానిభగణోత్తమః॥ త్రైలోక్యే క్షేత్రతంచైవకర్యోత్తానామ మోత్తమం। అనేకైశ్చపేపముకిభిర్గంధర్వైః కిన్నరైస్తథా॥ చీర్ణమేతద్వ్రతం నరైర్వపురాకల్పమదానన। ఇతిపుత్రాయసత్యేనమహ్యంపూజామేదితంపురా॥ ఏవంసూర్యార్ధర్మాగణనాథప్రపూజనం। విజయస్సేభవేన్నిత్యంసర్వసర్వవిజాతత్వహోం॥ ఏతద్వ్రతంమహాశ్చాపి దమయంతీపురాకరోత్। కృష్ణోజాంబవతీ మహాగోప్యమంతశమణికథా। దమయంతీనలంచైవ ప్రకాశశసభాగా॥ శక్రేణపూజతః పూర్వం వృత్రాసురవధేతథ। రామదేవేన దేవేశః సీతాయమార్గణేపురా। భగీరథేతద్వన్ననగంగామానయతాపురా॥ అమృతార్థిత్వాచనాగాయకథాదేవాసురైరపి। కుష్ఠవ్యాధియుతేనాపి సాంబేనారాధితఃపురా॥ ఏకము క్తమూతేసాన జఃపాదునంకః। పూజయామాసదేవస్యపుత్రతిపురఘాతిశంకరత్రిపురం ఘంకపాత్యాయిస్త్రపాస్తవాక్ రాజ్యమోజనా। పూజయిత్వేమ గంగాదేశంసిద్ధిజాయాకం॥ సిద్ధ్యంతిసర్వకార్యాణిమనసాచింతితాన్యపి। ఖ్యాతింగతోలోకేనామ్నాసిద్ధివినాయకః। విద్యార్థీ లభతేపూజాచిత్త్వేద్విద్యా లాభోభవేద్ధ్రువం। జయంజయార్థీ లభతేపుత్రార్థీలభతేసుతాన్॥ పతికామాపతిం స్థానంసౌభాగ్యంచసువాసినీ। విధవాపూజయిత్వాతుమహైశ్వర్యమవాప్నుయాత్॥ బ్రాహ్మణః క్షత్రియో వైశ్యశూద్రో వాత్యథవా స్త్రీసమః। అన్యశ్చాపిథవాని ప్రతింకుర్యాద్యథావిధిః। సిద్ధ్యంతిసర్వకార్యాణి గణనాథప్రసాదతః। పుత్రపౌత్రాభివృద్ధి గజాద్యైశ్వర్యమవాప్నుయాత్॥

ఇతి స్కాందపురాణే వినాయకవ్రతకల్పం సంపూర్ణం.

వినాయకవ్రత కథాప్రారంభః.

* శ్రీమదఖిలాండబ్రహ్మాండనాయకుండగు భగవంతుని సృష్టిని శేషంబగు నబ్బరతఖండంబునను ఉత్తరభాగమునందు ఆర్యావర్తమనుపుణ్యభూ

---

* సూతపురాణమునందు చెప్పబడిన సర్వవ్రతకథారంభంబునకు సిద్దేతకముగా నెంచుంగునది.

మోక్త్యాతపః॥ పూజాక్రియాదిషు న్యూనం సంపూర్ణతాం యాతి సద్యోవం
దేతమచ్యుతం॥ పూజావిధానం సంపూర్ణమ్.

అ థ క థా ప్రా రం భః.

ఆసీత్పురాచంద్రవంశేరాజాధర్మఇతిశ్రుతః। స్వరాజ్యందైవయోగేన
జ్ఞాతిభిః కపటైర్హృతే॥ అనుజైర్భార్యయాసార్ధంజగామగహనంవనం। బ
హువృక్షసమాకీర్ణం నానామృగసమన్వితం బహుపక్షికులోపేతం వ్యాఘ్రభ
ల్లూకసేవితం। తత్రతత్రసమావిష్టామునయోబ్రహ్మవాదినః॥ ఆదిత్యసన్ని
భాస్సర్వేసర్వేచిహ్నసముద్భవాః॥ తేజోమండలసంకాశా వాయుపర్ణాంబు
భక్షకాః॥ అగ్నిహోత్రరతానిత్య మతిథీనాంచపూజకాః॥ ఊర్ధ్వబాహూని
రాలంబా న్సర్వేమునిగణాస్తథా। తాన్పశ్యన్ధర్మరాజోపిసంభ్రమేణస
మన్వితః। సూతాశ్రమంసమాసాద్య సూతందృష్ట్వాససంభ్రమః।భ్రాతృభి
ర్భార్యయాసార్ధ మనుజైస్సముపావిశత్॥ ధర్మఉవాచ। సూతసూతమహా
ప్రాజ్ఞసర్వశాస్త్రవిశారద। వయంచభార్యయాసార్ధం జ్ఞాతిభిఃపరిపీడితాః।స్వ
రాజ్యంసకలంచైవ పుత్రాశ్చపశవోహృతాః॥ తత్పదప్రాప్తిమాత్రేణ సర్వ
దుఃఖవినాశితం। మహోపకారంకృత్వాపి వ్రతంబ్రూహిదయానిధే॥ సూ
తఉవాచ॥ వ్రతంసంపత్కరంనృణాం సర్వసౌఖ్యప్రవర్ధనం। శృణుత్వంపా
డవాన్సర్వవ్రతానాముత్తమంవ్రతం। రహస్యంసర్వపాపఘ్నంపుత్రపౌత్రా
భివర్ధనం। వ్రతంసాంబశివేనైవ షణ్ముఖస్యోదితంపురా॥ కైలాసశిఖరే
రమ్యే నానాగణనిషేవితే। మందారవిటపిప్రాంతే నానామణివిభూషితే.
హేమసింహాసనాసీనం శంకరంలోకశంకరం। పప్రచ్ఛషణ్ముఖస్సోపిలోకా
నుగ్రహకాంక్షయా। స్కందఉవాచ-కేనవ్రతేనభగవన్ సౌభాగ్యంసతులం
భతే। పుత్రపౌత్రధనంలబ్ధ్వా మనుజస్సుఖమేధతే। తన్మేవదమహాదేవ
వ్రతానాముత్తమంవ్రతం॥ ఈశ్వరఉవాచ॥ అస్తిప్రియంమహాభాగగణనాథప్ర
పూజనం। సర్వసంపత్కరంశ్రేష్ఠమహాయుః కామార్థసిద్ధిదంమాసిభాద్రప
దేశుక్లచతుర్థ్యాం వ్రతమాచరేత్। ప్రాతస్స్నానంకృత్వాతు నిత్య
కర్మసమాచరేత్। స్వశక్త్యాగణనాథస్య స్వర్ణం రౌప్యసుధాకృతిం అథవా
మృణ్మయంకుర్యాద్విత్తశాఠ్యంవర్జయేత్॥ స్వగృహస్యోత్తరేదేశేమంట
పంకారయేత్తతః।తన్మధ్యేష్టదళంపద్మంయుక్తైర్వాపితండులైస్తథా॥ ప్రతిమాం
శ్రీగణేశస్య సంస్థాప్యపూజయేత్ శ్వేతగంధాక్షతైః పుష్పైఃదూర్వాభిర్యాం
వ్రతసమన్వితైః॥ ధూపైర్దీపైశ్చనైవేద్యైర్మోదకైర్ఘృతపాచితైః। ఏకవింశతి
సంఖ్యాకాన్ నారికేళఫలాన్యపి॥ రంభాజంబూకపిత్థాఖ్య యిక్షుఖండాశ్చ

మియొప్పుచుండును అందు కల్హార కేదార కరవీర జాజి విరజాజి జపా పాటలీ కేతకీ నాగపున్నాగ మల్లికా మాలతీ కాంచన కురువక కపిత్థ మందార చంపక చాంపేయాద్యనేక వృక్షరాజ విరాజితమును; సాల రసాల తాల హింతాల తమాలతక్కోలనారికేళఘ్రాతవకుళ అశోకకపిత్థాశ్వత్థప్లక్షపనసాకారాద్యనేక వృక్షశోభితంబును, హంసకారండవ చక్రవాకబల కుక్కుటకోకిలాద్యనేక పక్షికృతకోలాహలనినదంబును, నిర్మలప్రవాహ రమణీయ సరోవరయుక్తంబును, ప్రాణాయామ ప్రత్యాహారధ్యాన ధారణ సమాధ్యష్టాంగ యోగ నిష్ఠాగరిష్ఠమహాసార పూజారాకరంద పానానందకందళిత హృదయారవింద మహానిసర్గ దివ్యాశ్రమ విలసితమునగు నైమిశారణ్యము వెలయుచుండు. అందనేకధర్మశాస్త్ర పురాణేతిహాసముల జెప్పు పౌరాణికుండగు సూతుండు శౌనకాదిమునుల కనేక శాస్త్రములు బోధించుచుండును. ఇట్లుండ చంద్రవంశమునందు బుట్టిన ధర్మరాజు దైవయోగమువలన జ్ఞాతులచే రాజ్యమును పోగొట్టుకొని అనేకవృక్షపక్షిమృగములుగల యడవి బ్రవేశించి అందు వాయుభక్షకులుగను పర్ణభక్షకులుగను తపముజేయుచుండెడి మహాత్ములగు ఋషులం జూచుచు సూతుని యొద్దకుబోయి భార్యానుజులతోడ నమస్కరించి ధర్మరాజిట్లనియె. ఓ మహాత్మా! మేము జ్ఞాతులచే రాజ్యమును సంపత్తునుగోలుపోయి పరిభ్రష్టులమైతిమి. మీదర్శనమాత్రమున సకలపాపములు నశించెను. మాయందు కృపగలిగి పునారాజ్యాదులు గలుగునట్టి యొకవ్రతం బానతీయవలయునని వేడగా సూతుండిట్లనియె. ధర్మరాజా! సమస్తపాపములం బోగొట్టి పుత్రపౌత్రాభివృద్ధిచేయు రహస్యమైన నరయొకవ్రతముగలదు. దానిని తొల్లి పరమశివుండు కుమారస్వామి కుపదేశించె. ... ప్రమథగణాధిసేవితమును నానారత్నవిభూషితమును న కైలాసపర్వతమునందలి మందారవృక్షసమీపమున స్వర్ణసింహాసనమునందు పరమశివుండు కూర్చుండియుండ నిజ షణ్ముఖుండేతెంచి యిట్లనియె. ఓ నీలకంఠా! లోకమునందు మనుజులే వ్రతముచేసినట్టులైన పుత్రపౌత్రాదులం బొంది సుఖముగనుందురో అట్టి వ్రతమును జెప్పుమనిన శివుండు ఓకుమారస్వామీ! ఆయుష్యమును సర్వసంపత్తును వృద్ధిచేసెడి వినాయకవ్రతం బొకటి గలదు. ఆవ్రతమును భాద్రపదమాస శుక్లపక్ష చవితినాడు ప్రాతఃకాలమున స్నానముచేసి శుచిర్భూతుండై నిత్యకర్మములనెరవేర్చుకొని తనశక్తికొలది బంగారుతోనైనను వెండితోనైనను విఘ్నేశ్వర ప్రతిమను జేసి గృహోత్తరప్రదేశమున మంటపంబేర్పఱిచి యందు పద్మముగాని బియ్యమునైనబోసి

అష్టదళపద్మంబేర్పఱచి గణేశప్రతిమను ప్రతిష్ఠించి శ్వేతగంధాక్షత పుష్ప దూర్వలచేబూజించి ధూపదీపము సమర్పించి కుడుములు మొదలైన పిండి వంటలును టెంకాయలు అరటిపండ్లు నేరేడుపండ్లు వెలగపండ్లు చెఱకు మొదలైనఫలములను ప్రత్యేకముగా దశసంఖ్య నిరుపదియొకటిప్రకారము నైవేద్యముచేసి నృత్తగీతవాద్యపురాణ పఠనాదులతో గణపతిపూజ సమాప్తిగావించి యథాశక్తిగా వేదవిదులైన బ్రాహ్మణులకు తాంబూలదక్షిణలిచ్చి బంధువులతోడ ఘృతపక్వములైన బ్రాహ్మణులకు తాంబూలదక్షిణలిచ్చి బంధువులతోడ ఘృతపక్వములైన భక్ష్యభోజ్యాదులతో వానికిగణపతిప్రసాదమువలన సకలకార్యములు సిద్ధించును. ఇందుకు సంశయము లేదు. మరునాడుదయమున నిద్రలేచి స్నానాదులంగావించి పునఃపూజ కొనర్చి వారివారివిభవానుసారము గణనాథునికి మౌంజీకృష్ణాజినదండ యజ్ఞోపవీత కమండలవస్త్రములనుసమర్పించి పురోహితులకు వస్త్రయుగ్మ దక్షిణతాంబూలములనిచ్చి యితరవిప్రులను దక్షిణతాంబూలభోజనాదులచే తృప్తులంజేయవలయు. కుమారస్వామీ! వ్రతములలోనుత్తమంబైన యీవ్రతరాజము మానవులోకములయందును ప్రసిద్ధిజెంది గరుడగంధర్వకింపురుషాదులచే సదా యాచరింపంబడినదని స్కంధునకు పరమశివుఁ డుపదేశించెను. వ్యాసుఁడిట్లనె. రాజా! నీవునునీవ్రతముజేసితివేని శత్రువులజయించి సుఖముగనుండువు. మఱియును దొల్లి యీవ్రతమును దమయంతి యాచరించి నలమహారాజును పెండ్లాడెను. శ్రీకృష్ణమూర్తి యాచరించి శమంతకమణితోడ జాంబవతిం బొందెను. అదెట్లనిన సత్రాజిత్తను నరేంద్రుడు సూర్యునివరముచే శమంతకమణినిబొంది శ్రీకృష్ణదర్శనార్థము ద్వారకపురంబోవ సూర్యునివలె ప్రకాశించుచున్న శమంతకమణిని శ్రీకృష్ణమూర్తి యడుగగా దానినిసత్రాజిత్తుయియ్యక తనయూరికేఁబోయె. పిదపసత్రాజిత్తుని తమ్ముఁడామణిధరించుకొని వేటకుఁబోయె అప్పుడొకసింహము వానినివధియించి ఆమణి నెత్తుకొనిపోవుచుండఁగా నాసింహమును జాంబవంతుడు హతంబొనర్చి ఆమణిని తనగుహకుఁదీసికొనిపోయెను. యీవార్త లోకులకుదెలియజేసి శ్రీకృష్ణుఁడు సత్రాజిత్తుని తమ్మునిందునిమి శమంతకమణి నపహరించెనని చెప్పుకొనుచుండ శ్రీకృష్ణుండు తానువినాయకునిచే శపింపబడిన చవితి చంద్రుని క్షీరఘటమునందు జూచుటచే తనకీయపవాదము సంభవించెనని బలభద్రునితో జెప్పె నతఁడు చవితిచంద్రునకు వినాయకుండేల శాపంబిచ్చెననియడుగ కృష్ణమూర్తి యిట్లనియె. అన్నా! కైలాసమున నొక

నాడు వినాయకుండు కుబ్జరూపధరుండయి ప్రకాశించుచుండ నతనిం జూ
చి చంద్రుండు నవ్వె. అంత వినాయకుండు చంద్రుని జూచి ఓరీ! నిన్ను చవితి
దినమున నెవ్వరేని యుం జూచిరేని వారికపవాదము సిద్ధించునని శపించె. చం
ద్రుండు దపిదీనుండై ప్రార్థింప వినాయకుండు స్కందునకు సాంబశివుం డానతి
చ్చిన ప్రకారము భాద్రపద శుద్ధ చవితి దినమందు నన్ను యథావిధి నర్చించి వ్ర
తము సలిపిరేని అట్టివారికి సంభవించిన యపవాదములు తొలగి శత్రుజయము
ను మోక్షసామ్రాజ్యసిద్ధియు పుత్రపౌత్రాదిమహాభివృద్ధియుం గలుగు
నని వినాయకుండు చంద్రునకుం జెప్పె. అంత చంద్రుండు మొదలగువారివ్ర
తము చేసిరని కృష్ణుండు బలభద్రునితో జెప్పె. బలభద్రుండు శేషభాగము
నందెల్లవారిచే నానతమునన్నట్లుంజేసి తానును కృష్ణమహారాజును వ
దానాప్రకారంబొనర్చి వినాయకుని ప్రసాదముచే జాంబవంతుని యొద్దనుంజొచ్చి
నతండు జాంబవతియును శమంతకమును కృష్ణమహారాజుకిచ్చి వివాహముచేసి శ
మంతకమణియును నొసంగె. నారదముఖమున వాసుదేవుండు సత్రాజిత్తుకిచ్చె
న సత్యభామయును కూతునిచ్చెగా దానిం బెండ్లాడి కృష్ణుండు సు
ఖముగనుండె. మఱియు స్త్రీలకును వ్రతంబొనర్చునప్పుడు దేవేంద్రుండును,
సీతాదేవిని వెదకునప్పుడు శ్రీరాముండును, గంగను భూమికి దెచ్చునపుడు
భగీరథుండును, అమృతోత్పాదనము సేయునప్పుడు దేవాసురులును, కుష్ఠు
వ్యాధి నివృత్తికొఱకు సాంబుండును, వినాయకవ్రతము చేసిరని వినిన ధ
ర్మరాజును నీవ్రతముసలిపి శత్రువులజయించి రాజ్యంబుగొంది సుఖముగ
నుండె. కావున మనమ్మున దలచినకార్యములన్నియు వినాయకవ్రతము సలు
పుటవలన సిద్ధించుటచే గణేశుడు సిద్ధివినాయకుండని ప్రసిద్ధిజెందె. విద్యా
రంభకాలమున బూజించిన విద్యాలాభమును జయార్థి జయమును పుత్రా
ర్థి పుత్రులను బడయుదురు. విధవత్పూజించనేని మఱియే విఘ్నమును వై
ధవ్యమును బొందదు. కావున బ్రహ్మక్షత్రియ వైశ్యశూద్రులు యథావి
ధిగా నీవ్రతంబాచరించిన శ్రీగణపతి యనుగ్రహముచే సకలైశ్వర్యములం
బొంది సుఖముగ నుందురు.

శ్రీ ర స్తు.

సరస్వతీ వ్రతకల్పము.

ఏవంగుణ విశేషణవిశిష్టాయాం శుభతిథౌ మమధర్మార్థకామమోక్షచతుర్విధ ఫలపురుషార్థసిద్ధ్యర్థం సకలవిద్యాపారంగత తత్సిద్ధ్యర్థం సరస్వత్యైప్రయుక్త శ్రీ సరస్వతీదేవీ ముద్దిశ్య శ్రీసరస్వతీదేవతా ప్రీత్యర్థం కల్పోక్తప్రకారేణ యావచ్ఛక్తి ధ్యానావాహనాది షోడశోపచారపూజాం కరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య కలశపూజాం కుర్యాత్॥

పుస్తకేషు యతో దేవి క్రీడతే పరమార్థతః । తత స్తత్ర ప్రకుర్వీత ధ్యానమావాహనాదికం॥ ధ్యానమేవం ప్రకుర్వీత సాధకో విజితేంద్రియః। ప్రణవాసనమారూఢాం తదర్థత్వేన నిశ్చితాం॥ అంకుశం చాక్షసూత్రంచ పాశంవీణాంచధారిణీం।ముక్తాహారసమాయుక్తాం మోదరూపాంమనోహరామ్॥ సితేనదర్పణాభేన వస్త్రేణోపరిభూషితాం। సుస్తనీం వేదవేద్యాంచ చంద్రార్ధకృతశేఖరామ్॥ జటాకలాపసంయుక్తాం పూర్ణచంద్రనిభాననాం। త్రిలోచనాంమహాదేవీం స్వర్ణనూపురధారిణీమ్॥ కటకైస్స్వర్ణరత్నాద్యైర్ముక్తాకంకణభూషితాం। కంబుకంఠీంసుతామ్రోష్ఠీం సర్వాభరణభూషితామ్॥ కేయూరైర్మేఖలాద్యైశ్చద్యోతయంతీంజగత్త్రయమ్।శబ్దబ్రహ్మాత్మికాందేవీం ధ్యానకర్మసమాహితః॥ ధ్యాయామి॥ అత్రాగచ్ఛ జగద్వంద్యే సర్వలోకైకపూజితే। మయాకృతామిమాంపూజాం గృహాణజగదీశ్వరి॥ ఆవాహయామి॥ అనేకరత్నసంయుక్తంసువర్ణేనవిరాజితం।ముక్తామణ్యంకితంచారుచాసనం తే దదామ్యహమ్॥ ఆసనం సమర్పయామి॥ గంధపుష్పాక్షతైస్సార్ధం శుద్ధతోయేనసంయుతం। శుద్ధస్ఫటిక తుల్యాంగి పాద్యంతే ప్రతిగృహ్యతామ్॥ పాద్యం సమర్పయామి॥ భక్తాభీష్టప్రదేదేవి దేవదేవాదివందితే। ధాతృప్రియేజగద్ధాత్రి దదామ్యర్ఘ్యంగృహాణమే॥ అర్ఘ్యంసమర్పయామి॥ పూర్ణచంద్రసమానాభే కోటిసూర్యసమప్రభే। భక్త్యాసమర్పితం వాణిగృహాణాచమనీయకమ్॥ ఆచమనీయంసమర్పయామి॥ కమలభవనజాయేకోటిసూర్యప్రకాశే విశదశుచివిలాసే కోమలాకారయుక్తే। దధిమధుఘృతయుక్త క్షీరరంభాఫలాఢ్యం సుచిరమధుపర్కంగృహ్యతాందేవవంద్యే॥ మధుపర్కంసమర్పయామి॥ దధిక్షీరఘృతోపేతం శర్కరామధుసంయుతం। పంచామృతస్నానమిదం స్వీకురుష్వమహేశ్వరి॥ పంచామృతస్నానంసమ

ర్పయామి ॥ శుద్ధోదకేన సుస్నానం కర్తవ్యం విధిపూర్వకం । సువర్ణకలశా
నీతై ర్నానాగంధసువాసితైః ॥ శుద్ధోదకస్నానం సమర్పయామి ॥ శుక్లవ
స్త్రద్వయం దేవి కోమలం కుటిలాలకే । మయి ప్రీత్యా త్వయా వాణి బ్రహ్మ
జే ప్రతిగృహ్యతామ్ ॥ వస్త్రయుగ్మం సమర్పయామి ॥ శ్వేతబ్రహ్మసూత్రకే దేవి శుద్ధ
శాస్త్రనిర్మితాలయే ॥ బ్రహ్మసూత్రం గృహాణ త్వం బ్రహ్మపుత్రి ప్రపూజితే ॥ య
జ్ఞోపవీతం ॥ కటకమకుటహారై ర్నూపురై రంగదాద్యై ర్వివిధసుమణియుక్తై ర్బ
ద్ధఖిలాదికే, హారైః । కమలదళవిలాసే కామదే సంగృహీష్వ ప్రకటితకరుణార్ద్రే
భూషితోభూషణాని ॥ ఆభరణాని ॥ చందనాగరుకస్తూరీ కర్పూరాద్యైశ్చ సంయు
తం । గంధం గృహాణ వరదే విధిపత్నీ నమోస్తుతే ॥ గంధం సమర్పయామి ॥ అక్ష
తాన్ ధవళాన్ దివ్యాన్ శాలీన్ తండులనిర్మితాన్ । గృహాణ వరదే దేవి బ్రహ్మ
శక్తిసుభూషితాన్ ॥ అక్షతాన్ సమర్పయామి ॥ మందారపారిజాతాదిపుష్పైశ్చ మల్లి
కాదిభి ర్మనోహరైః । కరవీరసుమాద్యైశ్చ కేతకైశ్చ ॥ పున్నాగై
ర్జాతికుసుమై ర్మందారైశ్చ సుశోభితైః । నీలోత్పలై శ్శుభై ర్నానావిధై స్తథా ల
తిసుగంధైః ॥ కల్పితాని చ మాల్యాని గృహాణ మమ వందితే ॥ పుష్పైః పూజ
యామి ॥ అథాంగపూజా ॥ బ్రహ్మణ్యై నమః - పాదౌ పూజయామి ॥ బ్రహ్మ
కార్యమూర్త్యై నమః - గుల్ఫౌ పూజయామి ॥ జగత్స్వరూపిణ్యై నమః - జంఘే
పూజయామి ॥ జగదాద్యై నమః - జానునీ పూజయామి ॥ చారువిలాసిన్యై న
మః - ఊరూ పూజయామి ॥ కమలభూమిజాయై నమః - కటిం పూజయామి ॥ జన్మహీ
నాయై నమః - జఘనం పూజయామి ॥ గంభీరనాభయే నమః - నాభిం పూజయా
మి ॥ హరిపూజ్యాయై నమః - ఉదరం పూజయామి ॥ లోకమాత్రే నమః - స్తనౌ
పూజయామి ॥ విశాలవక్షసే నమః - వక్షస్థలం పూజయామి ॥ గానవిచక్షణాయై న
మః - కంఠం పూజయామి ॥ స్కంధప్రపూజ్యాయై నమః - స్కంధౌ పూజయామి ॥ ఘ
నబాహవే నమః - బాహూ పూజయామి ॥ పుస్తకధారిణ్యై నమః - హస్తౌ పూజ
యామి ॥ శ్రోత్రియబంధవే నమః - శ్రోత్రం పూజయామి ॥ వేదస్వరూపిణ్యై నమః -
వక్త్రం పూజయామి ॥ సునాసికాయై నమః - నాసికాం పూజయామి ॥ బింబసమా
నోష్ఠ్యై నమః - ఓష్ఠౌ పూజయామి ॥ కమలచక్షుషే నమః - నేత్రం పూజయా
మి ॥ తిలకధారిణ్యై నమః - ఫాలం పూజయామి ॥ చంద్రమూర్తయే నమః -
చికురాన్ పూజయామి ॥ సర్వప్రదాయై - శ్రీసరస్వత్యై నమః - శిరః పూజయామి ॥
బ్రహ్మరూపిణ్యై నమః - సర్వాణ్యంగాని పూజయామి ॥

ఇచట ఆ కొనను ముద్రించిన సరస్వతీస్తోత్రమును చెప్పియున్నా
రము చూడుడు.

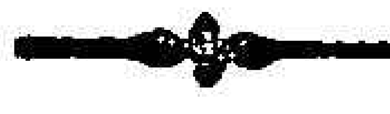
అథ సరస్వత్యష్టోత్తర శతనామపూజా.

సరస్వత్యైనమః
మహామాయాయై
వరప్రదాయైనమః
శ్రీప్రదాయైనమః
పద్మనిలయాయై
పద్మాక్ష్యైనమః
పద్మవక్త్రాయైన
శివానుజాయైన
పుస్తకహస్తాయైన
జ్ఞానముద్రాయై
రమాయైనమః
కామరూపిణ్యైన
మహావిద్యాయై
మహాపాతకనాశి
మహాశ్రయాయై
మాలిన్యైనమః
మహాభోగాయై
మహాభుజాయైన
మహాభాగాయై (యై
మహోత్సాహా
దివ్యాంగాయైన
సురవందితాయై
మహాకాళ్యైనమః
మహాపాశాయైన
మహాకారాయైన
మహాంకుశాయై
పీతాయైనమః

విమలాయైనమః
విశ్వాయైనమః
విద్యున్మాలాయై
వైష్ణవ్యైనమః
చంద్రికాయై (చం
చంద్రలేఖావిభూషి
సావిత్ర్యైనమః
సురసాయైనమః
దేవ్యైనమః
దివ్యాలంకారభూ
వాగ్దేవ్యైన (షితా
సుధాయైనమః
తీవ్రాయైనమః
మహాభద్రాయై
మహాబలాయైన
భోగదాయాయై
భారత్యైనమః
భామాయైనమః
గోవిందాయైనమః
గోమత్యైనమః
జటిలాయైనమః
వింధ్యవాసాయ
చండికాయైనమః
బ్రాహ్మ్యైనమః
బ్రహ్మజ్ఞానైకసా
సౌదామిన్యైన (ధ
సుధామూర్త్యయై

సుభద్రాయైనమః
సురపూజితాయై
సువాసిన్యైనమః
సునాసాయైనమః
వినిద్రాయైనమః
పద్మలోచనాయై
విద్యారూపాయై
విశాలాక్ష్యైనమః
బ్రహ్మజాయాయై
మహాబలాయైన
త్రయీమూర్త్యై
త్రికాలజ్ఞాయైన
త్రిగుణాయైనమః
శాస్త్రరూపిణ్యైన
శుంభాసురప్రమథి
శుభదాయై (స్వ
స్వరాత్మికాయైన
రక్తబీజనిహంత్ర్యై
చాముండాయైన
అంబికాయైనమః
ముండకాయైనమః
ప్రహరణాయై (నా
ధూమ్రలోచనమర్ద
సర్వదేవస్తుతాయై
సౌమ్యాయైనమః
సురాసురనమ
కాళరాత్ర్యై (స్కృ)

కలాధారాయైన
వాగ్దేవ్యైనమః
వరారోహాయైన
వారాహ్యైనమః
వారిజాసనాయై
చిత్రాంబరాయై
చిత్రగంధాయై
చిత్రమాల్యవిభూ
షితాయైనమః
కాంతాయైనమః
కామప్రదాయైన
వంద్యాయైనమః
రూపసౌభాగ్య
శ్వేతాననాయై
నీలభుజాయై (తా
శ్వేతస్తనుపూజి
రక్తమధ్యాయై
నీలజంఘాయైన
నిరంజనాయైనమః
చతురాననసా
మ్రాజ్యాయై
చతుర్వర్గఫలప్ర
దాయైన (య
హంసవాహనా
బ్రహ్మవిష్ణుశివా
త్మికాయైనమః
శ్రీసరస్వత్యైనమః

దశాంగం గుగ్గులోపేతం సుగంధం చ మనోహరం। ధూపం గృహాణక ల్యాణి భక్తిం త్వయ్యర్పితం ప్రభో। ధూపమాఘ్రాపయామి॥ ఘృతాక్తవర్తి

తమ్మైర్ద్ధిపితం దీపమంబికే। గృహాణ త్వత్స్వరూపేత్వం కమలాసనవల్లభే॥
దీపందర్శయామి॥ అపూపాన్ వివిధాన్ స్వాదూన్ శాలిపిష్టోపపాచితాన్।
మృదులాన్ గుడసమ్మిశ్రాన్ సజీరకమరీచికాన్॥ కదళీపనసామ్రాణాం
సుపక్వానిఫలానిచ। కందమూలవ్యంజనాదిసోపదంశమనోహరం॥ అన్నం
చతుర్విధోపేతం క్షీరాన్నంచఘృతందధి। శీతోదకంచ సుస్వాదుకర్పూరై
లాదివాసితం॥ భక్ష్యభోజ్య సమాయుక్తం నైవేద్యం ప్రతిగృహ్యతాం॥
నైవేద్యంసమర్పయామి॥ తాంబూలంచసకర్పూరంపూగా నాగదళైర్యుతం॥
గృహాణదేవిదేవేశి తత్స్వరూపి నమోస్తుతే॥ తాంబూలంసమర్పయామి॥
నీరాజనంగృహాణత్వం జగదానందదాయిని। జగత్తిమిరమార్తాండమండలే
తేనమోనమః॥ నీరాజనంసమర్పయామి॥ శారదేలోకమాతస్త్వమాశ్రితా
భీష్టదాయినీ। పుష్పాంజలిం గృహాణత్వం మయాభక్త్యా సమర్పితమ్॥

యాకుందేందుతుషారహారధవళా యాశుభ్రవస్త్రావృతా। యావీ
ణావరదండమండితకరా యాశ్వేతపద్మాసనా। యాబ్రహ్మాచ్యుత శంకర
ప్రభృతిభిర్దేవైస్సదాపూజితా। సామాంపాతు సరస్వతీ భగవతీ నిశ్శేష
జాడ్యాపహా॥

మంత్రపుష్పంసమర్పయామి॥ పాహిపాహిజగద్వంద్యే నమస్తేభక్త
వత్సలే। నమస్తుభ్యంనమస్తుభ్యం నమస్తుభ్యంనమోనమః॥ చతుర్దశ ప్రద
క్షిణ నమస్కారాన్సమర్పయామి॥ పాశాంకుశ ధరావాణీ వీణాపుస్తక
ధారిణీ। మమవక్త్రేవసేన్నిత్యం దుగ్ధకుందేందు నిర్మలా। చతుర్దశ సువి
ద్యాసు రమతేయా సరస్వతీ। చతుర్దశసులోకేషు సామేవాచివసత్సదా॥
ప్రార్థనా॥ లడ్డుకాన్ ఘృతసంయుక్తాన్ చతుర్దశ మనోహరాన్। సదక్షి
ణంచతాంబూల ముత్తమాయద్విజాతయే। సరస్వతీ నమస్తుభ్యం వరదే
భక్తవత్సలే। ఉపాయనంప్రదాస్యామి విద్యావృద్ధింకురుష్వమే॥ భారతీ
ప్రతిగృహ్ణాతు భారతీవైదదాతిచ। భారతీతారకోభాభ్యాం భారత్యైతే న
మోనమః॥ ఇతి పూజావిధానం.

అథ కథా ప్రారంభః.

శ్రీసూత.॥ శృణుధ్వం మునయస్సర్వే వ్రతానాముత్తమం వ్రతం।
దుర్గాలక్ష్మ్యౌ మహాదేవ్యః పూజనీయాః ప్రయత్నతః॥ అశ్వయుజ్మాసి సం
ప్రాప్తే ప్రతిపచ్ఛుభవాసరే। తథారంభ ప్రయత్నేన నవరాత్రిషు పూజ
యేత్॥ అథవామూలనక్షత్రే సమారభ్యప్రపూజయేత్। తత్రాప్యశక్తో
విప్రేంద్ర నవమ్యాంతు ప్రపూజయేత్॥ ఏతద్వ్రతంపరః కృత్వా సర్వసిద్ధి

మహాత్మ్యయాత్ । నిత్యైశ్వర్యసమాయుక్తో దుర్గాలోక మహాత్మ్యయాత్ ॥ ఋషయః॥ పురాకేనకృతంహ్యేత ద్వ్రతే. ప్రాప్తంమహత్సుఖం।ఏతన్నోబ్రూహి మహాభాగ కృపాస్మాసుతవాస్తిచేత్॥ శ్రీసూతః॥ శ్రోతవ్యంచప్రయత్నేన కృతం వ్రతమనుత్తమం । పురాకృతయుగేహ్యాసీత్ సుకేతురితివిశ్రుతః॥ రాజాపరమధర్మాత్మా ప్రజాపాలన తత్పరః । నిత్యైశ్వర్య సమాయుక్తో హస్త్యశ్వరథసంకులః॥ తస్యభార్యావిశాలాక్షీ సురూపాప్రాప్తయౌవనా। సా భామ్నా సువేదీతి సర్వమంగళసంయుతా ॥ సర్వరాష్ట్రిషుదుష్పోషం సర్వయం చాన్యవిదిక్షితే । ఏవంప్రవర్తమానస్య జ్ఞాతినాంక్రోధమాగతః॥సోపి రాజామహాభాగో చతురంగబలాన్వితః। జ్ఞాతయోయత్రవర్తంతే తత్రయాత్రాంచకారిత ॥ ప్రయయౌజ్ఞాతయోయత్ర సుకేతు స్సైన్యైస్సహ । స యుద్ధం కృతవాన్ రాజా సైన్యంచ వినాశితః॥ పలాయమాన స్సతదా సుకేతునహాసాధ్వ్యాయాత్ । భార్యాసాకంసమాగత్య వనాంతరముపాగతః॥ వనాంతరం ప్రవిశ్యాథ గహ్వరం ఘనమాశ్రితః । నిరన్నౌ యుక్తౌ క్రాంతౌ క్షుత్తాపేనచసంయుతౌ । తతస్సిన్ధుర్ఘ్నాక్రాంతస్తు సరాజాశోకతాం గతః॥ సవిచారయితుంశక్తా పతియుక్తాననంతరే । పాపినాదుఃఖేనచమహతా విలాప సుదుఃఖితా ॥ సా పిస్కంధేవాహయిత్వా విచచార వనాంతరం । తస్మిన్కాలంసా శయితుం మునిరాంగిరసోభ్యగాత్ ॥ దృష్ట్వాతు శోకసంతప్తాం పతివామాధరాన్వితాం । దయాళురావాం తాంపత్న్యా మారోదీ ర్మమాశ్రమం యువాం దంపతీయాతౌ బహుదుఃఖసమన్వితౌ । రాజ్యబంధు జనైర్హీనా క్షుత్తామే నచపీడితౌ ॥ ఏకాకినౌసమాయాతౌ కింకార్యంమమతద్వద । ఏతద్బ్రూహి మహాభాగే మాశోకంకర్తుమర్హసి। ఇతిమాహ్యమునిసందేహసాథరదుఃఖార్ణవాదవాం॥ సువేద్యువాచ॥ భగవన్ దేవదేవేశ మునినాథ మహామతే । రాజ్యబంధుహీనౌయాం సపత్నైశ్చనిరాకృతః । తేనాహమపిసర్వై ర్బ్రహ్మన్ స్వరాజ్యం కేనహేతునా । పుత్రసంపత్తిమేవాథ ప్రాప్నుయామాత్మనైసుఖమ్ ॥ తన్మేబ్రూహిమహాభాగ కృపాళోదీనవత్సల॥ అంగిరస ఉవాచ॥ శృణుమేహి మయాసాకం పంచాట్యాశుక్షేత్రకే । దుర్గాస్థానంమహాక్షేత్ర మంత్రసన్నిహితానఘా ॥ తస్యాంనంబాజ్యతేచైవ పుత్రపౌత్రాదిసంపదః । రాజ్యంచమహదైశ్వర్యం పునఃప్రాప్తోభవిష్యతి ॥ సాపిత ద్వచనంశ్రుత్వాచ కారాంగమునేః శమ్ । స్వపతింవాహయిత్వాథ తేనసాకం యయౌముదా ॥ తతస్సుదూర మధ్వానం గత్వాపంచవటీతటమ్ । తత్ర స్నానంకృతవతీ నత్వాచ సహాదరా ॥ తద్బ్రాహ్మణేన సంయుక్తా దుర్గా

దేవీంసరస్వతీం । అంగిరసోమహాతేజాః కారయామాసపూజనం ॥ ప్రతివ
త్సరమారభ్యనవమ్యాంశ్రీ సుభక్తితః । కుంకుమాగరుకస్తూరీ కర్పూర
శ్చసమన్వితమ్ ॥ నానావిధైస్సుపుష్పైశ్చ రక్తవస్త్రాదిభిః క్రమాత్ ।పూ
జయిత్వా మహాదేవీం షోడశైరుపచారకైః ॥ దశమేహనిసంప్రాప్తే ప్రాత
స్స్నాత్వామహామతిః । హవనంకారయామాస పాయసాన్నేన మంత్రితం॥
దుర్గాద్రౌపదీతిమంత్రేణ చకారహవనంముదా । అంగిరసస్సమహాభాగం సం
పతీబ్రాహ్మణసంయుతా ॥ దశదానాన్యథోకృత్వా బ్రాహ్మణానాంవిశేషతః వ్ర
తంసమాప్యవిధివ ద్బ్రాహ్మణైస్సహరాగమత్ ॥ తస్యవ్రతస్య మాహాత్మ్యాదం
తర్వత్నీబభూవహ । దశమేమాససంప్రాప్తేసుషువే లోకసుందరం ॥ పుత్ర
సంజాతసంద్రష్ట్వా ఋషిరాంగిరసోమునిః । జాతకర్మాదిసంస్కారం చకార
భగవానృషిః ॥ సూర్యప్రతాపనామేతి నామతస్య చకారహ । శుక్లప
క్షేయథాచంద్రో వర్ధతేదినేదినే ॥ తథైవవర్ధతేబాలో మాతాపిత్రోశ్చ
పోషితః । సబాల్యేయౌవనంప్రాప్తో సర్వశాస్త్రవిశారదః ॥ ఋషిసత్ప్ర
భావేన మహాబలపరాక్రమః । బాల్యేశస్త్రాస్త్రసంపన్నో మాత్రనుజ్ఞాత్సుమహా
ఋషేః ॥ సగత్వాశత్రుదేశంతు యుద్ధంకృతవాన్ తథా । తేనధ్వస్తం
శత్రుసైన్యం పలాయనపరంహ్యభూత్ ॥ స్వరాజ్యం ప్రాప్తవాన్ బాలో
మాతాపితృసమన్వితః । వర్షేవర్షేచదేవ్యాశ్చకారైతద్వ్రతంశుభం॥ తే
నపుణ్యప్రభావేన పుత్రపౌత్రాదిసంయుతః । ఇహసౌఖ్యంసమాసాద్య పర
త్రచశుభాంగతిం ॥ తస్మాదేతద్వ్రతంకార్యం సర్వవర్ణాశ్రమాదిభిః। యేచ
శృణ్వంతిసతతం శ్రావయంతిచమానవాః । తేసర్వపాపనిర్ముక్తాయాస్యంతి
పరమాంగతిం॥

ఇతి శ్రీస్కాందపురాణే సరస్వతీవ్రతకల్పస్సంపూర్ణః.

శ్రీసరస్వత్యైనమః.

శమీప్రార్థనా॥ దశమీసాయాహ్నే శమీపూజాంకృత్వా తదనం
తరంధ్యాయేత్ ॥ ధ్యానమంత్రః॥ శమీశమయతేపాపం శమీశత్రువినాశి
ని । అర్జునస్యధనుర్ధారీ రామస్యప్రియదర్శినీ॥ ౧॥ శమీకమలపత్రాక్షీం
శమీకంటకధారిణీం । ఆరోహతుశమీంలక్ష్మీ ర్నృణామాయుష్యవర్ధనీం॥
౨॥ సమానీతాసుపూజాసు పార్థశస్త్రధారిణే । త్వత్తఃప్రత్యంగతీచ్ఛా
మి సదావిజయదాభవ॥ ౩॥ ధర్మాత్మాసత్యసంధశ్చ రామోదాశరథిర్యది।
పౌరుషేచాప్రతిద్వంద్వ శ్శరైనంజహిరావణం॥ ౪॥ అమంగళానాంశమనీం

దుష్కృతస్వప్ననాశినీం । దుస్స్వప్నహారిణీం ధన్యాం ప్రపద్యేహంశివామిమాం శుభాం । ఇతి నమస్కారః.

సరస్వతీవ్రతకథ.

సూతుండు శౌనకాదులంజూచి యిట్లనియె. మహాత్ములారా యింకొకయుత్తమమైన వ్రతము చెప్పెద వినుండు. ఆశ్వయుజమాస శుక్లపక్ష పాడ్యమి మొదలుకొని తొమ్మిదిరాత్రులు దుర్గాలక్ష్మీసరస్వతులం బూజింపవలయు లేక మూలానక్షత్రము మొదలుకొని యైన బూజసేయవలయు. అట్లు సేయుటకును శక్తుఁ డౌట్యోలేని నవమినాఁడైనను బూజింపవలయు. మనుజుఁ డీవ్రతంబాచరించినవా డిహలోకమున నిరంతరైశ్వర్యసంపన్నుఁడై పరమున దుర్గాలోకము జెందుదురనిన ఋషివర్యులు సూతుంగాంచి మహాత్మా! తొల్లి యీవ్రతము నెవ్వరాచరించి సుఖముజెందిరి. అని అడుగగా సూతుండు ఋషులారా! కృతయుగమునందు మహాభాగ్యసంపన్నుండును, ప్రజాపాలనసమర్థుండును, నిరతైశ్వర్యసమాయుక్తుండును, రథగజతురగ హితుండును నగు సుకేతుండను రాజుగలఁడు. అతనికి సౌందర్యగాంభీర్యయౌవన సంపన్నురాలగు సువేదియను భార్యగలదు. అట్టి సతీసమేతుండై యాఱేఁడు ధర్మముదప్పక ప్రజాపాలనం బొనర్చుటచే కొంతకాలము శత్రువులవలన భయమును లేకుండెను. ఇట్లుండ అన్యరాజులకును అతనిజ్ఞాతులకును విరోధముసంభవించినందున యుద్ధసన్నద్ధులై శత్రువులందఱు స్థలమునకుజోయి గదాశక్తి భిండివాలతోమరముసలముద్గర ప్రాసపట్టిసాద్యాయుధములచే యుద్ధంబొనర్చె. ఆఘోరంబగు యుద్ధమున సుకేతుండు శత్రువులచే గొట్టంబడి నిలువంజాలక పరుగెత్తిపోవుచుండెను. ఇట్లుపోవుచుండెడి సుకేతుని సతిని భార్యగాంచి ఓహో మనపురుషుండు యుద్ధముననిలువనేరక బరుగిడుచుండునపుడు మనమిచట నిలువందగదని ఆసువేదియును భర్తను సరించిపోయెను. ఇట్లిరువురు బహుదూరంబరిగి యొక నగరద్వారముం బ్రవేశించి క్షుత్పిపాసాపీడితులగుచు నివసించియుండ కొన్నిరోజులకా రాజశ్రేష్ఠుడు వ్యాధిపీడితుండై నడుచుటకు సహాశక్తిలేకయుండెను. అంత నారాజపత్ని మిగులదుఃఖాక్రాంతురాలై మగనిని తనతోడనిడుకొని శోకింపుచు నరణ్యమున సంచరింపుచుండ అంగీరసమహర్షి యవ్వనితామణియొద్దకువచ్చి యిట్లనియె. ఓ నారీతిలకమా! నీకు క్షేమముగలుగుగాక దంపతులుగానుండెడు మీరెవ్వరు యెచ్చోటనుండువారు యిచ్చోటికేలవచ్చితి రాజ్యమును బంధుజనములను వదలి యొంటరిగా నాకలిచే బీడింపబడుచు

నీవనమునం దేల సంచరింపుచున్నారు. అనియడుగ నమ్మగునయు మా.
గాడుటకునోరాడక బొటబొటకన్నీరునుంచి హోరుమని యెలుంగెత్తి వెక్కి
వెక్కి యేడ్వందొడంగె. అంత నమ్ముని యోవనితారత్నమా వ్యసనము
నొందకుము. లోకమున మనుజులు వ్యసనమునొందుటచే నేకార్యమును
సాధింపలేరు. కావున నీదుఃఖమును బోకడచివంతెప్పుమని దుఃఖోపశమ
నంబొనర్చియడుగగా నానుజేదియిట్లనియె. మునినాథా! ఈ నరవరుండు
నా పెనిమిటి. ఇతండు రాజ్యపరిపాలనముసేయు వచ్చుచుండ కొద్దిరోజులకు
యితనికిని జ్ఞాతులకును విరోధముసంభవించె. అంత ఇరుతెగలవారును మ
హాయుద్ధంబొనర్చిరి. ఆయుద్ధమున శత్రువులు మిగుల బలపరాక్రమశాలు
రగుటంజేసి ముసలముద్గరప్రాసపట్టిసాద్యాయుధంబులను మస్తకముపై ప్ర
యోగింప ఇతండు అబ్బాణముల దెబ్బల కోర్వంజాలక రాజ్యమునంబాసి
వదలి యియ్యడవికిబరుగెత్తివచ్చుచుండ నేనుంగూడవచ్చినాను. కావున ఓ
మహాత్మా! మరల మాకు రాజ్యమును పుత్రసంతానము గలుగుట కుపా
యమును జెప్పుండని యనేకవిధముల బ్రార్థింప అంగీరసమహర్షి యిట్లనియె.
ఓ పుణ్యవతీ! నీవు నాతోడంగూడ రమ్ము. ఇదో అతిసమీపమున పంచవ
టీతటమునందు దుర్గాక్షేత్రమున్నయది. అచ్చట దుర్గాదేవి సన్నిహితురా
లై యున్నది. అమ్మహాదేవిని నీవు భక్తియుక్తురాలవై పూజించిన నీకు మ
రల రాజ్యమును పుత్రపౌత్రాదిసంపదయును గలుగునని చెప్పిన యాసువేద
భర్తను మోసికొని అంగీరసమహర్షితోగూడం బోయి పంచవటీతటంబుచే
రె. అంత అంగీరసమహర్షి ఆసువేదిని భర్తతోడ స్నానముచేయుమనిన న
వ్వనితయు స్నానముజేసి వస్త్రములను నెండవేసి కట్టుకొనివచ్చినతోడనే
అంగీరసమహర్షి సువేదిచే దుర్గాసరస్వతీ దేవతలను షోడశోపచారములతో
పూజసేయించెను. ఇట్లు సువేది పాడ్యమి మొదలుకొని తొమ్మిదిదినములు
పూజచేసి పదియవదినమునా డుదయమున నేమేల్కాంచి స్నానముచేసి పా
యసాన్నముచే దుర్గాదేవియనెడు మంత్రమునుచ్చరింపుచు హోమంబొనర్చి
అంగీరసమహర్షికి దంపతీపూజజేసి వారియనుగ్రహమువలన దశదానాది
వివిధదానములంజేసి యథావిధిగ వ్రతమును పరిసమాప్తిబొందించి అంగీ
రసమహర్షితోడ వారి ఆశ్రమమునకు నానువేది భర్తతోడంబోయి కొన్ని
దినములు సుఖముగ వాసముచేయుచుండగ దుర్గాసరస్వతీ వ్రతంబొనర్చిన
మాహాత్మ్యమువలన నాసువేది గర్భముధరియించి పదియవమాసమున నొ
కపుత్రునిం గనెను. అంతట అంగీరసమహర్షి యబ్బాలునకు జాతకర్మాది

సంస్కారములొనర్చి సూర్యప్రతాపుండను పేరుపెట్టెంచి దినదినాభివృద్ధిగా నే విద్యాభ్యాసము సేయించెను. అంత నా బాలుండును సకలశాస్త్రప్రవృత్తి లనేర్చుకొని యౌవనమువచ్చినతోడనే మహర్షి చేసిన జ్ఞానదీక్షతోని శత్రువు లపైకి యుద్ధమునకుబోయి మునులయొద్దగాంచినయాయుధములం బ్రయోగించి న-శత్రువులు ఈబాలుండగు సూర్యప్రతాపునితోడం బోరాడనేరక పరు గెత్తిపోయిరి. తోడనే నాబాలుండును తనరాజ్యమును మరలంబొంది తలి దండ్రులందోడ్కొనిపోయి సుఖముగ రాజ్యపరిపాలనం బొనర్చుచుండెను. సువేదినమున ప్రతివత్సరమును దుర్గాసరస్వతులం బూజించుచు యిహలోక మున పుత్రపౌత్రాదిసంపదలతోడంగూడుకొని సుఖముగనుండి అంత్యమున స్వర్గముం బొందెను. కావున నీవ్రతమును బ్రహ్మక్షత్రియ వైశ్య శూద్రు లును జేయందగు. మరియు నీ కథను వినువారును పఠించువారును సకల పాపవిముక్తులై యిహలోకమున సర్వసుఖముల ననుభవించి అంత్యమున పరమపదము నొందుదురు.

వరలక్ష్మీవ్రతకల్పము.

ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ-అస్మాకం సహ కుటుంబానాం - క్షేమస్థైర్య విజయాయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం-ధర్మార్థకామమోక్ష చతుర్విధఫలపురుషార్థసిద్ధ్యర్థం-ఇష్టకామ్యార్థసిద్ధ్యర్థం-సత్సంతానసౌభాగ్య శుభఫలావాప్త్యర్థం-వర్షేవర్షే ప్రయుక్త వరలక్ష్మీముద్దిశ్య వరలక్ష్మీప్రీత్యర్థం-భవిష్యోత్తరపురాణ కల్పోక్తప్రకారేణయావచ్ఛక్త్యాధ్యానా వాహనాది షోడశోపచారపూజాంకరిష్యే - తదంగత్వేన కలశ పూజాంకరిష్యే-కలశే గంధపుష్పాక్షతైరభ్యర్చ్య కలశస్యోపరిహస్తంనిధాయ ॥ శ్లో ॥ కలశస్యముఖే విష్ణుః కంఠేరుద్రస్సమాశ్రితః। మూలేతత్రస్థితో బ్రహ్మా మధ్యేమాతృగణాస్స్మృతాః ॥ కుక్షౌతుసాగరాస్సర్వే సప్తద్వీపా వసుంధరా । ఋగ్వేదోథయజుర్వేద స్సామవేదోహ్యథర్వణః ॥ అంగైశ్చసహితా స్సర్వే కలశాంబుసమాశ్రితాః। ఆయాంతులక్ష్మీపూజార్థం దురితక్షయ కారకాః ॥ గంగేచయమునేచైవ గోదావరిసరస్వతి । నర్మదే సింధుకావేరి జలేస్మిన్ సన్నిధింకురు ॥ ఏవంకలశపూజాం కుర్యాత్ -ఆదౌగణాధిప పూజాంకుర్యాత్ ॥ అనంతరం వరలక్ష్మీపూజామారభేత్ ॥ వరలక్ష్మీధ్యానం ॥

పద్మాసనే పద్మకరే సర్వలోకైకపూజితే। నారాయణప్రియే దేవి సుప్రీతా భ
వ సర్వదా॥ షోడశోపచారపూజా ప్రారంభః॥ క్షీరోదార్ణవసంభూతే కమలే క
మలాలయే। సుస్థిరా భవ మే గేహే సురాసురనమస్కృతే॥ శ్రీవరలక్ష్మీదేవ
తాయై నమః॥ ధ్యాయామి॥ సర్వమంగళమాంగల్యే విష్ణువక్షస్థలాలయే।
ఆవాహయామి దేవి త్వాం సుప్రీతా భవ సర్వదా॥ ఆవాహయామి॥ సూ
ర్యాయుత నిభస్ఫూర్తే స్ఫురద్రత్నవిభూషితే। సింహాసనమిదం దేవి స్థీయ
తాం సురపూజితే॥ రత్నసింహాసనం సమర్పయామి॥ శుద్ధోదకం చ పాత్రస్థం
గంధపుష్పాదిమిశ్రితం। అర్ఘ్యం దాస్యామి తే దేవి గృహాణ సురపూజితే॥
అర్ఘ్యం సమర్పయామి॥ సువాసితజలం రమ్యం సర్వతీర్థసముద్భవం। పాద్యం
గృహాణ దేవి త్వం సర్వదేవనమస్కృతే॥ పాద్యం సమర్పయామి॥ సువర్ణ
కలశానీతం చందనాగరుసంయుతం। గృహాణాచమనం దేవి మయా దత్తం
శుభప్రదే॥ ఆచమనీయం సమర్పయామి॥ పయోదధిఘృతోపేతం శర్కరా
మధుసంయుతం। పంచామృతస్నానమిదం గృహాణ కమలాలయే॥ పంచా
మృతస్నానం సమర్పయామి॥ గంగాజలం మయానీతం మహాదేవశిరస్థితం॥
శుద్ధోదకస్నానమిదం గృహాణ విధుసోదరి॥ శుద్ధోదకస్నానం సమర్పయా
మి॥ సురార్చితాంఘ్రియుగళే దుకూలవసనప్రియే। వస్త్రయుగ్మం ప్రదా
స్యామి గృహాణ హరివల్లభే॥ వస్త్రయుగ్మం సమర్పయామి॥ కేయూర
కంకణైర్దివ్యైః హారనూపురమేఖలాః। విభూషణాన్యమూల్యాని గృహాణ ఋ
షిపూజితే॥ ఆభరణాని సమర్పయామి॥ తప్తహేమకృతం సూత్రం ముక్తా
దామవిభూషితం। ఉపవీతమిదం దేవి గృహాణ త్వం శుభప్రదే॥ ఉపవీతం సమ
ర్పయామి॥ కర్పూరాగరుకస్తూరీ రోచనాదిభిరన్వితం। గంధం దాస్యామ్య
హం దేవి ప్రీత్యర్థం ప్రతిగృహ్యతాం॥ గంధం సమర్పయామి॥ అక్షతాన్ ధవ
ళాన్ దేవి శాలియాన్ తండులాన్ శుభాన్। హరిద్రాకుంకుమోపేతాన్ గృ
హ్యతామబ్ధిపుత్రికే॥ అక్షతాన్ సమర్పయామి॥ మల్లికాజాతికుసుమైశ్చంప
కైర్వకులైస్తథా। శతపత్రైశ్చ కల్హారైః పూజయామి హరిప్రియే॥ పుష్పాణిం
పూజయామి॥ అథాంగపూజా॥ చంచలాయై నమః - పాదౌ పూజయామి॥ చప
లాయై నమః - జానునీ పూజయామి॥ పీతాంబరధరాయై నమః - ఊరూ పూజయా
మి॥ కమలవాసిన్యై నమః కటిం పూజయామి॥ పద్మాలయాయై నమః - నాభిం
పూజయామి॥ మదనమాత్రే నమః - స్తనౌ పూజయామి॥ లలితాయై నమః -
భుజద్వయం పూజయామి॥ కంబుకంఠ్యై నమః - కంఠం పూజయామి॥ సుము
ఖాయై నమః - ముఖం పూజయామి॥ శ్రియై నమః - ఓష్ఠౌ పూజయామి॥ సునాసి

కాయైనమః - నాసికాం పూజయామి। సుకేశ్యైనమః - నేత్రం పూజయామి। రమాయైనమః - కర్ణౌ పూజయామి। కమలాయైనమః - శిరః పూజయామి। వరలక్ష్మ్యైనమః - సర్వాంగాని పూజయామి।

అథాష్టోత్తర శతనామపూజా.

ప్రకృత్యైనమః	కాంతాయైనమః	సుప్రసన్నాయై	ఉదారాంగాయై
వికృత్యైనమః	కామాక్ష్యైనమః	ప్రసాదాభిముఖ్యై	హరిణ్యై
విద్యాయై (దాయై	క్రోధసంభవాయై	ప్రభాయై	హేమమాలిన్యై
సర్వభూతహితప్ర	అనుగ్రహప్రదా	చంద్రవదనాయై	ధనధాన్యకర్యై
శ్రద్ధాయైనమః	బుద్ధయేనమః (యై	చంద్రాయై	సిద్ధయే (యై
విభూత్యైనమః	అనఘాయైనమః	చంద్రసహోదర్యై	స్త్రైణసౌమ్యా
సురభ్యైనమః	హరివల్లభాయైన	చతుర్భుజాయై	శుభప్రదాయై
పరమాత్మికాయై	అశోకాయైనమః	చంద్రరూపాయై	నృపవేశ్మ గతాన
వాచేనమః	అమృతాయైనమః	ఇందిరాయై	వరలక్ష్మ్యై (న్దాయై
పద్మాలయాయై	దీప్తాయై	ఇందుశీతలాయై	వసుప్రదాయైన
పద్మాయైనమః	లోకశోకవినాశిన్యై	ఆహ్లాదజనన్యై	శుభాయై
శుచయేనమః	ధర్మనిలయాయై	పుష్ట్యై	హిరణ్యప్రాకారా
స్వాహాయైనమః	కరుణాలోకమా	శివాయై	సముద్రతనయా
స్వధాయైనమః	త్రేనమః	శివకర్యై	జయాయై (యై
సుధాయైనమః	పద్మప్రియాయై	సత్యై	మంగళాయై
ధన్యాయైనమః	పద్మహస్తాయై	విమలాయై	దేవ్యైన (తాయై
హిరణ్మయ్యైనమః	పద్మాక్ష్యై	విశ్వజనన్యై	విష్ణువక్షస్స్థలస్థి
లక్ష్మ్యైనమః	పద్మసుందర్యై	తుష్టయే	విష్ణుపత్న్యైనమః
నిత్యపుష్టాయైన	పద్మోద్భవాయై	దారిద్ర్యనాశిన్యై	ప్రసన్నాక్ష్యై (శ్రి
విభావర్యైనమః	పద్మముఖ్యై (యై	ప్రీతిపుష్కరిణ్యై	నారాయణసమా
అదిత్యైనమః	పద్మనాభప్రియా	శాంతాయై	దారిద్ర్యధ్వంసిన్యై
దిత్యైనమః	వరారోహాయై	శుక్లమాల్యాంబ	దేవ్యై (రిణ్యై
దీప్తాయైనమః	పద్మమాలాధరా	శ్రియై (రాయై	సర్వోపద్రవ వా
రమాయైనమః	దేవ్యై (యై	భాస్కర్యై	నవదుర్గాయై
వసుధాయైనమః	పద్మిన్యై	బిల్వనిలయాయై	మహాకాళ్యై (త్మి
వసుధారిణ్యైనమః	పద్మగంధిన్యై	యశస్విన్యై	బ్రహ్మవిష్ణుశివా
కమలాయైనమః	పుణ్యగంధాయై	వసుంధరాయై	భువనేశ్వర్యైనమః

దశాంగం గుగ్గులోపేతం సుగంధంచ మనోహరం। ధూపం దాస్యామి దేవేశి వరలక్ష్మి గృహాణతం॥ ధూపం సమర్పయామి॥ ఘృతాక్తవర్తి సంయుక్తం అంధకారవినాశకం। దీపం దాస్యామి తే దేవి గృహాణ ముదితా భవ॥ దీపం సమర్పయామి॥ నైవేద్యం షడ్రసోపేతం దధిమధ్వాజ్యసంయుతం। నానాభక్ష్యఫలోపేతం గృహాణహరివల్లభే॥ నైవేద్యం సమర్పయామి॥ ఘనసారసుగంధేన మిశ్రితం పుష్పవాసితం। పానీయంగృహ్యతాం దేవి శీతలంసుమనోహరం॥ పానీయంసమర్పయామి॥ పూగీఫలసమాయుక్తం నాగవల్లీదళైర్యుతం। కర్పూర చూర్ణసంయుక్తం తాంబూలంప్రతిగృహ్యతాం॥ తాంబూలం సమర్పయామి॥ నీరాజనంసమానీతం కర్పూరేణసమన్వితం। తుభ్యందాస్యామ్యహం దేవి గృహ్యతాం విష్ణువల్లభే॥ నీరాజనంసమర్పయామి॥ పద్మాసనే పద్మకరే సర్వలోకైకపూజితే। నారాయణప్రియే దేవి సుప్రీతాభవసర్వదా॥ మంత్రపుష్పంసమర్పయామి॥ యానికానిచ పాపాని జన్మాంతర కృతానిచ। తానితాని ప్రణశ్యంతి ప్రదక్షిణ పదేపదే॥ ప్రదక్షిణంసమర్పయామి॥ నమస్తేలోకజననీ నమస్తే విష్ణువల్లభే। పాహిమాంభక్తవరదే వరలక్ష్మ్యై నమోనమః॥ శ్రీవరలక్ష్మీ దేవతాయైనమః-నమస్కారాన్ సమర్పయామి॥

అథ దోరగ్రంథిపూజా.

కమలాయైనమః - ప్రథమగ్రంథింపూజయామి॥ రమాయైనమః- ద్వితీయగ్రంథింపూజయామి॥ లోకమాత్రేనమః- తృతీయగ్రంథింపూజయామి॥ విశ్వజనన్యైనమః-చతుర్థగ్రంథింపూజయామి॥ మహాలక్ష్మ్యై నమః-పంచమగ్రంథింపూజయామి॥ క్షీరాబ్ధితనయాయైనమః- షష్ఠగ్రంథింబూజయామి॥ విశ్వసాక్షిణ్యైనమః-సప్తమగ్రంథింబూజయామి॥ చంద్రసోదర్యైనమః-అష్టమగ్రంథింబూజయామి॥ హరివల్లభాయైనమః-నవమగ్రంథింబూజయామి॥ దోరబంధనమంత్రః॥ బధ్నామిదక్షిణేహస్తే నవసూత్రంశుభప్రదం। పుత్రపౌత్రాభివృద్ధించ సౌభాగ్యం దేహిమేరమే॥ ఈమంత్రము పఠనముచేయుచు దోరముకట్టుకొనవలసినది॥ వాయనవిధిః॥ ఏవంసంపూజ్యకల్యాణీం వరలక్ష్మీంస్వశక్తితః। దాతవ్యంద్వాదశాపూపం వాయనంహిద్విజాతయే॥ వాయనదానమంత్రః॥ ఇందిరాప్రతిగృహ్ణాతు ఇందిరావైదదాతిచ। ఇందిరాతారకోభాభ్యా మిందిరాయై నమోనమః॥ ఇతి బూజావిధానం సంపూర్ణం.

శ్లో॥ కైలాసశిఖరే రమ్యే నానాగణనిషేవితే। మందారవిటపిప్రాంతే నానామణివిభూషితే ॥ పాటలాశోకపున్నాగ ఖర్జూవకుళాన్వితే। కుబేరవరుణేంద్రాది దిక్పాలైశ్చ సమావృతే ॥ నారదాగస్త్యవాల్మీకి పరాశరసమావృతే। రత్నపీఠే సుఖాసీనం శంకరం లోకశంకరం ॥ ప్రపచ్ఛ గౌరీ సంతుష్టా లోకానుగ్రహకామ్యయా ॥ భగవన్ సర్వలోకేశ సర్వభూతహితే రత। యద్వ్రతం స్త్రీవిధం పుణ్యం తదాచక్ష్వ మమానఘ ॥ ఈశ్వర ఉవాచ॥ వ్రతానాముత్తమం నామ సర్వసౌభాగ్యకారణం। సర్వసంపత్ప్రదం దేవి పుత్రపౌత్రప్రవర్ధనం ॥ వరలక్ష్మీవ్రతం నామ వ్రతమస్తి మనోహరం। శుక్లే శ్రావణికే మాసి పూర్ణిమాసాంత్యభార్గవే ॥ యథా తు నారీ వర్తేత వ్రతే తస్యాః ఫలం శృణు। విధినా కేన కర్తవ్యం తత్రకా నామ దేవతా। కయా చారాధితా పూర్వం సాభూత్సంతుష్టమానసా ॥ ఈశ్వర ఉవాచ॥ వరలక్ష్మీవ్రతం దేవ్యా వక్ష్యామి శృణు పార్వతి। కుండినం నామ నగరం సర్వసుందరమండితం ॥ హేమప్రాకారసంయుక్తం చామీకరగృహోజ్జ్వలం। తత్రాభూద్బ్రాహ్మణీ కాచి నామ్నా చారుమతీ శ్రుతా ॥ పతిభక్తిరతా సాధ్వీ శ్వశ్రూశ్వశురయోర్ముదా। కళాపేశలవిదుషీ సతతం మంజుభాషిణీ। తస్యాః ప్రసన్నచిత్తాయా లక్ష్మీః స్వప్నగతా తదా। మహాకల్యాణి భద్రం తే వరలక్ష్మీ సమాగతా। నభోమాసి పూర్ణిమాయా నాతిప్రాంతే భృగోర్దినే। మత్పూజాం కురు కల్యాణి వరం దాస్యామి కాంక్షితమ్ ॥ ఇత్యుక్త్వా వరలక్ష్మీస్సా తిరస్థానమయాముదా। నమస్తే సర్వలోకానాం జనన్యై పుణ్యమూర్తయే। శరణ్యే త్రిజగద్వంద్యే విష్ణువక్షస్థలాలయే। త్వయావలోకితస్సర్వస్సర్వస్సుగుణాన్వితః। సశ్లాఘ్యస్సకుటుంబీచ సభారస్సుపండితః। జన్మాంతరసహస్రేషు కిన్వాయాను కృతంస్మృతం। అతస్త్వత్పాదయుగళం పశ్యామి హరివల్లభే॥ ఏవం స్తుతా సా కమలా ప్రాదాత్తస్యై బహూన్వరాన్। తతశ్చారుమతీ సాధ్వీ స్వప్నాదుత్థాయ సంభ్రమాత్। తత్సర్వం కథయామాస బంధూనాం పురతస్తథా ॥ శ్రుత్వా తు బాంధవాస్సర్వే సాధుసాధ్వితి చాబ్రువన్। శీఘ్రైపతివ్రతామేలి తదాగమనకాంక్షిణః॥ భాగ్యోదయే సంప్రాప్తే వరలక్ష్మీదినే కథా ॥ స్త్రియః ప్రసన్నహృదయా నిర్మలాశ్శుభ్రవాససః। స్నాత్వా స్తండులైః పూర్ణే కలశేచ పటుపల్లవైః ॥ సాయం చారుమతీ ముఖ్యాః స్త్రియః పూజాం ప్రయత్నతః ॥ పద్మాసనే పద్మకరే సర్వలోకైకపూజితే। నారాయణప్రియే దేవి సుప్రీతా భవ సర్వదా। ఇత్యావాహ్య తతో దేవీం స్సకలానుపచారాన్ యథాక్రమాత్। కృత్వా తు దక్షిణే హస్తే నవసూత్రం బబంధుః

స్త్రియః । హవిష్యంసఘృతంచైవ వరలక్ష్మ్యై నివేదయేత్ ॥ గంధాదిభిరలంకృత్య ముత్తైదుంవృద్ధభూసురం । తస్మైదత్వావాయనంచ దక్షిణాఫలసంయుతం ॥ తతోదేవీనమీపేతు హవిష్యచతురంగనాః । అథలక్ష్మీప్రసాదేన ముక్తామాణిక్యభూషితాః । నూపురాక్రాంతచరణా మణికాంచన భూషితాః। పుత్రపౌత్రైఃపరివృతా ధనధాన్యసమృద్ధిభిః। అన్నదానరతానిత్యం బంధుపోషణతత్పరాః ॥ స్వంస్వంసద్మ సమాజగ్ముర్హ స్త్యశ్వరథసంకులాః॥ అన్యోన్యస్త్రాంఛయమాను శ్రుత్వైతంచారుమతీముఖాత్ । ఇదంసత్యమిదం సత్యం వర్ణోత్సభద్రాణిపశ్యతి । వయంచారు మతీముఖ్యా ఉపలబ్ధమనోరథాః। పుణ్యాచారుమతీధన్యా భూయోభాగ్యవతీదిశం । స్వప్నంయస్యా మ్మహాలక్ష్మ్యా బోధితంహ్యవ్రతోత్తమం। ఇతిచారుమతీంసాధ్వీంతుష్టువుస్సర్వయోషితః। వరలక్ష్మీవ్రతంనామ తదాది భువివిశ్రుతం ॥ ఏతత్తేసర్వమాఖ్యాతం వ్రతానాముత్తమంవ్రతం ॥ యాఇదం శృణుయాద్వాపి శ్రావయేద్వాసమాహితః । సిధ్యంతిసర్వకార్యాణి వరలక్ష్మీప్రసాదతః ॥ ఇతిశ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే-పార్వతీపరమేశ్వరసంవాదే-వరలక్ష్మీవ్రతకల్పస్సంపూర్ణః.

కథా ప్రారంభము.

సూతపౌరాణికుండు శౌనకుడు మొదలగుమహర్షులంజూచి యిట్లనియె. మునివర్యులారా! స్త్రీలకు సర్వసౌభాగ్యములు గలుగునట్టి యొకవ్రతరాజంబును పరమేశ్వరుడు పార్వతీదేవికిం జెప్పె. దానిం జెప్పెద వినుండు కైలాసపర్వతమున వజ్రవైడూర్యాది మణిగణఖచితంబగు సింహాసనంబునందు పరమేశ్వరుండు గూర్చుండియుండ పార్వతీదేవి పరమేశ్వరునకు నమస్కరించి దేవా! లోకమున స్త్రీలు యేవ్రతంబొనర్చిన సర్వసౌభాగ్యములను పుత్రపౌత్రాదులుంగలిగి సుఖముగనుందురో అట్టివ్రతము నాకానతీయవలయునన నప్పరమేశ్వరుండిట్లనియె. ఓమనోహరీ! స్త్రీలకు పుత్రపౌత్రాదిసంపత్తుల గలుగంజేసెడి వరలక్ష్మీవ్రతం బను నొకవ్రతముగలదు. ఆవ్రతమును శ్రావణమాస శుక్లపక్షపూర్ణిమకు ముందుగవచ్చెడి శుక్రవారమునాడు చేయవలయుననిన పార్వతీదేవి యిట్లనియె. ఓలోకారాధ్యా! నీవానతిచ్చిన వరలక్ష్మీవ్రతమును నెట్లుసేయవలయు. ఆవ్రతమునకు విధియేమి. యేదేవతను బూజింపవలయు. పూర్వం బెవరిచే యీవ్రతం బాచరింపబడియె. వీటినెల్ల వివరముగావచియింపవలయునని ప్రార్థించిన పరమేశ్వరుండు పార్వతీదేవింగాంచి ఓకాత్యాయనీ! వరలక్ష్మీవ్రత సవిస్తారముగ జెప్పెదవినుము. మగధదేశమున కుండినంబను నొకపట్టణముగలదు.

అప్పట్టణము బంగారు ప్రాకారములతోడను బంగారు గోడలుగల యిండ్ల తోడను గూడియుండును. అట్టిపట్టణమునందు చారుమతియను నొకబ్రాహ్మణస్త్రీగలదు. ఆవనితామణి పెనిమిటిని దేవునితో సమానునిగా దలంచి ప్రతిదినమును నుదయమున మేల్కాంచి స్నానముచేసి పుష్పములచేపెనిమిటినిబూజచేసి పిదప యత్తమామలకు యనేకవిధములైన యుపచారంబులంజేసి యింటిపనులం జేసికొని గయ్యాళితనాక మితముగాను బ్రియముగాను భాషించుచునుండెను. ఇట్లుండ అన్మహాపతివ్రతయందు మహాలక్ష్మికి యనుగ్రహముగలిగి యొకనాడు స్వప్నమున ప్రసన్నయై ఓచారుమతీ! నేను వరలక్ష్మీదేవిని నీయందు నాకు అనుగ్రహము గలిగి ప్రత్యక్షమైతిని. శ్రావణశుక్లపూర్ణిమకు ముందుగావచ్చెడు శుక్రవారమునాడు నన్నుబూజించిన నీవు కోరినవరములనిచ్చెదనని వచించిన చారుమతీదేవి స్వప్నములోనే వరలక్ష్మీదేవికి ప్రదక్షిణనమస్కారములుచేసి "నమస్తే సర్వలోకానాం జనన్యై పుణ్యమూర్తయే, శరణ్యే త్రిజగద్వంద్యే విష్ణువక్షస్థలాలయే" అని యనేకవిధముల స్తోత్రముచేసి ఓజగజ్జననీ! నీకటాక్షముగలిగనేని జనులు ధన్యులుగను, విద్వాంసులుగను, సకలసంపన్నులుగను నయ్యెదరు. నేను జన్మాంతరమునజేసిన పుణ్యవిశేషమువలన మీపాదదర్శనము నాకు గలిగెననిచెప్పిన మహాలక్ష్మి సంతోషముజెంది చారుమతికి యనేక వరములిచ్చి యంతర్ధానమునొందె. చారుమతి తక్షణమున నిదురమేల్కాని ఇంటికి నాలుగుప్రక్కలంజూచి వరలక్ష్మీదేవినిం గానక ఓహో! మనము కలగంటిమని ఆ స్వప్నవృత్తాంతమును పెనిమిటి మామగారు మొదలైనవాండ్రతోజెప్పి వారు యీస్వప్నము మిగుల నుత్తమమైనది. శ్రావణమాసంబువచ్చినతోడనే వరలక్ష్మీవ్రతం బవశ్యంబుగజేయ జేయవలసినదని చెప్పిరి. పిమ్మట చారుమతీదేవియును స్వప్నమువిన్నస్త్రీలును శ్రావణమాసం బెప్పుడువచ్చునని యెదురుజూచుచుండిరి. ఇట్లుండగా వీరి భాగ్యోదయంబువలన శ్రావణమాసపూర్ణిమకు ముందుగవచ్చెడి శుక్రవారము వచ్చెను. అంత చారుమతి మొదలగుస్త్రీలందరును యీదినంబేగదా వరలక్ష్మీదేవిచెప్పిన దివంబని నుదయంబుననే మేల్కాంచి స్నానములంజేసి చిత్రవస్త్రములం గట్టుకొని చారుమతీదేవి గృహంబున నొకప్రదేశమునందు గోమయంబుచే నలికి మంటపంబేర్పరచి యందొక ఆసనంబువైచి దానిపై క్రొత్తబియ్యముపోసి మఱ్ఱిచిగుళ్ళు మొదలగు పంచపల్లవంబులచే కలశంబేర్పరచి యందు వరలక్ష్మీదేవిని ఆవాహనముచేసి చారుమతిమొదలగు స్త్రీలందరు

మిగులభక్తియుక్తులై సాయంకాలంబున "పద్మాసనే పద్మకరే సర్వలోకైకపూజితే, నారాయణప్రియే దేవి సుప్రీతాభవసర్వదా" అను శ్లోకంబు కంబుచే ధ్యానావాహనాది షోడశోపచారపూజలంజేసి తొమ్మిదిసూత్రంబులుగల తోరంబును దక్షిణహస్తమున గట్టుకొని వరలక్ష్మీదేవికి నానావిధభక్ష్యభోజ్యములను నివేదనముచేసి ప్రదక్షిణముచేసిరి. ఇట్లొకప్రదక్షిణముచేయుగ నాస్త్రీలకందఱికి కాళ్లయందు ఘల్లుఘల్లుమను నొకశబ్దముగలిగె. అంత కాళ్లజూచికొనిన గజ్జెలు మొదలగు ఆభరణములు గలిగియుండగ చారుమతిమొదలగు స్త్రీలందరును ఓహో! వరలక్ష్మీదేవి కటాక్షమువలన గలిగినవని పరమానందము నొంది మఱియొక ప్రదక్షిణముచేసిన హస్తములందు దగద్ధగాయమానముగ మెఱయుచుండు నవరత్నఖచితములైన కంకణములు మొదలగు నాభరణములుండుటంగనిరి. ఇంతచెప్పనేల! మూడవప్రదక్షిణము గావించినతోడనే ఆస్త్రీలందరు సర్వభూషణాలంకృతులైరి. చారుమతి మొదలగు ఆస్త్రీలగృహములెల్ల స్వర్ణమయములై రథగజతురగావాహనంబులతోడ నిండియుండెను. అంత నాస్త్రీలందోడ్కొని గృహములకుబోవుటకు వారివారియిండ్లనుండి గుఱ్ఱములు ఏనుగులు రథములు బండ్లును నాస్త్రీలు వరలక్ష్మీదేవిని బూజించుచుండెడిస్థలమునకువచ్చి నిండియుండెను. పిదప చారుమతి మొదలగు స్త్రీలందరును తమకు కల్పోక్తప్రకారముగ బూజజేయించిన బ్రాహ్మణోత్తముని గంధపుష్పాక్షతలచే బూజించి పండ్రెండుకుడుములు వాయనదానంబిచ్చి దక్షిణతాంబూలములొసంగి నమస్కారముచేసి ఆబ్రాహ్మణోత్తమునిచే ఆశీర్వాదమునొంది వరలక్ష్మీదేవికిని వేదనముచేసిన భక్ష్యములను బంధువులతోడ నెల్లరనుభుజించి తమకొఱకువచ్చి కాచుకొనియుండెడి గుఱ్ఱములు ఏనుగులు మొదలగు వాహనములందెక్కికొని తమతమయిండ్లకుబోవుచు ఒకరితోనొకరు ఓహో! చారుమతిదేవి భాగ్యంబేమని చెప్పవచ్చును. వరలక్ష్మీదేవి తనంతటనే స్వప్నములోవచ్చి ప్రత్యక్షంబాయెను. ఆ చారుమతీదేవివలననేగదా మన కిట్టిమహాభాగ్యసంపత్తులు గలిగెనని చారుమతీదేవిని మిక్కిలి పొగడుచు తమతమయిండ్లకు బోయిచేరిరి. పిదప చారుమతి మొదలగుస్త్రీలందరు ఈవ్రతమును ప్రతిసంవత్సరము చేయుచు పుత్రపౌత్రాభివృద్ధిగలిగి ధనకనకవస్తు వాహనములతోడం గూడుకొని సుఖముగనుండిరి. కావున ఓ పార్వతీ! ఈ యుత్తమమైనవ్రతమును బ్రాహ్మణాది నాలుగుజాతులవారును జేయవచ్చును. అట్లొనర్చిన సర్వసౌభాగ్య

ముసుంగలిగి సుఖముగనుందురు. ఈ కథను వినువారలకును చదువువారలకును వరలక్ష్మీప్రసాదమువలన సకలకార్యములు సిద్ధించును.

అనంతవ్రతకల్పము.

ఏవంగుణ-విశేషణ-విశిష్టాయాం-శుభతిథౌ-అస్మాకం సకుటుంబానాం-క్షేమస్థైర్య విజయాయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం ధర్మార్థకామమోక్ష చతుర్విధపురుషార్థ సిద్ధ్యర్థం - సన్తానసౌభాగ్య శుభఫలావాప్త్యర్థం వర్షేవర్షే ప్రయుక్త శ్రీమదనంత పద్మనాభ దేవతా ముద్దిశ్య శ్రీమదనంత పద్మనాభ దేవతా ప్రీత్యర్థం పద్మపురాణోక్త ప్రకారేణ యావచ్ఛక్త్యా ధ్యానావాహనాది షోడశోపచార పూజాంకరిష్యే.

కలశపూజా.

తదంగత్వేన కలశపూజాంకరిష్యే ॥ కలశం గంధపుష్పాక్షతైరభ్యర్చ్య కలశోపరి హస్తంనిధాయ ॥ శ్లో ॥ కలశస్యముఖేవిష్ణుః కంఠేరుద్రస్సమాశ్రితః । మూలేతత్రస్థితో బ్రహ్మ మధ్యేమాతృగణాస్స్మృతాః ॥ కుక్షౌతుసాగరాస్సర్వే సప్తద్వీపావసుంధరా । ఋగ్వేదోథయజుర్వేద స్సామవేదోహ్యథర్వణః ॥ అంగైశ్చసహితాస్సర్వే కలశాంబుసమాశ్రితాః । ఆయాంతుదేవపూజార్థం దురితక్షయకారకాః ॥ గంగేచయమునేచైవ గోదావరి సరస్వతి । నర్మదేసింధుకావేరి జలేస్మిన్సన్నిధింకురు ॥ ఏవం కలశపూజాంకృత్వా మయాక్రియమాణానంత వ్రతాంగయమునా పూజాంకరిష్యే॥

యమునాపూజా.

క్షీరోదార్ణవసంభూతే ఇంద్రనీలసమప్రభే । ధ్యానంకరోమి యమునే విష్ణురూపి నమోస్తుతే ॥ యమునాయైనమః ॥ ధ్యాయామి ॥ యమునేతే నమస్తుభ్యం సర్వకామప్రదాయిని। ఆవాహయామిభక్త్యాత్వాం సాన్నిధ్యం కురువ్రతే॥ ఆవాహయామి॥ నమస్కరోమియమునే సర్వపాపప్రణాశిని । రత్నసింహాసనందేవి స్వీకురుష్వమయార్పితం॥ ఆసనం సమర్పయామి॥ నందిపాదేనమస్తుభ్యం సర్వాఘౌఘనివారిణి । అర్ఘ్యంగృహాణయమునే మద్దత్తమిదముత్తమమ్ ॥ అర్ఘ్యంసమర్పయామి ॥ సింహాసనసమారూఢే దేవశక్తి

సమన్వితే । పాద్యంగృహాణ దేవేశి సర్వలక్షణ సంయుతే ॥ పాద్యంసమర్పయామి ॥ హరిద్రా దూర్వసంయుక్తే సర్వలోకహితేశివే । గృహాణాచమనం దేవి శంకరార్ధశరీరిణి ॥ ఆచమనీయంసమర్పయామి ॥ దేవపాదసముద్భూతం సర్వలోకహితప్రియే । సర్వపాపప్రశమని తుంగభద్రే నమోస్తుతే ॥ స్నానం సమర్పయామి ॥ గురుపాదసముద్భూతం సర్వగుణసంయుతం । సుప్రసంను రుమేదేవి తుంగభద్రే నమోస్తుతే ॥ వస్త్రంసమర్పయామి ॥ కృష్ణవేణిసముద్భూతం కృష్ణవేణిసులక్షణే । సుగంధం గృహాణేదం మయాదత్తం శుభప్రదే ॥ సుసూత్రం సమర్పయామి ॥ నందిపాదసముద్భూతం శంకరార్ధశరీరిణి । సర్వలోకహితేసుభద్రే భీమరథ్యై నమోస్తుతే ॥ ఆభరణాని సమర్పయామి ॥ సహ్యపాదసముద్భూతే సర్వకామఫలప్రదే । సర్వగుణసంయుక్తే భవనాశిని తేనమః ॥ ఉత్తరీయంసమర్పయామి ॥ కృష్ణపాదసముద్భూతే గంగే త్రిపథగామిని । జటాజూటసముద్భూతే సర్వకామఫలప్రదే ॥ గంధాన్ సమర్పయామి ॥ గోదావరిసముద్భూతం సర్వాభీష్టప్రదాయినీ । స్వీకురుష్వ గద్యంచ్యే అక్షతానమలాన్ శుభాన్ ॥ అక్షతాన్సమర్పయామి ॥ మందారైః పారిజాతైశ్చ పాటలాశోకచంపకైః । పూజయామిశివప్రీత్యై వరదే భక్తవత్సలే ॥ పుష్పాణిం పూజయామి ॥

అథాంగపూజా.

చంచలాయైనమః పాదౌపూజయామి ॥ సుజంఘాయైనమః-జంఘే పూజయామి ॥ చపలాయైనమః-జానునీపూజయామి ॥ పుణ్యాయైనమః-ఊరూ పూజయామి ॥ కమలాలయాయైనమః- కటింపూజయామి ॥ గోదావర్యై నమః- స్తనౌపూజయామి ॥ భవనాశిన్యైనమః-కంఠంపూజయామి ॥ తుంగభద్రాయైనమః-ముఖంపూజయామి ॥ సుందర్యైనమః-లలాటం పూజయామి ॥ దేవ్యైనమః-నేత్రంపూజయామి ॥ పుణ్యశ్రవణకీర్తనాయైనమః- కర్ణౌ పూజయామి ॥ సునాసికాయైనమః - నాసికాంపూజయామి ॥ భాగీరథ్యైనమః-శిరఃపూజయామి ॥ యమునాయైనమః-సర్వాణ్యంగాని పూజయామి ॥ దశాంగంగుగ్గులోపేతం చందనాగరుసంయుతం । యమునాయైనమస్తుభ్యం ధూపోయంప్రతిగృహ్యతాం ॥ ధూపంసమర్పయామి ॥ ఘృతవర్తియుతందీపం త్రైలోక్యతిమిరాపహం । గృహాణమంగళం దేవి సర్వేశ్వరి నమోస్తుతే ॥ దీపంసమర్పయామి ॥ సర్వభక్ష్యైశ్చభోజ్యైశ్చరసైష్షడ్భిసమన్వితం । నైవేద్యంగృహ్యతాందేవి యమునాయై నమోనమః ॥ నైవేద్యంసమర్పయామి ॥ పానీయంపావనంశ్రేష్ఠం గంగాదిసరిదుద్భవం । హస్తప్రక్షాళనార్థంవై

గృహాణసురపూజితే॥ హస్తప్రక్షాళనం సమర్పయామి ॥ కర్పూరవాసితం చూర్ణం క్రముకాద్యైస్సమన్వితం । తాంబూలంగృహ్యతాందేవి యమునాయైనమోస్తుతే॥ తాంబూలంసమర్పయామి॥ నీరాజనమంత్రపుష్పం-ప్రదక్షిణనమస్కారాన్ ॥ యస్యస్మృత్యాచనామోక్త్యా తపఃపూజా క్రియాదిషు । న్యూనం సంపూర్ణతాంయాతి సద్యోవందేతమచ్యుతం ॥ యమునాపూజావిధానం సంపూర్ణం.

అనంతరం శ్రీమదనంతపద్మనాభం ధ్యాయేత్ ॥ శ్లోకాః॥ కృత్వాదర్భమయం దేవం పరిధానసమన్వితం । ఫణైస్సప్తభిరావిష్టం పింగళాక్షం చతుర్భుజం॥ దక్షిణాగ్రకరేపద్మం శంఖంతస్యాప్యధఃకరే । చక్రమూర్ధ్వకరే వామేగదాంతస్యాప్యధఃకరే॥ దధానంసర్వలోకేశం సర్వాభరణభూషితం। అవ్యయంసర్వలోకేశం పీతాంబరధరంహరిం॥ దుగ్ధాబ్ధిశాయినం ధ్యాత్వా చైవమావాహయేత్సుధీః । ఓంనమోభగవతే వాసుదేవాయేత్యనేనమంత్రేణాఘ్రారోప్య కృపిశేషణపిష్టం శ్రీమదనంతధ్యాయేత్ ॥ ధ్యానం ॥ ఆగచ్ఛానంతదేవేశ తేజోరాశేజగత్పతే । ఇమాంమయాకృతాంపూజాం గృహాణసురసత్తమ॥ ఆవాహనం॥ అనంతాయనమస్తుభ్యంసహస్రశిరసేనమః। రత్నసింహాసనంచారు ప్రీత్యర్థం ప్రతిగృహ్యతాం ॥ ఆసనం॥ తస్యాగ్రతో దృఢంసూత్రం కుంకుమాక్తంసు దోరకం । చతుర్దశగ్రంథియుక్త ముపకల్ప్యప్రపూజయేత్॥ దోరస్థాపనం॥ అనంతగుణరత్నాయ విశ్వరూప ధరాయచ॥ అర్ఘ్యందదామితేదేవ నాగాధిపతయేనమః॥ అర్ఘ్యంసమర్పయామి॥ సర్వాత్మన్సర్వలోకేశ సర్వవ్యాపిన్సనాతన । పాద్యంగృహాణభగవన్ దివ్యరూపనమోస్తుతే॥ పాద్యంసమర్పయామి॥ దామోదరనమస్తేస్తు నరకార్ణవతారక । గృహాణాచమనం దేవ మయాదత్తంహికేశవ॥ ఆచమనీయంసమర్పయామి ॥ అనంతానంతదేవేశ హ్యనంతఫలదాయక । దధిమధ్వాజ్యసమ్మిశ్రం మధుపర్కందదామితే ॥ మధుపర్కంసమర్పయామి ॥ అనంతగుణగంభీర విశ్వరూపధరానఘ । పంచామృతైశ్చవిధివత్స్నాపయామిదయానిధే॥ పంచామృతస్నానం ॥ గంగేచయమునేచైవ గోదావరిసరస్వతీ । నర్మదేసింధుకావేరీ జలేస్మిన్ సన్నిధింకురు । జలంప్రకల్పయే తీర్థం సర్వపాపప్రముక్తయే॥ శుద్ధోదకస్నానం ॥ శ్రీధరాయనమస్తుభ్యం విష్ణవేపరమాత్మనే॥ పీతాంబరం ప్రదాస్యామి హ్యనంతాయనమోస్తుతే ॥ వస్త్రంసమర్పయామి॥ నారాయణనమస్తేస్తు త్రాహిమాం భవసాగరాత్ । బ్రహ్మసూత్రంచోత్తరీయం గృహాణపురుషోత్తమ॥ ఉపవీతంసమర్పయామి॥ శ్రీగంధం

చందనోన్మిశ్రం కుంకుమాదిభిరన్వితం। విలేపనంసురశ్రేష్ఠప్రీత్యర్థం ప్రతిగృహ్యతాం। గంధాన్ సమర్పయామి। శాలీయాన్ తండులాన్ రమ్యాన్ మయాదత్తాన్ సుధావహాన్। అచ్యుతానంత గోవింద హ్యక్షతాన్ స్వీకురు ప్రభో। అక్షతాన్ సమర్పయామి॥ కరవీరైర్జాతి కుసుమైశ్చంపకైర్వకుళైశ్శుభైః। శతపత్రైశ్చకల్హారై రర్చయే త్పురుషోత్తమం। పుష్పాణిం పూజయామి॥

అథాంగపూజా.

అనంతాయనమః। పాదౌపూజయామి-శేషాయనమః। గుల్ఫౌపూజయామి-కాలాత్మనేనమః। జంఘేపూజయామి-విశ్వరూపాయనమః। జానునీపూజయామి- జగన్నాథాయనమః। గుహ్యంపూజయామి-పద్మనాభాయనమః। నాభింపూజయామి-సర్వాత్మనేనమః। కుక్షింపూజయామి-శ్రీవత్సవక్షసేనమః। వక్షస్థలంపూజయామి-చక్రహస్తాయనమః। హస్తాన్ పూజయామి-ఆజానుబాహవేనమః। బాహూన్ పూజయామి-శ్రీకంఠాయనమః। కంఠంపూజయామి- చంద్రముఖాయనమః। ముఖంపూజయామి-వాచస్పతయేనమః। వక్త్రంపూజయామి- కేశవాయనమః। నాసికాంపూజయామి-గోవిందాయనమః। శ్రోత్రంపూజయామి-అనంతపద్మనాభాయనమః। శిరఃపూజయామి-విష్ణవేనమః। సర్వాంగాని పూజయామి॥

అథాష్టోత్తర శతనామపూజా.

శ్రీకృష్ణాయనమః
కమలానాథాయ
వాసుదేవాయ
సనాతనాయ
వసుదేవాత్మజా
పుణ్యాయ
లీలామానుష
గ్రహాయనమః
శ్రీవత్సకౌస్తుభ ధ
రాయ
యశోదా వత్సలా
హరయేనమః

చతుర్భుజాత్త చ
క్రాయనమః
అసిగదశంఖాద్యు
దాయుదాయ
దేవకీనందనాయ
శ్రీశాయ
నందగోపప్రియా
త్మజాయనమః
యమునావేగ సం
హారిణేయ
బలభద్ర ప్రియా
నుజాయ

పూతనాజీవిత హ
రాయ
శకటాసుర భంజ
నందవ్రజ జనానం
దినేన
సచ్చిదానందవిగ్ర
నవనీత విలిప్తాంగా
యనమః
నవనీతనటాయ
అనఘాయ
నవనీత నవాహారా
యనమః

ముచికుంద ప్రసా
దకాయ
షోడశస్త్రీ సహస్రే
శాయ
త్రిభంగినేనమః
మధురాకృతయేన
శుకవాగమృతా
బ్ధీందవేనమః
గోవిందాయ
యోగినాం పత
యేనమః
వత్సవాటచరాయ

అనంతాయ నమః	కంజలోచనాయ	దుర్యోధనకులాం	కుబ్జాకృష్ణాంబర
ధేనుకాసురభంజ	మధుఘ్నేన	తకాయ నమః	ధరాయ
తృణీకృత తృణావ	మధురానాథాయ	విదురాక్రూర వర	కాళీయఫణి మా
ర్తాయ	ద్వారకా నాయ	విశ్వరూప ప్రదర్శ	ణిక్యరంజిత శ్రీప
యమళార్జున భం	కాయ	సత్యవాచే నమః	దాంబుజాయ
జనాయ	బలినే నమః	సత్యసంకల్పాయ	దామోదరాయ
ఉత్తాలతాల భే	బృందావనాంత	సత్యభామార	యజ్ఞభోక్త్రేన
త్రేయ	సంచారిణే నమః	తాయ	దానవేంద్రవినాశ
తమాలశ్యామలా	తులసీదామభూష	జయినే నమః	కాయ
కృతయే నమః	ణాయ నమః	సుభద్రా పూర్వ	నారాయణాయ
గోపగోపీశ్వరా	శమంతక మణేర్హ	జాయ విష్ణవే నమః	పరబ్రహ్మణేన
యోగినే నమః	నరనారాయణా	భీష్మముక్తిప్రదా	పన్నగాశన వాహ
కోటిసూర్య సమ	త్మకాయ	యకాయ	నాయ
ప్రభాయ	మాయినే నమః	జగద్గురవేన	జలక్రీడా సమాస
ఇళాపతయే నమః	పరమపురుషాయ	జగన్నాథాయ	క్త [illegible]
పరంజ్యోతిషేన	ముష్టికాసుర చా	వేణునాద విశార	గోపీవస్త్రాపహార
యాదవేంద్రాయ	ణూర నమః	దాయ నమః	కాయ
యదూద్వహాయ	మల్లయుద్ధ విశార	వృషభాసుర విధ్వ	పుణ్యశ్లోకాయ
వనమాలినే	సంసారవైరిణేన	బాణాసుర కరాం	తీర్థపాదాయ
పీతవాససే నమః	కంసారయేన	తకాయ నమః	వేదవేద్యాయ
పారిజాతాప హార	మురారయేన	యుధిష్ఠిర ప్రతిష్ఠా	దయానిధయేన
గోవర్ధనాచలోద్ధ	నరకాంతకాయ	బర్హిబర్హావతంస	సర్వతీర్థాత్మ
గోపాలాయ నమః	అనాది బ్రహ్మచారి	కాయ	కాయ నమః
సర్వపాలకాయ	కృష్ణావ్యసన కర్శ	పార్థసారథయేన	సర్వగ్రహరూపిణే
అజాయ	కాయ నమః	అవ్యక్తాయ	పరాత్పరాయ
నిరంజనాయ	శిశుపాల శిరశ్ఛే	గీతామృత మహో	శ్రీమదనంత పద్మ
కామజనకాయ	త్రే నమః	దధయే నమః	నాభస్వామినేన

దోరపూజా — కృష్ణాయ నమః । ప్రథమగ్రంథిం పూజయామి — విష్ణవే నమః । ద్వితీయగ్రంథిం పూజయామి — జిష్ణవే నమః । తృతీయగ్రంథిం పూజయామి — కాలాయ నమః — చతుర్థగ్రంథిం పూజయామి — బ్రహ్మణే నమః । పం

చమగ్రంథిం పూజయామి-భాస్కరాయనమః ॥ షష్ఠమగ్రంథిం పూజయ
మి ॥ కాలాయనమః-చతుర్థగ్రంథిం పూజయామి- బ్రహ్మణేనమః ॥ పం
చమగ్రంథిం పూజయామి-భాస్కరాయనమః ॥ షష్ఠమగ్రంథిం పూజయ
మి-శేషాయనమః ॥ సప్తమగ్రంథిం పూజయామి-సోమాయనమః॥ అష్ట
మగ్రంథిం పూజయామి -ఈశ్వరాయనమః ॥ నవమగ్రంథిం పూజయ
మి-విశ్వాత్మనేనమః ॥ దశమగ్రంథిం పూజయామి-మహాకాలాయనమః॥
ఏకాదశగ్రంథిం పూజయామి-సృష్టిస్థిత్యంతకారిణేనమః ॥ ద్వాదశగ్రంథిం
పూజయామి-అచ్యుతాయనమః ॥ త్రయోదశగ్రంథిం పూజయామి - అ
నంతపద్మనాభాయనమః ॥ చతుర్దశగ్రంథిం పూజయామి ॥ వనస్పతిభవై
ర్దివ్యైర్నానాగంధైశ్చ సంయుతః । ఆఘ్రేయస్సర్వదేవానాం ధూపోయం
ప్రతిగృహ్యతాం ॥ ధూపంసమర్పయామి ॥ సాజ్యంత్రివర్తిసంయుక్తం వ
హ్నినాద్యోతితంమయా । గృహాణమంగళం దీపం త్రైలోక్య తిమిరాపహ॥
దీపంసమర్పయామి ॥ నైవేద్యం గృహ్యతాందేవ భక్తింమేహ్యచలాంకురు।
ఈప్సితంమేవరందేహి పరత్రచపరాంగతిం ॥ నైవేద్యంసమర్పయామి ॥ అ
న్నంచతుర్విధం భక్ష్యైరసైష్షడ్భి స్సమన్వితం । మయానివేదితం తుభ్యం
స్వీకురుష్వజనార్దన ॥ పూగీఫలసమాయుక్తం నాగవల్లీదళైర్యుతం। కర్పూ
రచూర్ణసంయుక్తం తాంబూలం ప్రతిగృహ్యతాం ॥ తాంభూలం సమర్ప
యామి ॥ నమస్సర్వహితార్థాయ జగదాధారమూర్తయే । సృష్టిస్థిత్యంత
రూపాయ హ్యనంతాయనమోనమః ॥ నీరాజనంసమర్పయామి ॥ మంత్ర
పుష్పం సమర్పయామి ॥ యానికానిచ పాపాని జన్మాంతరకృతానిచ। తా
నితాని ప్రణశ్యంతి ప్రదక్షిణ పదేపదే ॥ ప్రదక్షిణం ॥ నమస్తే దేవదేవేశ
నమస్తే ధరణీధర । నమస్తేసర్వనాగేంద్ర నమస్తేపురుషోత్తమ॥ నమస్కా
రాన్ సమర్పయామి ॥ దారిద్ర్యనాశనార్థాయ పుత్రపౌత్రప్రవృద్ధయే । అ
నంతాఖ్యమిదంసూత్రం ధారయామ్యహముత్తమం ॥ దోరగ్రహణం ॥ అ
నంతసంసార మహాసముద్రమగ్నం సముద్ధరవాసుదేవ । అనంతరూపిణా
వినియోజయస్వ హ్యనంతసూత్రాయ నమోనమస్తే ॥ దోరనమస్కారః॥
సంసారగహ్వర గుహాసుసుఖంవిహర్తుం వాంఛంతియేకురు కులోద్భవశుద్ధ
సత్వాః । సంపూజ్యచైవ భువనేశ మనంతరూపం బధ్నంతిదక్షిణకరే వరదో
రకంతే ॥ దోరబంధనం ॥ అనన్తానంత దేవేశ హ్యనంతఫలదాయక । సూ
త్రగ్రంథిషుసంస్థాయ విశ్వరూపాయతేనమః ॥ జీర్ణదోరంవిసర్జనం - ఉపా
యనదానమంత్రః ॥ అనంతః ప్రతిగృహ్ణాతి హ్యనంతో వైదదాతిచ । అనంత

సారణోద్వాభ్యామనంతాయ నమోనమః ॥ ఇతిపూజావిధానం॥ కథాప్రా
రంభము॥ శ్లో॥ అరణ్యేవర్తమానాస్తే పాండవా దుఃఖకర్శితాః । కృష్ణం
దృష్ట్వామహాత్మానం ప్రణిపత్యయథాక్రమం । యుధిష్ఠిరః॥ అహందుఃఖే
వసంతప్తో భ్రాతృభిః పరివారితః । కథంముక్తిర్భవేదస్మాక మనంతాద్దుఃఖ
సాగరాత్॥ శ్రీకృష్ణః॥ అనంతవ్రతమిత్యస్తి సర్వపాపప్రణాశనం । సర్వసిద్ధి
ప్రదంనృణాం స్త్రీణాంచైవ యుధిష్ఠిర॥ అనంతకీర్తిదంనృణా మనంత
శ్రీకరంశుభం । అనంతపుత్రసుఖద మనంతాభీష్టదాయకం । శుక్లపక్షేచ
తుర్దశ్యాం మాసిభాద్రపదేశుభే । తస్యానుష్ఠానమాత్రేణ సర్వపాపైః ప్ర
ముచ్యతే॥ యుధిష్ఠిరః॥ కృష్ణకోయంత్వయాఖ్యాతః కోనంతఇతివిశ్రుతః। కిం
శేషో నాగరూపోవా అనంతస్తక్షకోపివా॥ పరమాత్మాథవానంత ఉతబ్ర
హ్మాస ఉచ్యతే । కోయందేవో నంతసంజ్ఞస్తథ్యంమే బ్రూహికేశవ॥ అ
నంతఇత్యహంపార్థ విశ్వరూపంనిబోధమే । ఆదిత్యగ్రహచారేణ యఃకాల
ఉపపద్యతే॥ కళాకాష్ఠాముహూర్తాది దివరాత్రశరీరవాన్ । పక్షర్తుమాస వ
ర్షాదియుగ కల్పవ్యవస్థయ ॥ యోయంకాలోమయాఖ్యాతస్సోనంత ఇతిసం
జ్ఞితః । సోహంకాలోవతీర్ణోత్రభువో భారాపనుత్తయే ॥ దానవానాంవినా
శాయ వసుదేవకులోద్భవం। మాంవిద్ధియనంతంత్వంపార్థ కృష్ణంహరింశివం॥
బ్రహ్మాణంభాస్కరంశేషం సర్వవ్యాపినమీశ్వరం । విశ్వరూపంమహాత్మా
నం సృష్టిస్థిత్యంతకారిణమ్। అనంతపద్మనాభంచ నారసింహంచవామనం।
ప్రత్యయార్థంమయపార్థ మమరూపం ప్రదర్శితమ్ ॥ పూర్వమేవ పరబ్రహ్మ
యోగిధ్యేయమనుత్తమం । విశ్వరూపమనంతంచ యస్మిన్నింద్రాశ్చతుర్దశ॥
వసవోద్వాదశాదిత్యారుద్రాయేకాదశాస్తథా । సప్తర్షయస్సముద్రాశ్చ ప
ర్వతాస్సరితోద్రుమాః ॥ నక్షత్రాణిదిశోభూమిః పాతాళం భూర్భువాదికం।
మాకురుష్వాత్రసందేహ మహమేవయుధిష్ఠిర॥

యుధిష్ఠిరఉవాచ॥ కింపుణ్యం కిం ఫలంతస్య కిం దానం కస్యపూ
జనం। కేనచాపిపురాచీర్ణం మర్త్యలోకేప్రకాశితమ్॥ ఏతత్సర్వం సవిస్తార్య
తథ్యంమేబ్రూహికేశవ ॥ శ్రీకృష్ణఉవాచ ॥ ఆసీత్ పురాకృతయుగే సుమం
తోనామవైద్విజః। వసిష్ఠగోత్రేచోత్పన్నస్సురూపాంచభృగోస్సుతామ్ ॥ దీ
క్షాంనామోపయేమే తాం వేదోక్తవిధినాతతః । తస్యాఃకాలేనసంజాతా
దుహితానంతలక్షణా ॥ శీలానామసుశీలాచ వర్ధతేమాతృవేశ్మని । మాతా
చతస్యాఃకాలేన జ్వరదాహేనపీడితా ॥ వినాశనదీతీరేమృతా స్వర్గపురం
యయౌ । సుమంతోపితతోన్యాంవై ధర్మలోపభయాత్పునః ॥ ఉపయేమేవి

ధానేన కర్కశాం నామ నామతః । దుశ్శీలాం కర్కశాం చండీం నిత్యం కలహకారిణీం ॥ సాపిశీలా పితృగృహే గృహార్చనరతాభవత్ । కుడ్యస్తంభ సుసూవేషు దేహళీతోరణాదిషు ॥ చాతుర్వర్ణ్యైత్తరంగైశ్చ రక్తపీతైస్సితాసితైః । స్వస్తికైః పద్మశంఖైశ్చ సార్చయంతీ ముహుర్ముహుః ॥ పితా దృష్ట్వా సుమంతోపి స్త్రీ చిహ్నం యౌవనసంస్థితాం । కస్మై దేయా మయా బాలేత్యచింతయదతీవసః । మునిః కౌండిన్యనామాథ వివాహేచ్ఛురథాగతః । తస్మై ప్రదేయాతేత్యపి సుమంతేనాపినిశ్చితం ॥ తతో దత్వా మునీంద్రాయ కౌండిన్యాయ శుభేదినే । స్వగృహోక్తవిధానేన వివాహమకరోత్తతః ॥ సర్వగ్రో ద్వాహికం సర్వం ప్రోక్తవాన్ కర్కశాం ద్విజః । కించిద్వైవాహికం దేయం జామాతుః పారితోషికమ్ ॥

తచ్ఛ్రుత్వా కర్కశా క్రుద్ధా ప్రవిశ్య గృహమండపం । కవాటం సుస్థిరం బధ్వా బభాషే గమ్యతామితి ॥ భోజ్యావశిష్టచూర్ణేన పాథేయంచ చకార సః । కౌండిన్యోపి వివాహ్యైనాం పథి గచ్ఛన్ శనైః శనైః ॥ శీలాం సుశీలా మారోప్య సహోఢాంగో రథేనచ । గత్వార్ధమధ్వానం వేళాయాం సముత్తీర్ణసరిత్తటే ॥ కర్తుం మాధ్యాహ్నికం కర్మ జలాశయముపాగమత్ । దదర్శ శీలా స్త్రీణాం సమూహం రక్తవాససామ్ ॥ చతుర్దశ్యామర్చయంత భక్త్యా చైవం పృథక్పృథక్ ॥ ఉపగమ్య శనైశ్శీలా పప్రచ్ఛ స్త్రీకదంబకం । నార్యః కిమేతన్మే బ్రూత కిం నామ వ్రతమీదృశం । తా ఊచుర్యోషితస్సర్వా అనంతవ్రతమిత్యథ । సాబ్రవీదహమప్యేతత్ కరిష్యే వ్రతముత్తమమ్ ॥ విధానం కీదృశం తత్ర కో దేవః కస్య పూజనం । బ్రూత పుణ్యాంగనాస్సర్వా ఏతద్విస్తార్య తత్వతః ॥ స్త్రియ ఊచుః ॥ శుక్లపక్షే నభస్యేతు చతుర్దశ్యాం ప్రపూజయేత్ । అనంతం సరితస్తీరే శ్రుత్వా చైవ హరేః కథాం ॥ స్నాత్వైవ నద్యాం సుస్నాత్యా ధౌతవస్త్రధరశ్శుచిః । శుచౌ దేశే సమాలిప్య గోమయేన విచక్షణః ॥ మండలం కారయేత్తత్ర సర్వతోభద్రసంజ్ఞికం । పద్మనాష్టదళోపేతం మధ్యే కర్ణికయాన్వితం ॥ విధానాసరతః కుర్యాత్తత్ర శోభితం । శ్వేతతండులచూర్ణేన పంచవర్ణేన కారయేత్ ॥ తస్య దక్షిణపార్శ్వేతు కుంభం సంస్థాపయేద్బుధః । తస్యోర్ధ్వే చార్చయేద్దేవ మనంతం సర్వతోముఖం ॥ కృత్వా దర్భమయం దేవం శ్వేతద్వీపే స్థితం హరిం । సమన్వితం సప్తఫణైః పింగళాక్షం చతుర్భుజం ॥ దక్షిణాగ్రకరే పద్మం శంఖం తస్యాప్యధః కరే । చక్రమూర్ధ్వకరే వామే గదాం తస్యాప్యధః కరే ॥ ఏవం ధ్యానమనంతస్య కథితం బ్రహ్మవిత్తమైః । కుంభేచ మండలంచైవ బింబేచైవ సమర్చయేత్ ॥ అర్చ

జేద్దేవదేవేశం మండలే ధూపదీపకైః । దివ్యపుష్పైశ్చ నైవేద్యైః ॥ ప్రత్యే
కంచ చతుర్దశ । తస్యాగ్రతో దృఢంసూత్రం కుంకుమాక్తం సుదోరకం ।చ
తుర్దశగ్రంథియుక్త ముపకల్ప్య వ్రతపూజయేత్ ॥ పంచప్రస్థప్రమాణేన గోధు
మానాం ప్రయత్నతః । అష్టావింశతిసంఖ్యానికుర్యాన్మిశ్రాణికారయేత్ ॥ అర్ధం
విప్రాయ దాతవ్యమర్ధం భోక్తవ్యమాత్మనా । ఫలాని ప్రదాతవ్యాని సర్వాణి చ
తుర్దశసంఖ్యయా ॥ బ్రాహ్మణాన్ భోజయేత్పశ్చాత్స్వజనైర్యుక్తశుద్ధమానసః
ధ్యాత్వా నారాయణం దేవ మనంతం విశ్వరూపిణమ్ ॥ వస్త్రైకదేశసంసూత్రం
ముక్త్వైనం తు ధారయేత్ । తతశ్చతుర్దశే వర్షే కుర్యాదుద్యాపనం బుధః ॥ భు
క్త్వా తతో వ్రజేద్గేహ మిదం ప్రోక్తం ప్రకీర్తితవ । ఇత్యుక్త్వా తాభి రార్యాభి
ర్వ్రతితాన్వహోఽప్యేవధీమతీ ॥ సాశీలాతి వ్రతంచక్రే కరే బద్ధ్వా సుతోరకం ।
పాథేయ శేషం విప్రాయ దత్త్వా భుక్త్వా తతస్సహ ॥ తస్మిన్దినే స్థితం తస్యవ్ర
సాదాద్భూతిరుత్తమా । అస్మిన్ శ్చైవ వ్రతేనైవ సంజాతం లోకసమ్మతమ్ ।
తస్యాశ్రమం శ్రీయాయుక్తం ధనధాన్యసమన్వితం । అతిథి సత్కార
శోభితం శాంతసత్తమత్ ॥ తద్వ్రష్టా బాధమానస్త్వే ప్రమోక్షం పరమంగతా ॥
అనంతవ్రతమాహాత్మ్యం ఖ్యాతం సర్వత్రగ్రామకః ॥ సాపిమాణిక్య కాంచీని
ర్యాపుంఘైశ్చవిభూషితా । దివ్యవస్త్ర సంపన్నా సావిత్రీప్రతిమా భా ॥ క
థాచి రుపవిష్టేన కౌండిన్యేన మహాత్మనా । శీలాయాహస్తమాలోకేత్ కృ
ష్ణావిబద్ధం సుతోరకమ్ ॥ కిమిదంతోరకం శీలే కస్యార్థాయ వధ్యత ।మామ
వానస్వసాచాధ కిమర్థం గృహ్యతే వ్రతః ॥ సత్యం ప్రోవాచ సాశీలా హ్యా
నంతోఽయం మయా ధృతః । తస్య ప్రసాదాత్సంజాతా ధనధాన్యాదిసంపద ॥
లభంతేసంపదస్సర్వా తదిదం కీర్తితం మయా ధృతం । తస్యాస్తద్వచనం శ్రుత్వా
నాతేసం ప్రోటికింగుమా ॥ కోనంత ఇతిదేవోఽయం బ్రువతా తేన పాపినా । త్రో
ఉత్తంబాన్వలాకుతే పహస్తాన్మహా కృత్వాప్రధానతే ॥ శీలాగృహీత్వా తత్సూ
త్రం క్షీరమధ్యే వినిక్షిపేత్ । తేనకర్మవిపాకేన తస్యసాశ్రీః క్షయంగతా ।
గోధనం తస్కరైర్నష్టం గృహంచాగ్ని విదాహితం । యత్ర యత్ర స్థితం గే
హే తత్ర తత్ర వినాశితం ॥ స్వజనైః కలహోనిత్యం వర్జితంభాషితం జనైః ॥ అ
నంతాక్షేపదోషేణ దారిద్ర్యంచాగతం గృహే ॥ నకశ్చిద్భాషితం లోకే
తేనసార్ధంయుధిష్ఠిర । తతో జగామ కౌండిన్యో నిర్వేదాద్గహనం వనం ॥ అ
నంతం మనసాధ్యాయన్ కదా ద్రక్ష్యామి కేశవం । ఏవం నిరశనం గత్వా బ్ర
హ్మచర్యం వ్రతం చరన్ ॥ విన్యాసం ప్రయయౌ పార్థ అరణ్యం జనవర్జితం । త
త్రాపశ్యన్మహాచూతం ఫలితం పుష్పితం తథా ॥ వర్జితం పక్షిసంఘైశ్చకీటకై

ష్పవివర్జితం । తం ప్రపచ్ఛ తదా వానంతః కచ్చిద్దృష్టో మహాద్రుమ ॥ త్వం బ్రూ
హి సాక్షిత్వా త్వేనం నానంతం దృష్టవానహం ద్విజ । ఏవం నిరాకృతస్తేన గాం స
దృశ్యే సవత్సకామ్ ॥ తృణమధ్యే ప్రధావంతీ మితశ్చేతశ్చ పాండవ । తామపృచ్ఛ
దా చ కౌండిన్యః కిమనంత స్త్వయేక్షితః ॥ గావుక్తశ్చ కౌండిన్యం నా
నంతం దృష్టవాన్ద్విజ । తతో వ్రజన్ దదర్శాగ్రే గోవృషం శాద్వలే స్థితం ॥ దృ
ష్ట్వైవ ప్రపచ్ఛ గోస్వామిన్ అనంతో వీక్షితస్త్వయా । గోవృషస్తమువాచైనం
నానంతం దృష్టవాన్ద్విజ ॥ తతో వ్రజన్ దదర్శాగ్రే రమ్యం పుష్కరిణీద్వ
యం । అన్యోన్యం జలకల్లోలం వీచీభిస్తం సుశోభితం ॥ ఛన్నం కమలకల్హారైః
కుముదోత్పలమండితం । సేవితం భ్రమరైర్హంసైశ్చక్రకారండవైర్బకైః ॥
తే ఉభే పృష్టవాన్విప్రోఽనంతో యువాభ్యాముపలక్షితః । ఊచతుః పుష్కరిణ్యౌ
తు నావాభ్యాముపలక్షితః ॥ తతో వ్రజన్ దదర్శాగ్రే గార్దభం కుంజరం తథా ।
తావపృచ్ఛచ్చ కౌండిన్యో యువాభ్యాముపలక్షితః । నావాభ్యాం వీక్షితోఽనం
త ఇత్యుక్త్వా మహాభాగ తస్మిన్ జాతే నిర్విణ్ణః కౌండిన్యో బ్రాహ్మణోత్త
మః ॥ కృపయానంతదేవోఽపి ప్రత్యక్షస్తత్ర చాభవత్ । వృద్ధబ్రాహ్మణరూ
పేణ ఏహ్యేహీత్యబ్రవీద్ద్విజః ॥ ప్రవేశయిత్వా స్వగృహం గృహీత్వా
దక్షిణం కరం । స్వాం పురీం దర్శయామాస దివ్యనారీగణైర్యుతామ్ ॥ తస్మిన్వి
విష్టరాత్మానం వరసింహాసనే శుభే । పార్శ్వస్థం శంఖచక్రాఢ్యం సదాగ
రుడసేవితమ్ ॥ తత్రైవ దర్శయామాస విప్రాయ స్వం విశ్వరూపిణం । విభూతి
భిర్మహాస్వామి రనంతం విశ్వతోముఖమ్ ॥ తం దృష్ట్వా స ద్విజోఽనంత ముపాచ వ
రదాయకః । నమో నమస్తే వైకుంఠ శ్రీవత్స శుభలాంఛన ॥ త్వన్నామ
స్మరణాత్పాపమశేషం నః ప్రణశ్యతు । నమో నమస్తే గోవింద నారాయణ
జనార్దన ॥ త్వన్నామస్మరణాత్పాపమశేషం సంప్రణశ్యతు । పరేశాయ జగత్ప
ద మే ప్రజాపాలనతత్పర ॥ క్షమయాగ్నిసహస్రస్వామిన్ హృద్ద్వీప కేశవస్య చ । సం
సారవార్ధేర్మాం త్రాయస్వ సుఖ్యం జనార్దన ॥ ప్రమాణేన దితశ్రైవ సాధా
తోఽస్మి మాధవ । న్యజతే బహ్మరూపేణ త్రాయతే మధుసూదన
హాత్మా గణేశ నస్సుఖాం త్రివిక్రమ ॥ పాపోఽహం పాపకర్మా
హం పాపాత్మా పాపసంభవః । త్రాహి మాం పుండరీకాక్ష శరణాగతవత్సల
అద్య మే సఫలం జన్మ జీవితం చ సుజీవితం । యత్త్వత్పాదయుగాంభోజే
దృష్టిర్మమ రాజతే ॥ ఏకమస్తు హ్యనంతోఽపి వరదానాయ సర్వదా ।
ప్రసన్నశ్చ దత్త్వా కిమలోకం చ శాశ్వతమ్ ॥ లబ్ధ్వా వరత్రయం విప్రో
వాచనం చ త్రయం । కౌండిన్యః కాంచ గాం గోపి వృషం కింతత్పరోక్షణం ॥ ౬౦

ఖరః కుంజరకోపి యో దృష్టో భ్రమతా హి కేశవ। మాతంగస్సిద్ధిమాపావిద్యార్థీ వి
ద్యాగర్వసమన్వితః ॥ శిష్యేభ్యో న దదౌ విద్యాం తస్మాద్వృక్షోఽభవద్ద్విజః। సా
గౌర్వసుంధరా ప్రోక్తా ప్రేక్షకః సదనాదిమాసతత్ఫలం । అన్నం శస్యాత్తృణభువి నా
త్తి పాపవశాత్తతః ॥ వృషోఽపి గన్వయుక్తస్సన్నస్మాషడిడుత్రిదోషతః। ధర్మాధ
ర్మౌ సరోయుగ్మం సఖితపరనిందకః ॥ కుంజరో సావ్విజశ్రేష్ఠ ధర్మాతిక్రమ
కోఽపరః । ఇత్యుక్త్వా కుంజమయా సర్వమనంతో విప్రరూపధృత్ ॥ చరానంతం
వ్రతం త్వంచ నవవర్షాణి సంచర । ఇతి స్తుత్వా ద్విజాస్యాయ ఉత్తమస్థానముత్త
మమ్ ॥ ఇహలోకే సువిపులాన్ సర్వాన్ కామానవాప్స్యసి । ఇతి దత్వా వ
రం దేవ స్తత్రైవాంతరధీయత ॥ కౌండిన్యోఽపి స్వయం గత్వా గేహే చచార వ్రత
ముత్తమం । శీలయా సహ ధర్మాత్మా భుక్త్వా భోగాన్యథేప్సితాన్ ॥ పుత్ర
పౌత్రైః పరివృతః స్తతో నక్షత్రకాంగతః । కేచిత్ స్థాయీ చ సంభూతో దృశ్యస్త
తేద్యాపి సద్విజః ॥ కుంభ దేవపురాచీర్ణం మర్త్యలోకే ప్రకాశితమ్ । సగరే
ణ దిలీపేన భరతేన మహాత్మనా ॥ హరిశ్చంద్రేణ భూపేన జనకేనాపి పాండవ।
ఏతే చాన్యే చ బహవో రాజ్యం భుక్త్వా దివం గతాః ॥ ఏతత్తే కథితం పార్థ వ్ర
తానాముత్తమం వ్రతం । యత్కృత్వా సర్వపాపేభ్యో విముక్తస్సుఖమశ్ను
తే ॥ యే త్విత్యనంతసకలం పఠంతి శృణుయాత్తథా । అష్టైశ్వర్యాదిభోగాంశ్చ
భుక్త్వేహాన్యజన్మస్వపి ॥ సర్వపాపైర్విముక్తాస్తే యాంతి పరమాం గతిమ్ ॥
ఇతి భవిష్యోత్తరపురాణే - శ్రీకృష్ణ యుధిష్ఠిరసంవాదే, అనంతవ్రతకల్ప
స్సంపూర్ణః.

అనంతవ్రతకథ.

సూతపౌరాణికుండు శౌనకాది మహర్షులం గాంచి యిట్లనియె. ఓ మునిశ్రేష్ఠులారా! లోకమున మనుజుండు దరిద్రముచే పీడింపంబడుచుం డెనేని అట్టి దారిద్ర్యమును దొలంగఁజేయునట్టి యొక వ్రతశ్రేష్ఠము గలదు దానిం జెప్పెదవినుండు. పూర్వము పాండురాజపుత్రుండైన ధర్మరాజు తమ్ము లతోడ నరణ్యమున వాసము చేయుచు మిగుల కష్టములననుభవించి యొ కనాడు శ్రీకృష్ణమూర్తింగాంచి మహాత్మా! నేను దమ్ములతోడ ననేకదిన ములుగా నరణ్యవాసము జేయుచు మిగుల కష్టసముద్రమునం బడి యున్నా ను. ఇట్టి కష్టసాగరము నుండి దాటింపగల యుపాయమును జెప్ప వలయునని ప్రార్థించిన శ్రీకృష్ణమూర్తి యిట్లనియె. ఓ ధర్మరాజా! పురు షులకును స్త్రీలకును సకలపాపములం బోగొట్టి సకలకార్యముల సను కూర్చునట్టి యనంతవ్రతంబను నొకవ్రతోత్తమంబు గలదు. కృతయుగమున అ

అనంతవ్రతమును భాద్రపదశుక్ల చతుర్దశినాఁ డొనర్పవలయు. అట్లుగావించిన కీర్తియును సుఖమును శుభమును పుత్రలాభమును గలుగునని పచియించిన ధర్మరాజిట్లనియె. ఓ రుక్మిణీప్రాణవల్లభా! ఆ అనంతుండను దైవంబెవరు. అనంతాదిశేషుఁడా లేక తక్షకుఁడా లేక సృష్టికర్తయైన బ్రహ్మయా లేక పరమాత్మస్వరూపుఁడా యని యడిగిన, కృష్ణమూర్తి యిట్లనియె. ఓ పాండుపుత్రా! అనంతుండనువాఁడు నేనును. మఱియొకండుగాఁడు. సూర్యగమనవశమునఁ గళాకాష్ఠ ముహూర్తములనియు, పగలు రాత్రియనియు, యుగసంవత్సర ఋతుమాసకల్పము లనియు, నీసంజ్ఞలుగ నొప్పుచున్నకాలం బెద్దిగలదో అదియే నాస్వరూపము. నేనే కాలస్వరూపుఁడను. అనంతుండనుపేరుచే భూభారము తగ్గించుటకొఱకును, రాక్షససంహారమునకొఱకును, వసుదేవుని గృహమున జన్మించితిని. నన్ను గృష్ణునిగాను జిష్ణునిగాను, హరిహరబ్రహ్మలగాను, సర్వవ్యాపక పరమేశ్వరస్వరూపునిగాను, సృష్టిస్థితిలయకారణభూతునిగాను, అనంతపద్మనాభునిగాను, మత్స్యకూర్మాద్యవతారస్వరూపునిగాను దెలియఁగుము. ఏనాహృదయమునందు పదునలుగురింద్రులును, అష్టవసువులును, ఏకాదశరుద్రులును, ద్వాదశాదిత్యులును, సప్తఋషులును, సరిత్సముద్రంబులును, భూర్భువస్స్వర్లోకాదులు నున్నవో అట్టి నాస్వరూపమును నీకెఱింగించితిననిన ధర్మరాజు కృష్ణమూర్తింగాంచి ఓ జగన్నాథా! నీవు చెప్పిన అనంతవ్రతం బెట్లాచరింపవలయును. ఆవ్రతంబాచరించిన నేమిఫలము గలుగు. ఏయే దానములఁ జేయవలయు. ఏ దైవమును బూజింపవలయు. పూర్వం బెవరీవ్రతం బాచరించి సుఖము జెందిరి. అనియడిగిన కృష్ణమూర్తి యిట్లనియె.

ఓ ధర్మరాజా! చెప్పెద వినుము. కృతయుగమున వసిష్ఠగోత్రోద్భవుండును వేదశాస్త్రార్థసంపన్నుండును నగు సుమంతుండను నొక బ్రాహ్మణుండు గలఁడు. అతనికి భృగుమహర్షి పుత్రికయగు దీక్షాదేవి యను భార్య గలదు. ఆదీక్షాదేవితోడ సుమంతుఁడను బ్రాహ్మణుండు చిరకాలము కాపురము సేయ దీక్షాదేవి గర్భముదాల్చి సుగుణవతియగు నొకకన్యకంగనెను. ఆబాలికకు శీలయను నామకరణంబొనర్చిరి. ఇట్లుండ కొన్ని దినములకు దీక్షాదేవి తాపజ్వరముచే మృతినొందెను. పిదప సుమంతుండు వైదికకర్మలోపభయమునుచే కర్కశయను నొకకన్యకను వివాహముఁ జేసికొనెను. ఆకర్కశ మిగుల కఠిన చిత్తురాలుగను, గయ్యాళిగను, కలహకారిణిగను నుండెను. ఇట్లుండ ప్రథమభార్యయగు దీక్షాదేవిపుత్రికయైన శీల తండ్రిగృహ

మునసే పెరుగుచు గోడలయందును గడపలయందును చిత్రవర్ణములతో దేవతాప్రతిమలను వ్రాయుచు కూటము మొదలగు స్థలములయందు శంఖప ద్మాదులవలె ముగ్గులంబెట్టుచు దైవభక్తిగలదై యుండెను. ఇట్లుండగా ఆశీలకు వివాహకాలము సంప్రాప్తమైనతోడనే సుమంతుండు వివాహము చేయవలయునని ప్రయత్నముసేయుచుండ కౌండిన్యమహాముని కొన్నిదిన ములు తపస్సుచేసి పిదప పెండ్లిచేసికొనవలయు నను సిచ్ఛంగలిగి దేశదేశ ములందిరుగుచు సుమంతుని గృహమునకు వచ్చెను. అంత సుమంతుడు కౌండిన్యమహామునిని నర్ఘ్యపాద్యాదులచే పూజించి శుభదినమున శీలయను తనకూతునిచ్చి వివాహముచేసెను. ఇట్లు వివాహము జరిగినపిమ్మట సు మంతుండు అల్లునికి తగినదైన బహుమానంబియ్యవలయునని తలంచి తన భార్యయగు కర్కశయొద్దకుబోయి ఓప్రియురాలా! మన అల్లునికి తగినదైన బహుమానం బియ్యవలయును గదా దేని యియ్యవచ్చునని అడుగగానే ఆ కర్కశ చివుక్కున లేచి లోపలికింబోయి తలుపుగడియవేసికొని ఇక్కడ ఏమియు లేదు పొమ్మనెను. అంత సుమంతుండు మిగుల చింతించి త్రోవ బత్తెమునకైన నివ్వక కలహము యుక్తముగాదని తలంచి పెండ్లికిగాను చే యబడి మిగిలియుండెడు సత్తుపిండినిచ్చి అల్లునితోగూడ కూతునినిం బంపెను. అంత కౌండిన్యుండును సదాచారసంపన్నురాలగు భార్యతోడం బండినె క్కుకొని తిన్నతిన్నగ దనయాశ్రమమునకుబోవుచు మధ్యాహ్నకాలమైనం దున సంధ్యావందనాది క్రియలు సల్పుటకై బండిదిగి తటాకమున కేగెను. నాటిదినము అనంతపద్మనాభ చతుర్దశిగావున నచ్చోట నొకప్రదేశమునం దు అనేకమంది స్త్రీలు కట్టినవస్త్రములంధరించుకొని మిగుల భక్తియుక్తు లై వేర్వేరుగా ననంతపద్మనాభస్వామిని పూజసేయుచుండగ కౌండిన్యుని భార్యయగు శీల అనునది చూచి మెల్లగా ఆ స్త్రీలయొద్దకుంబోయి ఓ వ నితామణులారా! మీరేదేవుని పూజించుచున్నారు. ఈ వ్రతము పేరేమి నాకు సవిస్తారముగా నానతీయవలయునని ప్రార్థించిన అప్పతివ్రతలిట్లనిరి. ఓ పుణ్యవతీ! చెప్పెదవినుము. ఇది అనంతవ్రతము. ఈ వ్రతముగావించి న ననంతఫలము లబ్బును. మఱియు భాద్రపదశుక్ల చతుర్దశినాడు నదీతీ రమునకుబోయి స్నానంబొనర్చి శుభ్రవస్త్రములం గట్టుకొని పరిశుభ్రమైన స్థలమున గోమయముచే నలికించి సర్వతోభద్రంబను [illegible] గల తామరపుష్పమువంటి మండలమును నిర్మించి ఆ మండలమునకు చు ట్టును పంచవర్ణపుముగ్గులతోను దెల్లని బియ్యపుపిండిచేతను నలంకరించి

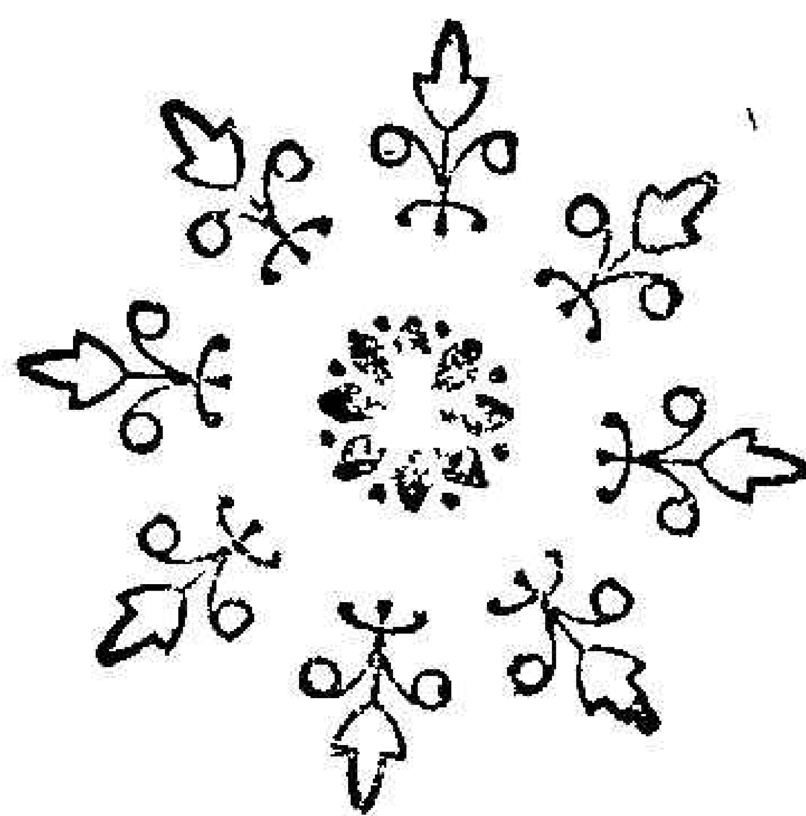
నానావిధముగ్గులుంబెట్టి ఆ వేదికకు దక్షిణపార్శ్వమున నుదకపూరితకలశ మునునిచి ఆవేదిక నడుమ సర్వవ్యాపకుండైన అనంతపద్మనాభస్వామిని దర్భతో నొనర్చి అందావాహనముచేసి "కృత్వాదర్భమయం దేవం శ్వేతద్వీపే స్థితంహరిమ్। సమన్వితంచ సప్తఫణైః పింగళాక్షంచతుర్భుజమ్" అను నీ శ్లోకంబుచొప్పున శ్వేతద్వీపవాసిగను, పింగళాక్షుండుగను, సప్తఫణసహితుండుగను, శంఖచక్రగదాధరుండుగను ధ్యానముచేసి కల్పోక్తప్రకారముగ షోడశోపచారపూజలొనర్చి ప్రదక్షిణనమస్కారములం గావించి పదునాలుగుముడులుగలిగి కుంకుమతోదడిపిన క్రొత్తతోరమును ఆ పద్మనాభస్వామి సమీపముననునిచి పూజించి అయిదుపళ్ళ గోధుమపండితో నిరువదెనిమిది అతిరసములంజేసి నైవేద్యముపెట్టి తోరముగట్టుకొని పదునాలుగుఅతిరసములను బ్రాహ్మణునకు వాయనదానమునిచ్చి తక్కినవాటిని తానుభుజింపవలసినది. మఱియు పూజాద్రవ్యములన్నియు పదునాలుగేసిగా నుండవలయును. పిదప బ్రాహ్మణసమారాధనమొనర్చి అనంతపద్మనాభస్వామిని ధ్యానింపుచునుండవలయును. ఓ శీలా! ఇట్లు వ్రతము పరిసమాప్తిచేసి ప్రతిసంవత్సరమును క్రొత్తతోరముం గట్టికొనుచు పదునాలుగవసంవత్సరమునం దుద్యాపనముచేసి మరల వ్రతము నాచరింపుచుండవలయునని చెప్పిన కౌండిన్యునిభార్యయగు శీలఅనునది తత్క్షణమున స్నానంబొనర్చి ఆ స్త్రీలసాహాయ్యమువలన వ్రతమునాచరించి తోరముగట్టుకొని త్రోవబత్తెమునకు తెచ్చిన సత్తుపిండిని బ్రాహ్మణునకు వాయనదానమిచ్చి తానును భుజించి సంతుష్టురాలై భోజనాదులచే సంతుష్టుండైన తన పెనిమిటితోడం బండినెక్కి ఆశ్రమమునకుం బోయెను. అంత శీల అనంతవ్రతం బొనరించిన నామాహాత్మ్యమువలన ఆశ్రమంబెల్ల స్వర్ణమయము గాను గృహంబెల్ల ఐశ్వర్యయుక్తముగను నుండుటంగాంచి దంపతులిద్దరు సంతోషభరితాంతరంగులై సుఖముగ కాపురముసేయుచుండిరి. సుశీలయును అనంతవ్రతముతప్పక జరుపుచువచ్చునందున వజ్రవిద్రుమ వైడూర్యగోమేధికపద్మరాగ మరకతమాణిక్యాది మణిగణఖచిత భూషణభూషితురాలై అతిథిసత్కారములం గావించుచు నుండెను. అట్లుండగ నొక్కనాడు దంపతులిరువురుం గూర్చుండియుండగ దురాత్ముండగు కౌండిన్యుండు శీల సందిటనుండు తోరముంజూచి ఓ కాంతా! నీవు సందిటయం దొకతోరముగట్టుకొనియున్నావుగదా, అదెందులకు కట్టుకొనియున్నావు. నన్ను వశ్యము చేసికొనుటకా లేక మఱియొకరిని వశ్యముచేసికొనుటకు గట్టుకొన్నా

వని యడిగిన నా శీల యిట్లనియె. ఓ ప్రాణనాయకా! అనంతపద్మనాభ
స్వామిని ధరించియున్నాను. ఆ దేవుని యనుగ్రహమువలననే మనకీ ధన
ధాన్యాదిసంపత్తులు గలిగియున్నవని యథార్థము వచించిన కౌండిన్యుండు
మిగుల క్రోధాక్రాంతుండై కండ్లెఱ్ఱజేసి అనంతుండనగా నే దేవుండని దూ
షించుచు నాతోరమును ద్రెంచి భగభగమండుచుండెడు వహ్నిలో బడవై
చెను. అంత నా శీల హాహాకారంబొనర్చుచు పరుగెత్తిపోయి ఆ తోరము
ను దీసికొనివచ్చి పాలలోవడిపెట్టెను. పిదప గొన్నిదినములకు కౌండిన్యుం
డట్టియకృత్యం బొనర్చినందువలన అతని యైశ్వర్యంబంతయు నశించి గోధ
నములు దొంగలపాలుగను గృహమగ్నిపాలుగ నాయెను. మఱియు గృ
హమునం దెచ్చటెచ్చట పెట్టినవస్తువులు అచ్చటచ్చటనే నశించెను. మా
టలాడం బోయినచోట్లనెల్ల కలహము సంభవించెను. రొచ్చటికింబోయిన
నెవరును మాట్లాడరైరి. అంత కౌండిన్యుండు దేమియుందోచక దారి
ద్ర్యమునచే బీడింపంబడుచు వనగహ్వరముం బ్రవేశించె. ఇట్లు మహారణ్య
మున్ బ్రవేశించి క్షుత్పిపాసాపీడితుండై అనంతపద్మనాభస్వామిపై జ్ఞానము
గలిగి ఆమ్మహాదేవుని నెట్లు చూడంగల్గుదునని మనమున ధ్యానింపు
చు బోయిపోయి యొక్కచోట పుష్పఫలభరితంబగు గొప్ప మామిడిచెట్టును
జూచి ఆచెట్టుపై యొకపక్షియైనను వ్రాలకుండుటం గాంచి ఆశ్చర్యము
నొంది ఆచెట్టుతో నిట్లనియె. ఓ వృక్షరాజమా! అనంతుండను నామముగల
దైవమును జూచితివా అని అడిగిన నావృక్షము నేనెఱుంగనని చెప్పెను. అం
త కౌండిన్యుండు మఱికొంతదూరముపోయి పచ్చిగడ్డిలో నివలనావల తిరు
గుచున్న దూడతోంగూడిన యొకగోవుం గాంచి ఓ కామధేనువా! అనం
తపద్మనాభస్వామిని జూచితివా అని యడిగిన నేనెఱుంగనని చెప్పెను. పిదప
కౌండిన్యుండు మఱికొంత దవ్వేగి మోకాలుమట్టు పచ్చికలో నిలుచుండి
యుండు నొకవృషభమును వీక్షించి యో వృషభరాజా! అనంతపద్మనాభ
స్వామిని జూచితివా యని యడిగిన అనంతపద్మనాభస్వామి యెవరో నేనెఱుం
గనని చెప్పెను. పిమ్మట మఱికొంతదూరము పోగా నొకచో రమ్యంబై మ
నోహరంబైన రెండు కొలంకులు తరంగంబులతోడం గూడియును, కమల
కల్హారకుముదోత్పలంబులతోడం గూడియును, హంసకారండవ చక్రవా
కాదులతోడం గూడియును, ఒక కొలనునుండి జలములు మఱియొక కొల
నికి పారుచుండుటయును గాంచి, ఓ కమలాకరములారా! మీ రనంతపద్మ
నాభస్వామినిం జూచితిరా యని యడిగెను. అందుకా పుష్కరిణులు మే మెఱుం

గమని నడిచిన కౌండిన్యుండు మతికొంతదూరముపోగా నొకచోట నొకగాడిదయును నొకయేనుగును నిలుచుండియుండెను. వాటింజూచి మీరు అనంతపద్మనాభస్వామినిజూచితిరా యనియడిగెను. అవి అనంతపద్మనాభస్వామి యెవరో మేమెఱుంగమనిచెప్పెను. అంత కౌండిన్యుడు మిగుల విషాదంబునొంది దుఃఖాక్రాంతుడై మూర్ఛబోయి క్రిందపడెను. అప్పుడు భగవంతునికి కృపగలిగి వృద్ధబ్రాహ్మణరూపధరుండై కౌండిన్యునియొద్దకు వచ్చి ఓ విప్రోత్తమా! యిటురమ్మని కుడిచెయిపట్టి పిలుచుకొని తనగృహమునకుం బోయెను. అంత నాగృహము నవరత్నమణిగణఖచితంబుగను దేవాంగనలతోడం గూడియు నుండుటం గాంచి ఆశ్చర్యము నొంది నిలుచుండియుండగ సదాగరుడసేవితుండుగను శంఖచక్రధరుండుగను నుండు తనస్వరూపమును పద్మనాభస్వామి చూపించిన కౌండిన్యుండు సంతోషసాగరమగ్నుండై భగవంతుని నిట్లని స్తుతియించె. "నమోనమస్తే వైకుంఠ శ్రీవత్స శుభలాంఛన । త్వన్నామస్మరణాత్పాప మశేషం నః ప్రణశ్యతు । నమోనమస్తే గోవిందనారాయణజనార్ధన" అని యిట్లనేకవిధముల స్తోత్రముచేసిన అనంతపద్మనాభస్వామి మిగులసంతుష్టుండై ఓవిప్రోత్తమా! నీవు చేసినస్తోత్రముచే నేను మిగులసంతసించి నీకునెల్లప్పటికిని దారిద్ర్యముసంభవించకుండునట్లును అంత్యకాలమున శాశ్వతవిష్ణులోకముగలుగునట్లును వరంబిచ్చితిననిన కౌండిన్యుండు ఆనందాంబుధిం దేలుచు నిట్లనియె. ఓ జగన్నాథా! నేత్రోవలోజూచిన ఆమామిడిచెట్టు వృత్తాంతంబేమి ఆ ఆవు యెక్కడిది. ఆ వృషభం బెక్కడనుండివచ్చె. ఆ కొలనుల విధంబేమి. ఆ గాడిద యేనుగు బ్రాహ్మణు లెవ్వరనియడిగిన భగవంతుం డిట్లనియె. ఓ బ్రాహ్మణశ్రేష్ఠుడా! పూర్వమందొక బ్రాహ్మణుడు సకలవిద్యలం జదువుకొని గర్వముచే నెవరికిని విద్యచెప్పకపోవుటచే నదియెవ్వరికిని నుపయోగముగాని మామిడిచెట్టుగా జనించెను. తొల్లి యొకండు మహాభాగ్యవంతుడై యుండి తనజీవితకాలమునం దెన్నడును బ్రాహ్మణులకన్నప్రదానము జేయనందున పశువుగా బుట్టి గడ్డియైనను దొరకక పచ్చిగడ్డికై తిరుగుచున్నాడు. ముందొకరాజు ధనమదాంధముచే బ్రాహ్మణులకు చవిటిభూమిని దానముచేసినందున ఆరాజు వృషభంబై అడవిలో దిరుగుచున్నాడు. ఆ కొలంకులు రెండును ధర్మంబొకటి అధర్మంబొకటి అని యెఱుంగుము. మానవుండు సర్వదా పరులనుదూషించుచు నుండినందున గాడిదయై తిరుగుచున్నాడు. పూర్వమందొకధనికుడు తనపెద్దలుచేసిన ధర్మమును విక్ర

యించి స్థితిజేర్చుకొన్నందున నాపురుషుడే యేనుగుగా జన్మించెను. అనంత పద్మనాభుండైన నేనే బ్రాహ్మణస్వరూపముతో నీకు బ్రత్యక్షమైతి గావున నీవీయనంతవ్రతమును పదునాలుగుసంవత్సరము లాచరించితివేని నీకు నక్షత్రస్థానంబిచ్చెదనని వచించి భగవంతుం డంతర్ధానమునొందె. పిదప కౌండిన్యముని తనగృహమునకువచ్చి భార్యతో జరిగిన వృత్తాంతమునెల్ల జెప్పి పదునాలుగుసంవత్సరములనంతవ్రతము నాచరించి యిహలోకమున పుత్రపౌత్రాదిసంపదల ననుభవించి యంత్యకాలమున నక్షత్రమండలము చేరెను. ఓ ధర్మరాజా! ఆమహాత్ముండగు కౌండిన్యుండును నక్షత్రమండలమునందు కానంబడుచున్నాడు. వ.ఆయు నగస్త్యమహాముని యీవ్రతంబాచరించి లోకమునం బ్రసిద్ధిచేసె. నగరదిలీప భరతహరిశ్చంద్ర జనకమహారాజు మొదలగు అనేకరాజు లీవ్రతంబొనర్చి యిహలోకమున రాజ్యముల ననుభవించి అంత్యమున స్వర్గముం బొందిరి. కావున నీవ్రతకథను సాంగముగా వినువార లిహలోకమున అష్టైశ్వర్యముల ననుభవించి పిదప యుత్తమ పదమునుం బొందుదురు.

శ్రీరస్తు.

సుధనద్వాదశీ వ్రతకల్పము.

తులస్యశ్వత్థజన్మాని సదాస్నం కేశవప్రియే। కేశవార్చనయోగ్యే మే వరదా భవ సర్వదా॥ ధ్యాయామి॥ కృష్ణానందాశ్రుసంభూతే వరదే తులసీస్వయం। త్వామహం ద్యావాహయామ్యద్య శ్రీకమలాపతివల్లభే॥ ఆవాహయామి॥ అనేకహారసంయుక్తం సువర్ణమణిసంయుతం। రత్నసింహాసనం దివ్యం ప్రీత్యర్థం ప్రతిగృహ్యతామ్॥ రత్నసింహాసనం సమర్పయామి॥ క్షీరోదధిసముత్పన్నే దేవాసురైః ప్రపూజితే। విష్ణుప్రియే మయా దత్తం గృహాణార్ఘ్యం నమోస్తుతే॥ అర్ఘ్యం॥ పద్మనాభప్రియే దేవి పాద్యమేతన్మయార్పితం। సంగృహాణ తుష్టా త్వం మే వరదే లోకపావని॥ పాద్యం॥ ఏలాలవంగకర్పూర చందనాద్యైస్సువాసితం। పానీయం చ మయానీతం సమ్యగాచమనీయకమ్॥ ఆచమనీయం॥ క్షీరాజ్యదధిభిస్సై, ఘృతైశ్శర్కరయా చ మధునా తథా। పంచామృతైస్స్నాపయిష్యే తులసి త్వాం నమో నమః॥ పంచామృతస్నానం॥ సుశీతలం సుప్రసన్నం సర్వౌషధిసమన్వితం। మయాహృతం జలం దేవి స్నానం కురు హరిప్రియే॥ శుద్ధోదకస్నానం॥ కౌశేయవస్త్రయుగం దేవి సర్వాభీష్టప్రదాయినీ। సర్వలక్షణసంపన్నే శుభ్రే త్వం ప్రదదామ్యహమ్॥ వస్త్రం॥ కంచుకం కాంచనం దివ్యం బ్రహ్మణా నిర్మితం పురా। అహం దాస్యామి దేవేశి విష్ణుపత్ని నమోస్తుతే॥ కంచుకాభరణం॥ స్వచ్ఛం నిర్మలమత్యర్థం పురతస్సుకృతం శుభం। కంఠసూత్రం గృహాణ త్వం దదామ్యాభరణాని చ॥ ఆభరణాని॥ చందనాగరుకర్పూర మృగనాభిసమన్వితం। గంధం గృహాణ దేవేశి దేవదేవాంగభూషణే॥ గంధః॥ శాలీయాన్ చంద్రవర్ణాంశ్చ హరిద్రామిశ్రితాన్ శుభాన్। అక్షతాంశ్చార్పయే తుభ్యం గృహాణ శ్రీహరిప్రియే॥ అక్షతాన్॥ మయా దత్తమిదం పుష్పం తులసీదళసంయుతం। మాల్యం గృహాణ దేవేశి వరదే విష్ణువల్లభే॥ పుష్పాణి సమర్పయామి॥

అథాంగపూజా.

తులస్యై నమః - పాదౌ పూజయామి ॥ విష్ణుప్రియాయై నమః - గుల్ఫౌ ॥ రంభోర్వై నమః - ఊరూ ॥ క్షీరాబ్ధితనయాయై నమః - కటిం ॥ సకలసురపూజ్యాయై నమః - నాభిం ॥ ఇందిరాయై నమః - ఉదరం ॥ బృందావనవాసిన్యై నమః - వక్షః ॥ మహాలక్ష్మ్యై నమః - స్తనౌ ॥ సుభుజాయై నమః - భుజౌ ॥ పద్మహస్తాయై నమః - హస్తౌ ॥ సుముఖాయై నమః - ముఖం ॥ రమాయై నమః - లలాటం ॥ ఇందుసోదర్యై నమః - శిరః ॥ శ్రీతులస్యై నమః - సర్వాణ్యంగాని పూజయామి ॥ విష్ణుపూజాం కృత్వా శ్రీమహావిష్ణుం పుష్పైరర్చయేత్ ॥ చందనాగరుకర్పూరఘృతగుగ్గులసంయుతం । గృహాణ ధూపం తులసీ వందేహం భక్తవత్సలే ॥ ధూపమాఘ్రాపయామి ॥ ఘృతవర్తిసమాయుక్తం మహాదీపకమిదం శుభే గృహాణ మంగళం దీపం సర్వైశ్వర్యప్రదాయిని ॥ దీపం దర్శయామి ॥ క్షీరం చ గుడసంయుక్తం సర్పిషాయుత మాదరాత్ । మయా నివేదితం భుజ్యతాం చ భక్ష్యసమన్వితమ్ ॥ నైవేద్యం ॥ పూగీఫలైశ్చ కర్పూరైర్నాగవల్లీదళైర్యుతం । తాంబూలం గృహ్యతాం దేవి వరదే భక్తశోభనే ॥ తాంబూలం ॥ వ్రతపూర్తిం మహాకీర్తిం దివ్యస్ఫూర్తిం హరిప్రియే । ప్రాప్తకామ ఇవం దేవి సౌవర్ణం పుష్పమర్పయే ॥ సువర్ణపుష్పం ॥ పద్మనాభప్రియే నిత్యం పద్మసంభవపూజితే । పద్మపత్రవిశాలాక్షి వరదా భవ మే సదా ॥ నీరాజనం ॥ సర్వమంగళమాంగల్యే ఇతిసుక్షేత్రఫలప్రదమ్ ॥ యానికానిచేతి ప్రదక్షిణమ్ ॥ నమస్కరోమి దేవి త్వాం విష్ణుపత్నీ శుభేక్షితాం । ప్రణతార్తిహరే నిత్య మభీష్టఫలదా భవ ॥ నమస్కారః ॥ యస్య స్మృత్యా చ నామోక్త్యా తపఃపూజాక్రియాదిషు । న్యూనం సంపూర్ణతాం యాతి సద్యో వందే తమచ్యుతమ్ ॥ ఇతి పూజావిధానం సంపూర్ణమ్ ॥

అథ కథా.

శ్రీకృష్ణ ఉవాచ ॥ నారదా క్షేమధర్మజ్ఞ లోకానాం హితకారణం । కథయస్వ మహాభాగ వ్రతం దేవర్షిసత్తమ ॥ నారద ఉవాచ ॥ వ్రతానాముత్తమం పుణ్యం సర్వసౌభాగ్యకారణం । సర్వసంపత్కరం శ్రీమం పుత్రపౌత్రప్రవర్ధనమ్ ॥ వర్షేమాసేయుతే జ్యేష్ఠే హ్యేకాదశ్యాముపోషితః । తులసీం చ మహావిష్ణుం పూజయిత్వా సమాహితః ॥ పంచద్వాదశ్యాం కృత్వా పంచదినాని ప్రకల్పయేత్ । గంధాద్యక్షతనైవేద్యతాంబూలాని సమర్పయేత్ ॥ ప్రదక్షిణ

నమస్కారాన్ పంచపంచ ప్రకల్పయేత్ । తదాదిమాసపర్యంతం ప్రత్యహం చ సమాచరన్ ॥ ఊర్జేమాసి సితే పక్షే హ్యేకాదశ్యాముపోషితః । పూర్వవత్తు హరిపూజాం కృత్వా నియమపూర్వకమ్ ॥ రాత్రౌ జాగరణం కృత్వా అథ ద్వాదశ్యాం జితేంద్రియః । తతః ప్రభాతవేళాయాం స్నాత్వా సుచిరలంకృతః ॥ సుడుపే నచపిష్టేన కారయేద్విష్ణుప్రతిమం । ఏకం తులస్యై దత్వాతు బ్రాహ్మణాయైకమేవచ । ఉలూఖలేన్యస్య స్త్రాస్త్ర్యాక్షుముసలేన ఘట్టయేత్ ॥ యావంతః క్షీరకృష్ణతాస్యస్య శరీరే పతంతి హి । తావంత్యబ్దసహస్రాణి స్వర్గలోకే మహీయతే ॥ శ్రీకృష్ణః ॥ పూర్వమాచరితం కైస్తు వ్రతమేతత్ఫలైషిభిః । దత్వా త్రితాచరణాత్కిం వై ఫలం ప్రాప్తం మహామునే ॥ నారదః ॥ పురా కశ్చిన్మహాతేజా బ్రాహ్మణోభూన్మహాప్రభో । వేదశాస్త్రార్థతత్త్వజ్ఞో దేవదత్తఇతి స్మృతః । సకదాచిద్విజశ్రేష్ఠో విచింత్యాస్మిన్ హ్యపుత్రకః । ఆరాధయామి దేవేశం విష్ణుం త్రైలోక్యపావనమ్ ॥ ఇతి సంచింత్య మనసా తత్ఫలప్రేప్సు దుర్లభం । వృద్ధబ్రాహ్మణరూపేణ ప్రాదుర్భూత్వాంతికే ॥ తపశ్చరంతం తం దృష్ట్వా విష్ణుః ప్రాహ మహావిభుః ॥ కిమర్థం క్రియమాణశ్చరత్నం తపో వద మహాద్విజ ॥ శ్రుత్వా తద్వాక్యమచిరాత్ ప్రణమ్య శిరసాహమ్ । దేవదేవ జగన్నాథ త్రాహి మాం పురుషోత్తమ ॥ అద్యైవ సఫలం జన్మ త్వత్పాదాంభోజదర్శనాత్ । మదీప్సితం చ న ఫలం భవిష్యతి న సంశయః ॥ అపుత్రకో మహాదుఃఖీ శరణం త్వాం ప్రజామ్యహమ్ ॥ పుత్రం దేహి మహాదేవ సర్వలోకవరప్రద ॥

నారాయణ ఉవాచ ॥ ఆయుర్హీనం సుతం వాపి సుతాం వా వృతభర్తృకామ్ ॥ తయోరేకం వృణీష్వాథ దదామి తవ సువ్రత ॥ దేవదత్త ఉవాచ ॥ స్వగృహం ప్రాప్య భార్యాయా ఏతద్వార్తాం నివేద్య చ । ఉభయోరేకమిచ్ఛామి హ్యాగమిష్యామి కేశవ ॥ ఇతి ప్రణమ్య శిరసా జగామ స్వగృహం ప్రతి ॥ నివేద్య సర్వం భార్యాయై బహుధాలోచ్య చింతితౌ ॥ భార్యోవాచ ॥ సుతా హి యాచ్యతాం స్వామిన్ భర్తృహీనాపి దివ్యయా । తథేత్యుక్త్వా స విప్రేంద్రః పునస్తం ప్రవిశ్య చ ॥ నారాయణ నమస్తేస్తు పుత్రికాం దాతుమర్హసి । తథేత్యుక్త్వా మహావిష్ణుః అంతర్ధానం యయౌ తథా ॥ అగృహ్య వరం మహావిప్రశ్చాగతః స్వగృహం ప్రతి । కించిత్కాలే వ్యతీతే తు పుత్రీ జాతా చ వై శుభా ॥ సర్వలక్షణ సంపన్నా సర్వరోగవివర్జితా । పితుర్గృహే తు సా కన్యా వర్ధితా చ సురూపిణీ ॥ తతః కాలే తు సంప్రాప్తే వివాహమకరోత్పితా । జన్మాంతరకృతాత్పాపాత్ సా జాతా నామృతభర్తృకా ॥ జనసీదనకౌ తస్యాస్తతః స్వర్గమవాపతుః । తద్గృహే విధ

సాసాపి సర్వధర్మవివర్జితా॥ నాస్తినారాయణేత్యుక్తం కంపితా సా మృతభర్తృకా। అతిథింనార్చయత్యేవం కదాపి స్వగృహాగతమ్॥ ఏవంకతివర్షాణ్యాసా స్థితాఽసత్యభాషిణీ। తస్యాదుశ్చారత్వేనాథాన్యేద్యుర్మాఘపయోతయా॥ ఇతి తత్పృష్టే కేశో ద్విజోభూత్వా సమాహితః। తాం యాచతశ్శిష్టస్య తద్వచనాన్బ్రవీతుశ్చ॥ కాలోపపన్నాయాతిథేః కిమర్థం న దదస్యసి। ఇతి బ్రువాణం తం విష్ణుం రుషా తేషాంతుకంసదా॥ తన్మధ్యే దాధకం బింబం దృష్ట్వా హరిరథాపయత్। కృతాకృత్యేన సా కీటో భూత్వా శత్పర్ణభుక్ స్థితా తతః కదాచిత్తాం స్మృత్వా దేవీం హరిర్వాచహ। ద్రష్టుం యయౌ సహ దేవి ఏహి నారాయణాధిపామ్॥ ఇత్యుక్త్వాథగతే విష్ణౌ సహాలక్ష్మ్యా నారాయణాయా। అగస్త్యాశ్రమభద్రం తే హరిరత్ర సదీక్షితామ్॥ కీటక ఉవాచ॥ ఏవంతిష్ఠామి హే దేవ ప్రసీద జగదీశ్వర। ఇతి ప్రణమ్య శిరసా కీటస్తూష్ణీం స్థిత స్తదా॥ దేవ్యువాచ॥ కిమర్థమేషా కీటోభూద్దేవదేవ వదస్వ మే। ఇతి పృష్టస్ప్రియయా విష్ణుస్తద్వృత్తాంతమువాచహ॥ తచ్ఛ్రుత్వా కమలా దేవి తస్యానుగ్రహకారణం పప్రచ్ఛ॥ శ్రీభగవానువాచ॥ ఊర్జేమాసే సితే పక్షే ద్వాదశ్యామస్తి సువ్రతం। తద్వ్రతస్య ఫలం కించిద్దాతుమర్హసి శోభనే॥ ఇమ్మబిందుఫలేనైవ ముక్తిలేశానుగంధనాత్। తథేతి శ్రీర్దదౌ తస్మై కీటోపి స్త్రీత్వమాప్నుయాత్॥ స్త్రీ ప్రాహ॥ అస్య మే సఫలం జన్మం జీవితం చ సుజీవితం। వ్రతాని సఫలాన్యస్య భవత్వానాబ్జసంభవాత్॥ ఇతి స్తుత్వాథసా నారీ ప్రియం ప్రాహ సుదాయితా। అహం మే తద్వ్రతం దేవి కథమస్త్విపదస్వమే॥ దేవ్యువాచ॥ కార్తికే చ సితే పక్షే ఏకాదశ్యాముపోష్య చ। తులసీంపూజయిత్వాథ పంచవర్ణైశ్చ సౌరభైః॥ పంచపద్మైశ్చ లంకృత్య ధూపదీపాదిభిః ప్రియాత్। రాత్రౌ జాగరణం కృత్వా పురాణం శ్రవణాదిభిః॥ తతః ప్రభాతవేళాయాం స్నాత్వా ధృత్వాంబరం శుచిః। తులసీంపూర్వవత్పూజ్య కృత్వా వై విష్ణోః ప్రణమ్య ఏకం తులస్యాపకం బ్రాహ్మణాయ నివేదయేత్। అనశిష్టం యచ్చ కించిత్క్షీరోలాఖలేపనాః॥ ప్రోత్స్వేన మూలైర్నారీసా హన్యాత్పుణ్యాంగనా స్వతా। కీర్తనీయా సుహృత్తః కథా స్వర్గసౌఖ్యసా॥ వత్ప్రసాదేన పంచదశ్యాం ద్విజైస్సహ। స్వయం చాపి హి భుంజీయా దిష్టకామ్యార్థసిద్ధయే॥ ఏవం పంచాబ్దపర్యంతం సమాచరేత్సుసమాహితః। ఆద్యాపంతే పుమర్ధ్యం కుర్యాదుద్యాపనం బుధః॥ కుర్యాద్వై ప్రతిమాం రమ్యాం లక్ష్మ్యాః స్వర్ణేన సారతః। గోమయేనానులిప్తే ప్రాంగణే రంగవల్లీం ప్రకల్పయేత్॥ తన్మధ్యే పంచకుంభాన్ సంస్థాప్య శ్వేతతండులాన్। నిధాయ ప్రతిమాయుగ్మం తత్ర నారాయణం రమామ్॥ లక్ష్మీనారాయణౌ దే

సంపూజయేద్భక్తిపూర్వకం అఖండితంవసంవత్సరమేకైకస్యపృథక్పృథక్॥ గంధపుష్పాక్షతైర్ధూపైర్దీపైర్నైవేద్యసంయుతైః। నానావిధోపచారైశ్చ పూజయిత్వాయథావిధి॥ ప్రదక్షిణప్రణామాంశ్చ పంచపంచక్రమేణతు। రాత్రౌజాగరణంకుర్యాత్పురాణపఠనాదిభిః॥ తతఃప్రభాతవేళాయాం నద్యాంస్నాత్వాసమాహితః॥ గృహమాగత్యమేధావి పునః పూజాంసమాచరేత్। ఏవంకృత్వాద్విజశ్రేష్ఠ ఆచార్యాయకుటుంబినే॥ సశీలాయసుశాంతాయప్రతిమాందానమర్పయేత్। సువాసినీద్వయంచ సంధ్యకాబ్రాహ్మణసత్తమాన్॥ కృత్వాతుష్టాన్భోజనాద్యైర్వస్త్రైర్దక్షిణాభిర్విశేషతః। బ్రాహ్మణాన్ భోజయేత్పశ్చాత్స్వయంభుంజీతబంధుభిః॥ ఏవంశక్త్యనుసారేణ విత్తశాఠ్యంనకారయేత్। నోద్యాపనం యేచ్ఛ్రితంయస్తు పునఃకష్టో భవిష్యతి॥ ఏవమాచరితంయైస్తు సర్వాభీష్టప్రదంవ్రతమ్। తేషాంభుక్తిశ్చముక్తిశ్చ భవత్యత్రనసంశయః॥ ఇత్యుక్త్వాథమహాలక్ష్మీ రంగధామనయయాతథా। ఏవంక్రమేణసా కన్యా కృత్వావ్రతముత్తమమ్॥ ఇహాభుక్త్వాధికంసుఖం మంతేస్వర్గంజగామహి। యేవంశతంతీదమాఖ్యానం శృణ్వంతి శ్రద్ధయాన్వితాః॥ తేపాపవినిర్ముక్తా యాంత్యంతిపరమాంగతిమ్॥ ఇతి భవిష్యోత్తరపురాణే-మథనద్వాదశీవ్రతకల్పస్సంపూర్ణః.

మథనద్వాదశీ వ్రతకథ.

సూతపౌరాణికుండు శౌనకాదిమహర్షులం జూచి యిట్లనియె. ఓ మునివర్యులారా! యింకొక యుత్తమమైనవ్రతము చెప్పెదవినుండు. శ్రీకృష్ణమూర్తియొకతరి సత్యభామతోడ వనవిహారము సల్పుటకు బృందావనమునకుబోయెను. అట్టియెడ నారదమహాముని శ్రీకృష్ణదర్శనము సేయుటకు బృందావనమునకు వచ్చె. అంత శ్రీకృష్ణమూర్తి నారద మహామునిని అర్ఘ్యపాద్యాచమనీయములచే విధ్యుక్తముగ బూజించి ఆసనంబిచ్చి కూర్చుండనియమించి యిట్లనియె. ఓ మునీంద్రా! మీరు సకలలోకసంచారులు గనుక విశేషసంగతు లుండినయెడల ఆనతీయవలయునని అడిగిన నారదుండిట్లనియె. ఓ యశోదానందనా! నేనిప్పుడే బ్రహ్మలోకమునందుండి వచ్చుచున్నాను. బ్రహ్మ తనభార్యయగు సరస్వతీదేవికి యొకయుత్తమంబైన వ్రతంబానతిచ్చె. ఆవ్రతము చెప్పెదవినుము. ఆవ్రతము ఆచరించిన వనితాశిరోమణులకు సర్వసౌభాగ్యమును పుత్రపౌత్రాదులును గలుగుట

కు సంధియము లేదు. ఆవ్రతము ఆశ్వయుజశుక్లపక్షైకాదశినాడు ఉపవాస
ముండి సమాహితచిత్తులై తులసీసహిత శ్రీమహావిష్ణువును పూజింపవల
యు. మఱియు పంచపద్మములనలంకరించి అయిదుదీపములం బెట్టి గంధ
పుష్పధూపదీపాదులను అయిదువిధములైన నైవేద్యతాంబూలములను స
మర్పించి ప్రదక్షిణనమస్కారములం జేయువలయు, ఇట్లు ఆశ్వయుజశుక్ల
ఏకాదశిమొదలు నెలదినములవఱకు బూజసేయుచువచ్చి కార్తికశుద్ధఏకా
దశినాడుపవసించి పూర్వము చెప్పినచొప్పున శ్లోకోక్తప్రకారము తులసీ
సహితవిష్ణుమూర్తిని బూజచేసి రాత్రిజాగరణంబొనర్చి ద్వాదశినాడుదయ
మున నే స్నానముగావించి వస్త్రభూషణాద్యలంకృతులై యొకమానిక బి
య్యపుపిండిచే మూడుపిష్టకములుగాజేసి యొకటితులసికి నివేదనముచేసి
బ్రాహ్మణున కొకటియిచ్చి మిగిలిన యొకమద్దను రోటియందువైచి పా
లుపోసి రోకటిగడలచే దంచవలసినది. ఇట్లుదంచిన నాక్షీరబిందువులెన్ని
స్వశరీరమున నడుచున్నవో అన్నివత్సరములు స్వర్గలోకమునందు వసియిం
పుదురనిన కృష్ణమూర్తి యిట్లనియె. ఓ నారదమహాముని! యీవ్రతం బెవ్వ
రాచరించి యేమిఫలముపొందిరనిన నారదుండిట్లనియె. ఓ దేవకీనందనా!
పూర్వము ఉత్తరదేశమునందు వేదశాస్త్రార్థతత్త్వజ్ఞుండగు దేవదత్తుండను
నొక బ్రాహ్మణుండుగలడు. అతడు తనకు సంతానము లేమిం జేసి త్రై
లోక్యపావనుండగు విష్ణువుంగూర్చి తపంబొనర్పదలచి యొక మహారణ్య
మునకుంబోయి యొకగుంటనద్ద గూర్చుండి యత్యుగ్రంబగు తపమునలి
పె. అంత విష్ణుమూర్తి వృద్ధబ్రాహ్మణ రూపముతో అతనికి ప్రత్యక్షమై
ఓ విప్రోత్తమా! నీవేల యిట్టిఘోరంబగు తపంబొనర్చెదవు చెప్పుమనియ
డిగిన నాబ్రాహ్మణుండు శ్రీమన్నారాయణమూర్తికి ప్రదక్షిణ నమస్కార
ముచేసి జగన్నాథా! మీపాదదర్శనమువలన నాజన్మము సఫలంబయ్యె.
నే కృతార్థుండనైతిని. అని యనేకవిధముల స్తోత్రముచేసి నిలువంబడియుం
డు విప్రపుంగవుంగాంచి ఓ బ్రాహ్మణోత్తమా! నీకు కావలసిన వరమును
కోరుమనిన యాదేవదత్తుం డిట్లనియె. ఓ వాసుదేవా! "అపుత్రస్య గతి
ర్నాస్తి" యని ధర్మశాస్త్రములు పలుకుచుండుటవలన పుత్రులులేనివా
రికి గతులులేవు. కాబట్టి నాకు పుత్రుండుగలుగునటుల వరంబిమ్మని ప్రా
ర్థింప నారాయణమూర్తి యిట్లనియె. ఓ బ్రాహ్మణోత్తముడా! ఆయువు
లేని కొమారునినైనను విధవయగు కూతురనైనను నిచ్చెద. ఈ యిద్దఱి
లో నీకెవరయిష్టమో చెప్పుమనిన నతండు యింటికిపోయి భార్యనడిగితె

లుసుకొనివచ్చివిన్నవించుకొనియెదనని చెప్పి యింటికిపోయి భార్యతో ఆలో
చింపగ విధవయగు కూతురుకలుగునటుల వరముకోరుమనిన నాబ్రాహ్మ
ణుండు మఱల ఆగుంటరొద్దకువచ్చి కమలనాభునకు నమస్కరించి కొ
మార్తకలుగునటుల వరంబిమ్మనిన నటులచేభర్తృవిహీనయగు కుమార్త
కలుగుగాక యని పలికి విష్ణుమూర్తి యంతర్ధానమునొందె. పిదప దేవ
దత్తుండు యింటికివచ్చి సుఖముగనుండె. ఇట్లు కొన్నిదినముల కాదేవదత్తు
నిభార్య గర్భముధరించి పదియవమాసమున పుత్రికంగనెను. ఆబాలిక నా
నాటికి వృద్ధిబొందుచుండెను. అంత వివాహకాలము వచ్చినతోడనే దాని
తండ్రియగు దేవదత్తుండు ఒకబ్రాహ్మణ చిన్నవానికి ఆకన్యకనిచ్చి వివా
హముచేసెను. ఇట్లు వివాహంబైన రెండుమూడుమాసములకే ఆచిన్న
దాని జన్మాంతర కృతపాపమువలన దానిమగండు మరణమునొందె. పిదప
కొద్దిరోజులలో తలితండ్రులును, కాలగతినొందిరి. అంత విధవయగుచి
న్నది తండ్రియింటనేయుండి ధర్మమునుగావింపక యింటికివచ్చినభిక్షుకులని
ల్ల "నాస్తినారాయణ నాస్తినారాయణ" యని చెప్పుచు భిక్షముపెట్టక
కఠినాత్మురాలై యుండెను. ఇట్లుండ శ్రీవిష్ణుమూర్తి యొకనాడు తనమన
మున నిట్లనివితర్కించె. ఓహో ఈవిధవ యింత దయాహీనురాలై యుండి
నను నారాయణనామమును మాత్రము పలుక స్మరించుచున్నదని సంత
సిల్లి బ్రాహ్మణరూపధరుండై ఆవిధవస్త్రీ యింటికేగి భిక్షపెట్టుమని యడ
డుగగా నానిర్దయురాలు నాస్తినారాయణయని చెప్పెను. అంత నాబ్రా
హ్మణవేషధారియగు వైకుంఠనాథుండు ఇట్లనియెను,

ఓ అమ్మా! ప్రాతఃకాలమునందు భిక్షుకువచ్చిన అతిథిని యీల అవమానిం
చుచున్నావనిన నావిధవ కండ్లెఱ్ఱజేసికొని మిగులకోపముతో తాను సలు
కుచున్నగుడ్డను బ్రాహ్మణవేషమువేసికొనియున్న జగద్రక్షకునిభిక్షాపాత్ర
యందు విసరివేసెను. అంత నాబ్రాహ్మణుండు అవతలికిదొలగిపోయి తన
పాత్రయందు చూడగా అలుకుగుడ్డతోడ నొకకందిగింజయుండెను. అంత
ఆనారాయణమూర్తి ఆకందిగింజను మొలకవేసి వైకుంఠమునకు పోయెను.
పిమ్మట కొన్నిదినముల కాకందిగింజ పెద్దచెట్టయి ఆకులు పుష్పములు కా
యలతో సంకూడియుండెను. విధవయును కొన్నిదినములకు మరణమునొం
ది పురుగుజన్మమెత్తి ఆకందిచెట్టునందున్న ఆకులందినుచుండెను. ఇట్లుం
డ కొన్నిదినములకు జగన్నాథుండు మహాలక్ష్మితోడ విధవస్త్రీయైన పురు

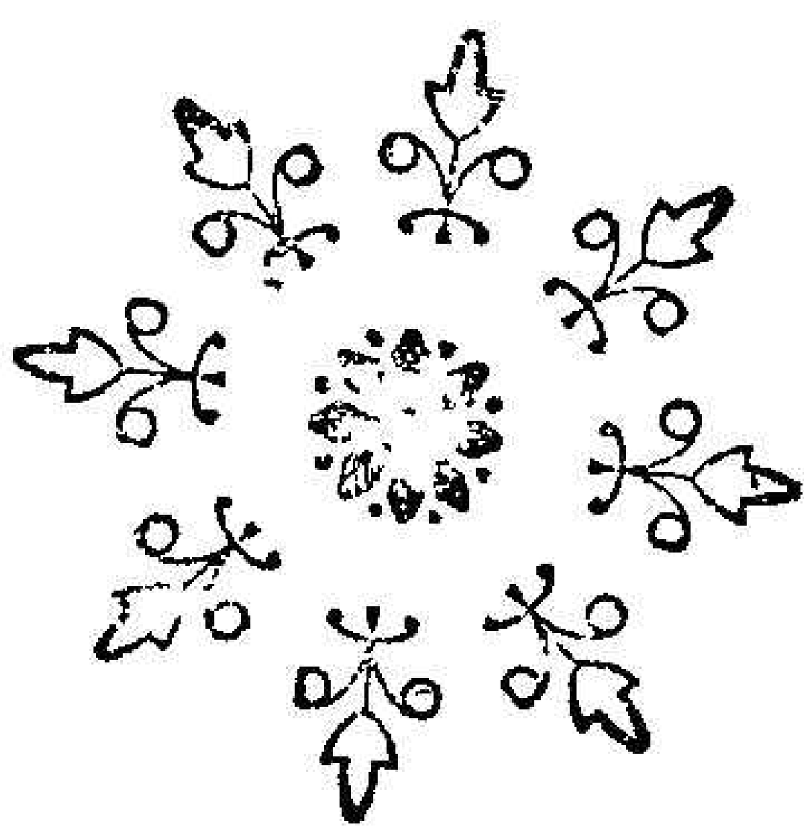
గుండు స్థలమునకువచ్చి ఓకీటకమా! భాగ్యవన్నావాయనిన ఆపురుగు ఓ జగదీశ్వరా! నీకు తెలియనివిషయం బేమియున్నది ఈరీతి అకులందినుచున్నాననిన లక్ష్మీదేవి భర్తంగాంచి ఓ ప్రాణనాథా! దీనికి యీపురుగుజన్మమువచ్చుటకు కారణంబేమి యని అడిగిన నారాయణమూర్తి ఆపురుగు విధవస్త్రీగా నుండినదిమొదలుకొని దానికి పురుగుజన్మము కలిగినవరకు వృత్తాంతంబెల్ల జెప్పినవిని మహాలక్ష్మి దీనికి కీటకజన్మ మెట్లు నివృత్తియగునని మరలయడుగగా విష్ణుమూర్తియిట్లనియె. ఓ ప్రాణనాయకీ! యీపురుగునకు కార్తీకశుద్ధ ద్వాదశినాడొనర్చిన వ్రతముయొక్క ఫలమునందు కొంచెమిచ్చినట్లైన పురుగుజన్మము నివృత్తియగుననిన శ్రీమహాలక్ష్మియు తత్క్షణమునయిచ్చెను. అంత ఆపురుగు స్త్రీరూపముదాల్చి లక్ష్మీనారాయణులకు ప్రదక్షిణనమస్కారముగావించి లక్ష్మీదేవితో నిట్లనియె. ఓ జగజ్జననీ! యీవ్రతము నేనాచరించెద నాకుపదేశింపుమని యనేకవిధముల ప్రార్థింప మహాలక్ష్మియిట్లనియె.

ఓ స్త్రీరత్నమా! కార్తీకశుక్ల ద్వాదశినాడు ఉపవాసముండితులసీబృందావనమును పంచవర్ణముగ్గులచేతను పంచపద్మములచేతను నలంకరించి ధూపదీపనైవేద్యములచే కల్పోక్తప్రకారము తులసీపూజచేసి ఆ రాత్రి పురాణపఠనాదులతో జాగరణముగావించి మరునాడు ప్రాతఃకాలమున స్నానంబొనర్చి శుద్ధవస్త్రములధరించి మొదటిదినమువలెనే తులసీపూజచేసి బియ్యపుపిండిచే మూడుముద్దలుచేసి యొకటి తులసికి నైవేద్యముచేసి యొకటి బ్రాహ్మణునకొసంగి మిగిలిన యొకటిని రోటిలోవేసి పాలుపోసి ముత్తయిదువులతోడ పాటలుపాడుచు రోకటచే దంచవలయును పిదప బ్రాహ్మణపూజ సువాసినీపూజలొనర్చి దక్షిణతాంబూలములొసంగి షడ్రసోపేతముగ నన్నముపెట్టి తృప్తులంజేసి తానును భుజియింపవలయును. ఇట్లు అయిదుసంవత్సరములు వ్రతమునాచరింపుచు వ్రతారంభమందైనను అంతమునందైనను ఉద్యాపనము చేయవలయును.

ఉద్యాపనక్రమంబుచెప్పెదవినుము. లక్ష్మీనారాయణ ప్రతిమలను శక్త్యనుసారముచేయించి పరిశుద్ధమగు స్థలమునందు గోమయముచేనలికి ముగ్గులుపెట్టి అందయిదువాసికల తెల్లబియ్యముపోసి అందులక్ష్మీనారాయణప్రతిమలనునిచి ప్రాణప్రతిష్ఠ గావించి ప్రతిమలకు వేర్వేరుగ క్రొత్త

వస్త్రములంగట్టి గంధపుష్పాక్షతలచేతను ధూపదీపనైవేద్యములచేతను నానావిధోపచారములచేతను లక్ష్మీనారాయణులను బూజించి అయిదేసిప్రదక్షిణనమస్కారములంజేసి ఆరాత్రి పురాణపఠన శ్రవణాదులచే జాగరణం బొనర్చి మఱుదిన ప్రాతఃకాలమున నదియందు స్నానముజేసి యింటికివచ్చి పుత్రపౌత్రాదియుక్తి శమదమాది గుణసంపన్నుండును కుటుంబియునగు పురోహితునకు ప్రతిమాదానముజేసి యిద్దఱు సువాసినులను పదియైదుగురు బ్రాహ్మణులను వస్త్రాలంకార భోజనాదులచే సంతృప్తులంజేసి పిదప బ్రాహ్మణ సమారాధనయొనర్చి తాను బంధువులతోడ భుజింపవలయు. ఇట్లు శక్త్యనుసారము వ్రతోద్యాపనము చేయవలయు. వ్రతోద్యాపనచేయనివారు పురుగుగా జన్మింతురు. కావున సర్వాభీష్టప్రదంబగు నీవ్రతముగా చించినవారు యిహలోకమున సకలైశ్వర్యముల ననుభవించి యంతమున స్వర్గసుఖం బొందుదురని మహాలక్ష్మీ వ్రతక్రమమును జెప్పి అంతర్ధానము నొందె. పిదప ఆస్త్రీయును మధుసూదనశ్రీవ్రతం బొనర్చి ఈలోకమున సకలసౌఖ్యముల ననుభవించి పరమున విష్ణుసాయుజ్యమునొందెను. ఈ వ్రతకథను శ్రద్ధాభక్తి సమన్వితులై వినువారును చదువువారును సకలపాప విముక్తులై యుత్తమపదము నొందుదురు.

శ్రీ ర స్తు.

కేదారేశ్వర వ్రతకల్పము.

ఏవంగుణ-విశేషణ-విశిష్టాయాం-శుభతిథౌ-అస్మాకం-సకుటుంబానాం-క్షేమస్థైర్య విజయాయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం ధర్మార్థకామమోక్ష చతుర్విధ ఫలపురుషార్థసిద్ధ్యర్థం-ఇష్టకామ్యార్థసిద్ధ్యర్థం-సత్సంతాన సౌభాగ్యశుభఫలావాప్త్యర్థం-వర్షేవర్షే ప్రయుక్త కేదారేశ్వరముద్దిశ్య కేదారేశ్వరప్రీత్యర్థం-కల్పోక్తప్రకారేణ యావచ్ఛక్తి ధ్యానావాహనాది షోడశోపచారపూజాం కరిష్యే॥ ఆదౌ గణాధిపతిపూజాం కలశపూజాంచ కుర్యాత్-తతః కేదారేశ్వరపూజామారభేత్॥ అథధ్యానమ్॥ శూలంఢమరుకం చైవ దధానం హస్తయుగ్మకే। కేదారదేవమీశానం ధ్యాయేత్త్రిపురఘాతినమ్॥ ధ్యానం॥ కైలాసశిఖరే రమ్యే పార్వత్యాసహిత ప్రభో। ఆగచ్ఛ దేవదేవేశ మద్భక్త్యా చంద్రశేఖర॥ ఆవాహనం॥ సురాసురశిరోరత్న ప్రదీపితపదాంబుజ। కేదారదేవ మద్దత్త మాసనం ప్రతిగృహ్యతామ్॥ ఆసనం సమర్పయామి॥ గంగాధర నమస్తేస్తు త్రిలోచన వృషధ్వజ। మౌక్తికాసనసంస్థాయ కేదారాయ నమోనమః॥ పాద్యం సమర్పయామి॥ అర్ఘ్యం గృహాణ భగవన్భక్త్యా దత్తం మహేశ్వర। ప్రయచ్ఛ మే మనస్తుష్టిం భక్తానామిష్టదాయక॥ అర్ఘ్యం సమర్పయామి॥ మునిభిర్నారదప్రఖ్యైర్నిత్యమాఖ్యాతవైభవ। కేదారదేవ భగవన్ గృహాణాచమనం విభో॥ ఆచమనం సమర్పయామి॥ కేదారదేవ భగవన్ సర్వలోకేశ్వర ప్రభో। మధుపర్కం ప్రదాస్యామి గృహాణ త్వం శుభేన వై॥ మధుపర్కం॥ స్నానం పంచామృతం దేవ శ్రీశుద్ధోదకైరపి। గృహాణ గౌరీరమణ త్వద్భక్తేన మయార్పితమ్॥ పంచామృతస్నానం సమర్పయామి॥ నదీజలసమాయుక్తం మయాదత్తమనుత్తమం। స్నానం స్వీకురు దేవేశ సదాశివ నమోస్తుతే॥ శుద్ధోదకస్నానం॥ వస్త్రయుగ్మం సదాశుభ్ర మనోహరమిదం శుభం। దదామి దేవదేవేశ భక్త్యేదం ప్రతిగృహ్యతామ్॥ వస్త్ర

యుగ్మం సమర్పయామి ॥ స్వర్ణ యజ్ఞోపవీతంచ కాంచనం చోత్తరీయకం। రుద్రాక్షమాలయాయుక్తం దదామిస్వీకురుప్రభో॥ యజ్ఞోపవీతం॥ సమస్త గంధద్రవ్యాణాం దేవత్వం సిద్ధజన్మభూః। భక్త్యాసమర్పితం శ్రీత్యాహయా గంధాదిగృహ్యతాంశుభామ్॥ గంధాన్ సమర్పయామి ॥ అక్షతోసిత్వభావేన భక్త్యానామక్షతంపదం। దదాసినాథ పద్ధత్తాయి రక్షతైః శ్రీయుతాంభవాన్॥ అక్షతాన్॥ కల్పవృక్షప్రసూనైస్త్వం పూరైర్వరభక్త్యైర్వికసున్నరైః కుంకుమైః పార్థివైః కేశైః భాసిమర్చ్యతాంమయా॥ పుష్పాణి॥ తతఇంద్రాదిలోకపాలపూజాంకుర్యాత్॥ శివస్యదక్షిణేభాగే-బ్రహ్మణేనమః॥ ఉత్తరభాగే-విష్ణవేనమః॥ మధ్యే-కేదారేశ్వరాయనమః॥

అథాంగపూజా.

మహేశ్వరాయనమః-పాదౌపూజయామి ॥ ఈశ్వరాయనమః- జంఘేపూజయామి॥ కామరూపాయనమః- జానునీపూజయామి ॥ హరాయనమః-ఊరూపూజయామి॥ త్రిపురాంతకాయనమః - గుహ్యంపూజయామి॥ భవాయనమః-కటింపూజయామి॥ గంగాధరాయనమః- నాభింపూజయామి॥ మహాదేవాయనమః-ఉదరంపూజయామి॥ పశుపతయేనమః-హృదయంపూజయామి॥ పినాకినేనమః-హస్తౌపూజయామి॥ శివాయనమః- భుజౌపూజయామి॥ శితికంఠాయనమః- కంఠంపూజయామి ॥ విరూపాక్షాయనమః-ముఖంపూజయామి॥ త్రినేత్రాయనమః-నేత్రాణిపూజయామి॥ రుద్రాయనమః-లలాటంపూజయామి ॥ శర్వాయనమః - శిరఃపూజయామి ॥ చంద్రమౌళయేనమః - మౌళింపూజయామి ॥ పశుపతయేనమః- సర్వాణ్యంగాని పూజయామి॥

అథాష్టోత్తరశతనామ పూజా.

ఓంశివాయనమః	నీలలోహితాయ	భక్తవత్సలాయ	కామారయే
మహేశ్వరాయ	శంకరాయనమః	భవాయనమః	అంధకాసుర సూ
శంభవేనమః	శూలపాణయే	శర్వాయనమః	దనాయనమః
పినాకినేనమః	ఖట్వాంగినేనమః	త్రిలోకేశాయ	గంగాధరాయ
శశిశేఖరాయ	విష్ణువల్లభాయ	శితికంఠాయనమః	లలాటాక్షాయ
వామదేవాయ	శిపివిష్టాయనమః	శివాప్రియాయ	కాలకాలాయ
విరూపాక్షాయ	అంబికానాథాయ	ఉగ్రాయనమః	కృపానిధయేనమః
కపర్దినేనమః	శ్రీకంఠాయ	కపర్దినేనమః	భీమాయనమః

పరశుహస్తాయ
మృగపాణయే
జటాధరాయ
కైలాసవాసినే
కవచినేనమః
కఠోరాయనమః
త్రిపురాన్తకాయ
వృషాంకాయ
వృషభరూఢాయ
భస్మోద్ధూళిత వి
గ్రహాయనమః
సామప్రియాయ
స్వరమయాయ
త్రయీమూర్త
అనీశ్వరాయనమః
సర్వజ్ఞాయనమః
పరమాత్మనేనమః
సోమసూర్యాగ్ని
లోచనాయ
హవిషేనమః

యజ్ఞమయాయ
సోమాయనమః
పంచవక్త్రాయ
సదాశివాయ
విశ్వేశ్వరాయ
వీరభద్రాయ
గణనాథాయ
ప్రజాపతయేనమః
హిరణ్యరేతసే
దుర్ధర్షాయనమః
గిరీశాయనమః
అనఘాయనమః
భుజంగభూషణా
యనమః
భర్గాయనమః
గిరిధన్వనేనమః
గిరిప్రియాయ
కృత్తివాసాయ
పురారాతయే
భగవతేనమః

ప్రమథాధిపాయ
మృత్యుంజయాయ
సూక్ష్మతనవే
జగద్వ్యాపినే
జగద్గురవేనమః
వ్యోమకేశాయ
మహాసేనజనకాయ
చారువిక్రమాయ
రుద్రాయనమః
భూతపతయేనమః
స్థాణవేనమః
అహిర్బుధ్న్యాయ
దిగంబరాయ
అష్టమూర్తయే
అనేకాత్మనేనమః
సాత్వికాయనమః
శుద్ధవిగ్రహాయ
శాశ్వతాయనమః
ఖండపరశవేనమః
అజాయనమః

పాశవిమోచకా
సాంబాయ (య
మృడాయనమః
పశుపతయేనమః
దేవాయనమః
మహాదేవాయ
అవ్యయాయ
హరయేనమః
పూషదంతభిదే
అవ్యగ్రాయనమః
దక్షాధ్వరహరా
హరాయనమః
భగనేత్రభిదే
అవ్యక్తాయనమః
సహస్రాక్షాయ
సహస్రపదే
అపవర్గప్రదాయ
అనంతాయనమః
తారకాయనమః
పరమేశ్వరాయ

శ్రీ కేదారేశ్వరస్వామినేనమః। నానావిధపరిమళపుష్పాణిం పూజయామి.

అథ సూత్రగ్రంథి పూజా.

శివాయనమః-ప్రథమగ్రంథిం పూజయామి। శాన్తాయనమః-ద్వితీయగ్రంథిం। మహాదేవాయనమః-తృతీయగ్రంథిం। వృషభధ్వజాయనమః-చతుర్థగ్రంథిం। గౌరీశాయనమః పంచమగ్రంథిం। రుద్రాయనమః-షష్ఠమగ్రంథిం। పశుపతయేనమః- సప్తమగ్రంథిం। భీమాయనమః-అష్టమగ్రంథిం। త్ర్యంబకాయనమః-నవమగ్రంథిం। నీలలోహితాయనమః - దశమగ్రంథిం। హరాయనమః-ఏకాదశగ్రంథిం। స్మరహరాయనమః- ద్వాదశగ్రంథిం। భర్గాయనమః-త్రయోదశగ్రంథిం। శంభవేనమః- చతుర్దశగ్రంథిం। శర్వాయనమః-పంచదశగ్రంథిం। సదాశివాయనమః- షోడశగ్రంథిం।

ఈశ్వరాయనమః-సప్తదశగ్రంథిం॥ ఉగ్రాయనమః-అష్టాదశగ్రంథిం॥ శ్రీకంఠాయనమః-ఏకోనవింశతిగ్రంథిం॥ నీలకంఠాయనమః- వింశంతిగ్రంథిం॥ మృత్యుంజయాయనమః-ఏకవింశతిగ్రంథింపూజయామి॥

శ్లో॥ దశాంగం ధూపముఖ్యంచ హ్యంగారవినివేశితం । ధూపంసుగంధైరుత్పన్నం త్వాంప్రీణయతుశంకర॥ ధూపం॥ యోగినాంహృదయేనైవ జ్ఞానదీపాంకురోహ్యహ । బాహ్యదీపో మయాదత్తో గృహ్యతాంభక్తగౌరవాత్॥ దీపం॥ త్రైలోక్యమపినైవేద్యం నతేతృప్తిస్తథాబహిః। నైవేద్యం భక్తవాత్సల్యాద్గృహ్యతాంత్ర్యంబకత్వయా॥ నైవేద్యం॥ నిత్యానందస్వరూపస్త్వం యోగిహృత్కమలేస్థితం । గృహాణభక్త్యామద్దత్తం తాంబూలంప్రతిగృహ్యతామ్॥ తాంబూలం॥ అర్ఘ్యంగృహాణభగవన్ భక్త్యాదత్తం మహేశ్వర । ప్రయచ్ఛమేమనస్తుష్టిం భక్తానామిష్టదాయక॥ పునరర్ఘ్యం॥ కర్పూరంచంద్రసంకాశంజ్యోతిస్సూర్యమివోదితం। భక్త్యాదాస్యామికర్పూరనీరాజనమిదంశివ॥ నీరాజనం॥ భూతేశభువనాధీశ సర్వదేవాదిపూజిత। ప్రదక్షిణంకరోమిత్వా వ్రతంమేసఫలంకురు॥ ప్రదక్షిణం॥ హరశంభోమహాదేవ విశ్వేశామరవల్లభ। శివశంకరసర్వాత్మ నీలకంఠనమోస్తుతే॥ నమస్కారం॥ అభీష్టసిద్ధింకురుమే శివావ్యయమహేశ్వర । భక్తానామిష్టదానార్థం మూర్తీకృతకళేబర॥ ప్రార్థనా॥ కేదారదేవదేవేశ భగవన్నంబికాపతే। ఏకవింశద్దినేతస్మిన్ సూత్రంగృహ్ణామ్యహంప్రభో॥ సూత్రగ్రహణం॥ ఆయుశ్చవిద్యాంచతథాసుఖంచ సౌభాగ్యవృద్ధింకురుదేవదేవ । సంసారఘోరాంబునిధౌనిమగ్నంమాంరక్ష కేదారనమోనమస్తే॥ తోరబంధనం॥ కేదారప్రతిగృహ్ణాతు కేదారోవైదదాతిచ। కేదారస్తారకోభాభ్యాం కేదారాయనమోనమః॥ వాయనదానం॥ కేదారప్రతిమాయస్మాత్సాజ్యసౌభాగ్యవర్ధనీ। తస్మాదస్యాఃప్రదానేన మమాస్తుశ్రీరచంచలా॥ ఇతి ప్రతిమాదానమంత్రః॥ ఇతిపూజావిధానం సంపూర్ణం.

కేదారేశ్వరవ్రత కథారంభః.

సూతఉవాచ:—యస్యప్రసాదాద్భువనంప్రకీయతేసచరాచరం। తంప్రణమ్యమహాదేవంభగవంతముమాపతిమ్॥ కేదారవ్రతమాహాత్మ్యంసర్వకల్యాణకారణం। ప్రవక్ష్యామిజగద్భూత్యై మునిభిశ్చపురాకృతమ్॥ వ్రతంశంకరదేహార్ధం దేవ్యాయత్ప్రాప్తిచర్యయా। యద్వ్రతంచరతాంలోకే సంభవతివిభూతయః॥ ఆరోగ్యమాయుఃకీర్తిశ్చపుత్రార్థంతేశ్రుణ్వతామిదం। ఏకవింశతివా

రాన్య శ్చరత్యేతద్వ్రతోత్తమమ్॥ ఇహాముత్రచకల్యాణ విందతిధ్రువముత్త
మం। వ్రతంసమాచరన్మర్త్యస్సౌభాగ్యంకాంతిమేవచ॥ ఆయుశ్శ్రియంచల
భతే శివలోకేమహీయతే। తస్మాద్ద్విజోవారాజావా వైశ్యశ్శూద్రఏవవా॥
యేచాప్యన్యేనరాఃకుర్యు స్స్వయంతాంవ్రతముత్తమమ్॥ అస్తిపూర్వోత్తరేభా
గేపృథివ్యాంధరణీధరః॥ కైలాసఇతివిఖ్యాత శ్రీమాన్‌లోకనమస్కృతః। రా
జితైర్వివిధైశ్శృంగైస్సర్వరత్నవిచిత్రితైః॥ తటద్గణసమాకీర్ణై శ్శారదా
భ్రోపస్థితైః॥ నానాద్రుమలతాకీర్ణై ర్నానాపుష్పఫలైర్యుతైః॥ నానా
విహగసంఘుష్టై ర్నానానిర్ఝరసంయుతైః। సాలై స్తమాలై స్తిలకై ర్హింతా
లై ర్వకులై రపి॥ అశోకైఃకంకణై ర్నింబై శ్చందనై ర్దేవదారుభిః। నారికేళా
మ్రపనస పూగపున్నాగచంపకైః॥ చూతైశ్చాన్యైశ్చతరుభి శ్శోభితఃపుణ్య
కాననైః। ఏతస్యశిఖరేరమ్యే యోగిబృందనిషేవితే॥ యక్షకిన్నరగంధర్వ
సిద్ధవిద్యాధరై ర్వృతే। సమాసతివిశ్వాత్మా పినాకీ ప్రమథైర్వృతః॥ అం
బికాసహితశ్శ్రీమాన్ సర్వదేవసమస్కృతః। ఏకదాతస్యశిఖరే రుద్రాణీ
సహితశ్శివః॥ తథాప్రకుర్వన్ వసతింసురాణాం దర్శనంవదౌ। అగ్నిర్వా
యు స్తథాదిత్య శ్చంద్రమాస్సహతారకః॥ బ్రహ్మాదయోవసిష్ఠాద్యాస్తే స
ర్వేతంసిషేవిరే। రంభాతిలోత్తమాచైవ సహజన్యాచమేనకా॥ యాశ్చా
న్యాదేవవనితాః పరితస్తుపినాకినం। మాతరశ్చండికాద్యాశ్చ కార్తికేయో
గజాననః॥ నంద్యాదయోదేవగణా స్స్వాహాస్వధాసహితాస్థితాః। ఏవంప్ర
వర్తమానాయాం సభాయాంరుద్రసన్నిధౌ॥ నారదప్రముఖా స్తత్రవీణాగుస్తైన
ప్రచోదితాః। తేషాంప్రవృత్తేమధురే గీతేసర్వమనోహరే॥ వాదిత్రలయ
సంయుక్తా ననృతుశ్చాప్సరోగణాః। తాసామప్సరసాంమధ్యే రంభానర్తనరం
గసుందరీ॥ మధురంలాస్యమకరో త్స్వాంగీర్వాణసమ్మతం। తత్రభృంగిరి
టిర్నామ సమయేశివసన్నితమ్॥ అద్భుతం వికటంనృత్తం మకరోద్ధర స
న్నిధౌ। తత్రప్రవర్తతే హాసస్సురాణాంశివయోః పురః॥ మహాకలకలశ్చా
సీద్గిరికందరపూరణః। ఏవంప్రహాసనాంతేషాం శ్రీమాన్ సర్వేశ్వరోఽబ్రవీత్॥
సాధుభృంగిరిటేసమ్యక్ కృతంప్రహసనం త్వయా। ఇత్యుక్త్వాథభగవాన్
తస్మై ప్రసాదమకరోద్విభుః॥ హరప్రసాదాత్సుప్రీత స్సురైశ్చబహూ
కృతః। హరంప్రదక్షిణీకుర్వన్ వినాదేవీంసమాహితః॥ ప్రణామమకరో
త్తస్మై వినయేనసమన్వితః। తతోదేవ్యబ్రవీద్వాక్యం దేవముద్వీక్ష్యసస్మి
తా॥ మద్భాగంపరిహృత్యాసౌ కృతవాన్ త్వత్ప్రదక్షిణమ్। ప్రణామస్యాకిమే
తస్య కారణంపరమేశ్వర॥ బ్రూహిమేతత్త్వతస్సర్వం శ్రోతుంకౌతూహలం

హిమే । తథైవముక్తో భగవాన్ బభాషే శశిశేఖరః ॥ యోగినోపిన పశ్యం
త్వాం పరమార్థవిచక్షణమ్ ॥ తేఽభజంతి ప్రియే త్వాం తు తేషాం నాస్తి ప్ర
యోజనమ్॥ ఇత్యుక్త్వా సా మహేశేన తత్క్షణాత్ప్రియయా గిరీశ్వరీ। త్యక్త్వాపి నాథ్య
తస్యాథ త్వగస్థి విషమాంగభృత్ ॥ అంబా త్వగస్థి శేషా సా నిష్క్రాంతాభి
టూభవత్ । తతస్తు దేవకుపితా దేవతాభిః ప్రసాదితా ॥ జగామ ముక్త్వా
శైలానం తపసే గౌతమస్యాశ్రమం । సింహైర్వ్యాఘ్రైశ్చ శార్దూలైర్వృకైరన్యైశ్చ ని
షేవితం ॥ పన్నగైర్గరుడైశ్చాపి విముక్త్వాన్యోన్య ముక్తవైరైః । నానాద్రుమ
లతాకీర్ణం సేవితం పక్షిభిః ॥ సర్వలోకప్రియకరం సర్వకామఫలప్రదం।
గౌతమోపి మహాతేజా స్సమిత్కుశఫలాదిషు । వనాన్యాహృత్యమహాభాగాన్ని వ
నాదాశ్రమస్య నిర్గతః ॥ మునిస్స్వాశ్రమభాస్యనే శోభామత్వస్య విస్మితః । కిమి
దంతాపసారణ్య మిదానీం శోభితే దృశమ్ । ఇతి చింతాసమావిష్టో వివేశ స్వా
శ్రమం మునిః ॥ ప్రవిశ్యాపశ్యత్సాక్షాత్తాం భవానీం విశ్వపూజితాం। సోఽపృచ్ఛ
దభిపూజ్యైనాం తత్రాగమనకారణమ్ ॥ స్పష్టం తాం మునినా దేవి స్వవిషాద
స్యకారణం । ఉక్త్వైవ మునిముఖ్యం సా ప్రణమ్య పునరబ్రవీత్ ॥ భగవన్ హార
దేహార్థం యదృచ్ఛేనాస్య తేమయా। తత్ప్రాప్తం మే వ్రతం బ్రూహి యదస్తి వే
దాగమసమ్మతమ్ ॥ తచ్ఛ్రుత్వా తుమహాతేజా భవాన్యాభాషితేరితం । స
మీక్ష్య సర్వశాస్త్రాణి పురాణాని చ సర్వశః ॥ అభీష్టవరదం చైవ వ్రతముత్తమదా
రణామ్రతం । ఆచచక్షే మునివరో భవాన్యై స్వమతం మహత్ ॥ అపర్ణా చాప్ర
విద్వాన్సర్వం ప్రతిస్నాత్వా విధిక్రమః। కథంకథమితం దేవ యథాశాస్త్ర ప్ర
చోదితమ్ ॥ ఏవం ప్రబువాణాంతాం దేవి మువాచ మునిపుంగవః। మాసి భాద్ర
పదేమ్మమాప్తిం శుక్లపక్షేసమాహితః॥ ఆశ్వినే కార్తికే వాపి యథారుచి
సుశోభనే । హస్తేబద్ధ్వా ప్రతిసరం హేమస్త్రైకవింశతితంతుభిః ॥ ఉపోష్య రజనీం
తాం కృత్వా బ్రాహ్మణభోజనం । తథాసభ్యైః ప్రకర్తవ్యం మహాదేవాస్య వ్ర
తమ్ ॥ నిత్యం ప్రాతస్సముత్థాయ కృత్వా పూజాం ప్రయత్నతః। కేదార
దేవపూజాంతు కుర్యాద్విధివిశేషతః ॥ పవిత్రే శుచిదేశేతు ధాన్యరాశిం నిధా
యచ । తస్యోపరి నిధాయాథ పూర్ణకుంభం సుశోభనం ॥ సంవేష్ట్య సూత్ర
జాలైశ్చ హేమ్నైకవింశతి సంఖ్యకైః । హేమేనవాదుకూలేన తామ్రేణాపి
వేష్టయేత్ ॥ నవరత్నాని చాత్రస్థే సువర్ణం వాతథా ఫలం। నిధాయ గంధ
పుష్పాద్యై రర్చయిత్వా యథావిధి॥ త్రిసప్త సంఖ్యకాన్ దేవి బ్రాహ్మణాన్
వేదపారగాన్ । సమాహూయ ప్రతిష్ఠాప్య పాదశౌచం విధాయచ॥ పూజయే
దథతాన్ సర్వాన్ పురోహితపురస్సరాన్ । తతః కేదారదేవస్య కుర్యాద్దా

గాహనంపునః । ఆవాహ్యదేవంతత్రైవ ప్రతిష్ఠాప్యయథావిధి । చందనాగ
రు కర్పూరకస్తూరీకుంకుమాదికాన్ । గంధాంశ్చవివిధాన్ దేవి పుష్పాణివి
విధానిచ । తాంబూలానివిచిత్రాణి వాసాంసిచనివేదయేత్ । పుష్పైరభ్య
ర్చ్యవిధివద్ధూపదీపాదిభిశ్శివం । గోధూమపిష్టసంక్లిప్తానేకవింశతి సంఖ్య
కాన్ । అపూపాన్మృష్టమన్నంచ పాయసంగుడసంయుతం । దధ్యాజ్య మ
ధుసంయుక్తమనేకైర్వ్యంజనైర్యుతం । ఫలైరనేకైస్సంపూర్ణం కదళీపన
సామ్రకైః । సర్వాన్నివేద్యదేవాయ కృత్వాచమనీయకమ్ । తాంబూలం
చనివేద్యాథ స్తోత్రంకుర్యాద్యథేప్సితం । కృత్వాదేవస్య పూజాంచ దేవికే
దారనాయకమ్ । యథాశక్తిసువర్ణాది బ్రాహ్మణేభ్యఃప్రదాయచ । వ్రతం
సమాప్యవిధివత్ప్రీణయన్త్సత్రిలోచనం । ఇత్యుక్త్వాచచక్షే మునిరప్యథార్యా
తద్వ్రతేష్టితా । తతః ప్రీతోమహాదేవ స్సర్వదేవగణైస్సహ । ఆగత్యాస్య
శరీరార్ధం భవత్యైదాస్యతిస్వయం । ఏతద్భవానిసుప్రీతా శ్రుత్వాగౌతమ
భాషితం । యథానిర్దిష్టమృషిణాతథా సర్వంసమాచరేత్ । తతఃప్రీతమనా
భూత్వాభగవాన్ వృషభధ్వజః । గత్వాదేవగణైస్సార్ధం స్వదేహార్ధందదౌ
హర । తతోభవానీసుప్రీతా శంకరార్ధతనుమేత్యచ । దేవంప్రసాదయామా
సలోకానాంహితకామ్యయా । దేవప్రసాదాత్తేలోకే చరంత్వేతద్వ్రతం
జనాః । యోయంప్రార్థయతేబుద్ధ్యాతత్సర్వం సమవాప్నుయాత్ । ఇతిప్ర
సాదితోదేవ్యా భగవానంబికాసఖః । తథేత్యుక్త్వాసురగణైస్సత్రైవాం
తరధీయత । తతశ్చిత్రాంగదోనామ గంధర్వశ్శివభక్తిమాన్ । వ్రతవర్యా
క్రమంలేభేనందికేశ్వరపార్శ్వతః । సమనుష్యవిమానంప్రాప్య వ్రతమేతద్దిశా
మ్యహం । ఏవంసతువినిశ్చిత్య జగామోజ్జయినీంపురీమ్ । స్వరాజసంతాయవిధివ
దదౌరాజ్ఞేవ్రతంసుధీః । వ్రతమేతన్మనుష్యాణాం సముహాన్సంభవత్ప్రభుః । అథా
భూతాంవైశ్యసుతే తస్యాంచపురికన్యకే । ఏకాంపుణ్యవతీంప్రాహు రన్యాం
భాగ్యవతీంవిదుః । తేకస్యచిత్సంప్రాప్య బభాషాతే ప్రియంవచః । మహా
త్మన్ కేదారదేవస్య వ్రతంకర్తుంప్రసీదమే । తాభ్యామేవంనిగదితే పితేత్థం వా
క్యమబ్రవీత్ । వత్సేబ్రూతం దరిద్రోహంకథముత్పాద్యతేమయా । సాను
గ్రీచాస్యనాస్త్యేవ యువాభ్యాంతత్త్వముచ్యతాం । ఇతిపిత్రాసమాదిష్టే కన్యే
పునరవోచతామ్ । అనుజ్ఞాతేత్వయాతాత కర్తుమిచ్ఛావసువ్రతం । త్వద
నుజ్ఞైవనియతమావయోః పరమంధనమ్ । ఇత్యుక్త్వాతేవైశ్యేన కృతానుజ్ఞే
అథకన్యకే । కస్మింశ్చిద్రుచిరేదేశే వటవృక్షసమాశ్రితే । బద్ధ్వాప్రతిసరం
తత్రచక్రాతేస్యాంయథావిధి । ఏకయోభక్తిశీలేన తత్సానుగ్రీందదౌహ

కేదారేశ్వరవ్రతకథ.

రః ॥ వ్రతేపర్యాప్తింసమాసాద్య ప్రీత్యై చక్రతుర్వ్రతం । తతఃప్రీతో మహా
వస్తాంబస్సన్నిహితో౽భవత్ ॥ తయోఃకన్యయోః ప్రీతోరూపమప్సరసా
దదౌ । అనంతమాయురైశ్వర్యం దత్వా సో౽న్తర్హితో౽భవత్ ॥ అథపుణ్యవ
తీంవవ్రే రాజాహ్యుజ్జయినీపతిః । అపరాంచోళభూపాలో నామ్నాభాగ్య
వతీంతథా ॥ దత్వాత్మకేదారేశ్య స్వస్పృద్ధో౽స్యవసత్సుఖమ్ । సామ్రాజ్య
సంపదంప్రాప్యపుత్రాంశ్చ లబ్ధ్వాసుమహారాజసః ॥ తేషుతేపితరం హ్యాష్టంచసా ।
అథభాగ్యవతీకామమైశ్వర్యమదమోహితా ॥ కాలేగతేబహుతిథే వ్రత
మేతన్మమోచసా । సౌభాగ్యహీనాపుత్రేణ సహాభర్త్రావివాసితా ॥ వనం
చారణ్యంహిజగామ శబరాలయం । తతఃపుత్రంసమాహూయ వాక్యమే
తదువాచసా ॥ ఉపయేమే స్వసారమ్మే శ్వశ్రామ్యుజ్జయినీపతిః । తాంద్రుష్ట్వా
ధనమాహాయశీఘ్ర మాగచ్ఛపుత్రక । ఇతిమాతుర్వచఃశ్రుత్వా జగామో
జ్జయినీంపురీం ॥ గత్వానివేదయామాస పుణ్యవత్యై సపుత్రకః । మాతుర్వి
వాసనంబాల్యద్విషః వాసంచ దుస్సహం ॥ తత్పుణ్యవతీశ్రుత్వా దదౌతస్మై
మహాధనం । ధనమాదాయసుప్రీతః ప్రయయౌమాతరంప్రతి ॥ గచ్ఛన్మా
ర్గే హృతస్సోపిజాతేనా దృశ్యరూపిణా । పునర్గత్వాధనంగృహ్యాగచ్ఛత స్త
స్యాతద్ధనం ॥ పహాకేశో జగాదైనం నితరాందీనమానసమ్ । గచ్ఛభాగ్యవతీ
పుత్ర మాతామహంస్వధార్మితాః ॥ అయోగ్యంభవతోహ్యేత ద్వ్రతంమే
చింతాంధకం । ఇతిశ్రుత్వా సచ సస్యకిమేతదితివిస్మితః ॥ పుణ్యవత్యైజగా
దైతత్పునర్గత్వాసుతస్సదా । సాతద్విజ్ఞాయపుత్రేణ కారయామాస తద్వ్ర
తం ॥ భగిన్యైచ యథాపూర్వం క్రియతామిత్యువాచహ । వ్రతాంతేధన
మాహృత్యగచ్ఛన్సూన్యగ్వ హృతంధనమ్ । సంప్రాప్తస్తత్రతే కాంచ్యాంప్రీతస్స్థి
త్వాసుమాధనం । అథాయసమాతంసేనాం గజాశ్వరథసంకులామ్ ॥ జగామ
కాంచీనగరం పిత్రాప్రత్యుద్గతో౽బలీ । మాత్రాపిత్రాచసహితశ్చిరకాలమ
వర్తత ॥ తదాప్రభృతిమాతాపద కారవ్రతమాదరాత్ । సచచోళనృపఃప్రీ
తస్తదాప్రభృతితద్వ్రతం ॥ యథోక్తవిధానేన యఃకరోతీప్సితంలభేత్ । ఇ
మంవ్రతస్యమాహాత్మ్యం యేశృణ్వంతిపఠంతివా ॥ తేషామపిమహాదేవః ప్రీ
తో భవతినిత్యదా । ఆయుష్కరంపుష్టికరం శ్రీకరంచ యశస్కరమ్ ॥ వ్రత
త్సర్వమభీష్టం గౌతమేనమహాత్మనా । అస్మానోహితమాకాంక్షన్ వ్రతమే
తదాచరేత్ ॥ మహతీంసంపదంప్రాప్య శివసాయుజ్యమశ్నుతే ॥ ఇతి
పురాణోక్త కేదారవ్రతకల్పస్సంపూర్ణః.

కేదారేశ్వర వ్రతకథ.

సూతపౌరాణికుండు శౌనకాదిమహర్షులంగాంచి యిట్లనియె. ఋషిపుంగవులారా! మానవులకు సర్వసౌభాగ్యముల గలుగంజేయునదియు, పార్వతీదేవిచే సాంబశివుని శరీరార్ధము పొందబడినదియునగు కేదారేశ్వర వ్రతంబను నొకవ్రతముగలదు. ఆవ్రత విధానమును వివరించెద వినుండు. బ్రాహ్మణ క్షత్రియ వైశ్య శూద్రాదు లాచరింపవచ్చును. ఈవ్రతము ఇరువదియొక్క మారు లాచరించు పుణ్యాత్ములు సకలసంపదలననుభవించి పిదప శివసాయుజ్యము నొందుదురు. ఓ ఋషిశ్రేష్ఠులారా! యీ వ్రతమాహాత్మ్యమును వివరించెద వినుండు. భూలోకమునకు ఈశాన్యభాగమున మంచుపొగుంపులతో గూడియున్న శరత్కాల మేఘములంబోలుచు నిఖలమణివిచిత్రితంబైన శిఖరములచేతను, బంగారంగులైన లతావిశేషముల చేతను, బహువిధములగు పుష్పఫలాదులచేతను, నానావిధములైన పక్షులచేతను, మఱియు ననేకములైన కొండకాలువలచేతను వ్యాప్తంబై సాలతమాల తిలక హింతాలవకుళాశోక చందన దేవదారు నారికేళామ్ర పనసన్నాగ పున్నాగ చంపకాది వృక్షములచేతను, సిదియుగాక నానాతరువిశేషములచేత భాసిల్లుచుట్టి యుద్యానవనములచేత బ్రకాశించుచు నిఖలకల్యాణప్రదంబై సర్వజనమనస్కృతంబై కైలాసంబని పేర్కొనంబడిన యొకపర్వతశ్రేష్ఠము గలదందు వద్మాసనాసీనులైన మునులును, మహాదివులగు యోగులచేతను, సిద్ధగంధర్వకిన్నెర కింపురుషాదులచేతను సేవింపబడి, మనోహరంబై యున్న యాపర్వతశిఖరమందు జగత్కర్తయయిన పరమేశ్వరుడు ప్రమథగణములచే పరివేష్టింపబడి భవానీ సమేతుండై సకలదేవముని బృందములచేత నమస్కరింపబడుచుండ ప్రసన్నుండై సూర్యునివలె యొకసింహాసనమున చతుర్ముఖాదిమునులకందఱికి దర్శనమిచ్చె. ఇంతలో సూర్యాగ్నిచంద్రులు నక్షత్రయుక్తులై నిశాకరుండును, మఱియు నింద్రాది దేవతలును, వసిష్ఠాదిమహర్షులును, రంభ మొదలగు దేవతాస్త్రీలును, బ్రాహ్మీ మొదలగు సప్తమాతృకలును, సేనానియు, గణపతియును, తత్సారూప్యమును బొందియున్న నంది భృంగి మొదలగు ప్రమథగణములును, తన్నుపరివేష్టించికొలుచుచుండ నీలా భవానీవల్లభుని యుత్సవదృశ్యంబగు సభయందు నారదుడు మొదలగు తా గాయకులాస్వామి యాజ్ఞవడసి గానముజేసి కీర్తిమణీయంబై శ్రీ కే బగు గానము ప్రవర్తిల్లుచుండగా భృంగీచీమనకాదులు వీణాదివత్సు వాద్యముల లయలతో గూడిన నృత్యమొనర్చి రప్పుడా వేల్పు బా వల మిగులసొగసుకత్తెయగు రంభ నిఖలమునిబృందమనోరమ్యా

నులు రంజిల్లునటుల వికటనాట్యమొనరించె. అనంతరమున భృంగియను భక్తవరుం డాస్వామిసన్నిధియందు తత్ప్రీతికరంబగు వికటనాట్యము చేయగా నాపార్వతి కైలాసాధిపతియొక్క పూర్వభాగమునందు వుంను. అప్పుడు నిఖిలదేవతలకు మిక్కుటమైనహాసము జనించె. నట్టి ఆశ్చర్యకరంబగు హాసమువలన నప్పుడాపర్వతగుహాళు నిండునటుల గొప్ప కలకలధ్వనిగలిగె. నిట్లు హాసము విస్తరిల్లుచుండ సర్వేశ్వరుండగు శంకరుండా భృంగిరిటినింజూచి నీచేత మిగులహర్షప్రవర్ధకంబైననాట్యము చేయబడెనని సెలవిచ్చి ముదంబంది యాభక్తునియం దనుగ్రహించె. నంతట నాభృంగిరిటికి శివానుగ్రహంబు గలుగుటంజేసి యతండు ప్రీతుండై సకల విబుధులచేత గౌరవింపబడి సమాహితచిత్తుడై వినయముతోగూడి యాపార్వతీదేవినివదలి యీశ్వరునికి మాత్రము ప్రదక్షిణమొనర్చి నాస్వామికి వందనమాచరించె, నపుడు అప్పూజ్యురాలగు మృడానియు చిఱునవ్వుతో గూడినదై తనభర్తయగు పరమేశ్వరునివీక్షించి ఓస్వామీ! ఈ భృంగిరిటి నన్నువిడిచి మీకుమాత్రము ప్రదక్షిణంబాచరించుటకు గారణంబేమి. వినవేడుకైయున్నది యానతీయవే యనివేడగా నాశశిశేఖరుండు ఓ ప్రియురాలా! చెప్పెదవినుము,

పరమార్థవిదులగు యోగులకు నీవలనం బ్రయోజనము లేమింజేసి నన్ను నమస్కరించిరని సెలవివ్వగా నాపరమేశ్వరి మిగులప్రీతినిబొంది ఆ భర్తయందున్న తనశక్తి నాకర్షించగా నాస్వామి త్వగస్థివిశిష్టమాత్రావయవుండాయెను. నంతట నాదేవియు శక్తిహీనురాలై వికటురాలాయెను. పిదప నాదేవికోపించి దేవతలచేత నూరడింపబడినదై కైలాసమును వదలి తపంబొనరించుటకు నానావిధములగు సింహశరభశార్దూలగజవ్యాఘ్రాదులచేత సేవింపబడియు నిత్యవైరంబుడిపియున్న పన్నగగరుడాది సకలజంతువులచే నిబిడంబగు నానావిధవృక్షలతాగుల్మాది భూయిష్ఠంబై ఋషిశ్రేష్ఠసేవితంబై సర్వాభీష్టప్రదంబై యొప్పుచున్న గౌతమాశ్రమమును బ్రవేశించె, లంత నాగౌతముండు వన్యంబులై హోమయోగ్యంబులగు సమిత్కుశఫలాదులను సంగ్రహించుకొని వనమునుండి వచ్చునెడ తన యాశ్రమభాగమున వెలుగుచున్న ప్రకాశమునుజూచి ఋష్యాశ్రమంబగు నిది మిగులశోభిల్లుచున్నయది యని విస్మయంబంది తత్కారణము జింతించుచు తనయాశ్రమమును ప్రవేశించి తామరరేకులవంటి కన్నులుగలిగి యలంకృతురాలై యున్న ఆమహేశ్వరింగనుంగొని ఓపూజ్యురాలవైన భగవతీ! నీవిచ్చటికే

కేదారేశ్వర వ్రతకథ.

మాటలకు గారణంబేమి యని అడుగ నద్దేవియు నా జటాభారికి దన విషాదకారణమును వచించి నమస్కరింపుచు ఓయి మునీశ్వరుడా! యే వ్రతము యోగిప్రియంబైనది. ఏ వ్రతానుష్ఠానముచేత శంకరదేహార్ధము నాకు ఘటించుచున్నది. అట్టివ్రతము నుపదేశింపుమనగా నామహర్షి సకలశాస్త్రపురాణావలోకనంబాచరించి యీప్సితార్థప్రదంబగు శ్రీమత్కేదార నామకంబైన యుత్తమవ్రతము నాచరింపుమని యుపదేశింపగా నంతనాదేవియు నావ్రతానుష్ఠానక్రమం బానతీయవే యని వేడగా నిట్లని చెప్పందొడంగె. భాద్రపదశుక్లాష్టమియందు శుద్ధమనస్కురాలవై మంగళకరంబులగు నేకవింశతి తంతువులచేత హస్తమునందు ప్రతిసరమును ధరించి యాదినమందు ఉపవాసము సలిపి మరునాడు బ్రాహ్మణభోజనము జేయించి అదిమొదలు అమావాస్యవరకు నీవ్రతము నిట్లు సలుపుచు ప్రతిదినమునందును శ్రీమత్కేదారదేవు నారాధింపవలయు. మఱియు శుద్ధంబగు నొక్కప్రదేశమున ధాన్యరాశినించి యందు పూర్ణకుంభము నిల్పి ఇరువదియొక్క సూత్రములచేత జుట్టి పట్టువస్త్రములచేత గప్పియుంచి నవరత్నములనుగాని శక్తికొలది సువర్ణముగాని యునిచి గంధపుష్పాక్షతలచేత నర్పించి ఇరువదియొకరైన బ్రాహ్మణులను బిలుపించి పాదప్రక్షాళనాది కృత్యంబులాచరించి కూర్చుండనియోగించి అచ్చట నా కేదారదేవుని ప్రతిష్ఠింపంజేసి చందనాగరు కస్తూరికుంకుమాదులను శ్రీగంధమును నానావిధపుష్పములను తాంబూలమును వస్త్రములనునునిచి నివేదనము నొనరించి యథాశాస్త్రముగ ధూపదీపాదులచేత బూజించి యేకవింశతి సంఖ్యాకంబులైన యపూపములను షడ్రసోపేతములైన చోష్యలేహ్యాదులను కదళీపనసామ్రాదిఫలములను నైవేద్యముజేసి తాంబూలములొసంగి చక్కగా స్తోత్రముజేసి బ్రాహ్మణులకు యథాశక్తి దక్షిణలిచ్చి వ్రతమును లెస్సగా నుష్ఠించి ఈశ్వరునకు మనస్సంతుష్టాంతరంగుడై అచ్చటికి దేవగణములతో డందని స్వశరీరార్ధమునిచ్చెదనని యివ్వగా నప్పార్వతియు పొంగి శంకరదేహార్ధమును బొంది లోకానుగ్రహము జేయదలంచి భర్తయగు నీశ్వరునితో నీవ్రతము నాచరించువారలకు సకలాభీష్టసిద్ధికలుగునటుల యనుగ్రహింపుతీరని యెల్లవారు నాచరింతురనగా నట్లుగాకయని నంగీకరించి సురసంఘములతోగూడ నప్పుడు నంతర్హితుండయ్యె. మఱికొంతకాలమునకు శివభక్తియుక్తుండగు చిత్రాంగదుడను గంధర్వుండు నందికేశ్వరునివలన నావ్రతచర్యాక్రమంబెఱింగి మనుష్యలోకమునకుంజని వారలకుపదేశింపవలయునను నిచ్ఛగలవాడై యుజ్జయినీపట్టణ

కేదారేశ్వర వ్రతకథ.

నంది వజ్రదంతుడను రాజునకుఁ జెప్పింప నతండు నవ్రతమును కల్పో
ప్రకారముగ నాచరించి సార్వభౌముండాయె.

మఱి కొంతకాలమునకు నాపట్టణమునను న్న వైశ్యునకు పుణ్యవతి
యు భాగ్యవతియునియు నిద్దఱుకొమార్తెలుగలిగిరి, వారిద్దఱును తండ్రి
సుకుంబోయి కేదారవ్రతమాచరించు నట్లాజ్ఞయొసంగుమనివేడగా నేను
రిద్రుండను దానికి వలయుసామగ్రి లేమిం జేసి యీ సంకల్పము మా
నగా ఓ తండ్రీ! నీయనుజ్ఞ మాకు పరమధనముగాన నాజ్ఞయొసంగు
సెలవు పుచ్చుకొని యొక వటవృక్షమూలమున గూర్చుండి వ్రతినగము
ని యథావిధిగాబూజింప వారలభక్తికిమెచ్చి యీశ్వరుడప్పుడు వల
మగ్రినియిచ్చెను. అంతట వారలు చక్కగా వ్రతము నాచరించుట
హాదేవుండు ప్రీతుండై యక్కన్యలకాయురారోగ్యైశ్వర్యము
రముల నొసంగి యంతర్హితుండయ్యె. పిమ్మట నావ్రతమాహా
నుజ్జయినీపట్టణ మేలుచున్నరాజు పుణ్యవతియను నొక కన్య
లుడు భాగ్యవతియనుకన్యను పాణిగ్రహణ మొనరించి రం
ంబు ధనసమృద్ధుండై సామ్రాజ్యసంపదలను బుత్రులను
నుచుండె నంత వారిలో రెండవదియైన భాగ్యవతియనునది
మోహితురాలై కొంతకాలమునకు నావ్రతమును విడిచెను.
గ్యహీనులై పుత్రునితోగూడ పెనిమిటిచేతవెడల నంపబడి
వనచారకున్నురాలై యొకబోయవానియిల్లుజేరి యచ్చటం వు
ఓపుత్రుండా! నాయక్కయగు పుణ్యవతియు యుజ్జయినీ పట్టణపు
వాహామైయున్నవాడు నీవచ్చటికింజని దానింజూచి ధనముదీసుకొని
ముగరమ్మనగా నతండాపట్టణమునకుబోయి పెద్దతల్లితో తనతల్లియొ
దున్నహీనంబగు కష్టముకు దెలుపగా నాపుణ్యవతియు నతనిచేతికి విస్తా
ంగ ధనమునిచ్చె. నంత యతం డాధనము దీసుకొనివచ్చునెడల మార్గ
మున నదృశ్యరూపుండైన యుద్దేవునివలన నాధనం బపహరింపబడగా నతం
డు మరల నచటికేతెంచి ఆవృత్తాంతమువిన్నవించ మఱికొంతధనము సం
గ్రహించుకొనిరాగా నాధనమునుగూడ హరించగా దూయమాన మాన
సుండై నిలుపంబడి యున్నవానితో నీశ్వరుం డదృశ్యుండై ఓచిన్నవాడా!
పతిభక్తిష్టులకు నీధనముగ్రహించ నలవిగాదని చెప్పగా నావాక్యమువిని విస్మ
యుంబంది ఆచిన్నవాడు మరల పూర్వమువలె నచటికింజని ఈశ్వరోక్తంబ
గు వృత్తాంతమును దెలుపగా నాపుణ్యవతి ఆలోచించి పుత్రునిచేత వ్రతం

కే దా రే శ్వ ర వ్ర త క థ.

బొనరింపజేసి తనచెల్లెలు వ్రతమాచరించునటుల జెప్పవలయునని ప్ర
లాపంగింపగా నతండు బయలుదేఱివచ్చునెడ మార్గమున నప్రయ
గ పూర్వముగోనిపోయిన ధనమంతయు స్వవశమైనందున సంతసించి
ముగ్రహించుకొని కాంచీపట్టణమును బ్రవేశించునమయమున చతు
బలములతోడ తనతండ్రి యెదుర్కొనివచ్చి వెంటబెట్టుకొని పట్టణము
జనియె. నంతట తల్లితండ్రులతోఁగూడి సుఖముల నుభవించుచుండె
మ్మట తల్లియగు పుణ్యవతియును తండ్రియగు చోళరాజును నడిచి
వ్రతము నాచరించుచు అవిచ్ఛిన్నంబగు నిఖిలసంపదలనుభవించుచు
న నెవ్వరైనను యథోక్తప్రకారము నీవ్రతమాహాత్మ్యమును భ
లై వినిన జదివిన నట్టివారలందఱును శ్రీమహాదేవుని యనుగ్రహ
ననంతంబులగు నాయురారోగ్యయశములనుబొంది సుఖములన
వసాయుజ్యమును బొందుదురని గౌతమమహర్షిచే జెప్పంబడె
డు శౌనకాదులకుజెప్పిన యట్లు శ్రీవ్యాసభట్టారకుండు స
మునం దభివర్ణించె ననుట.

కే దా రే శ్వ ర వ్ర త క ల్ప ము.

సం పూ ర్ణ ము.

నాతా. జగన్నాయకులు శెట్టి,
నెం. 186. దేవరాజమొదలివీధి, మదరాసు.

మనసు ఫౌండేషన్

పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	TPLA 103 B130
పుస్తకం పేరు	[illegible]
తారీఖు	25/10/24
ముందు అట్ట	NO
వెనుక అట్ట	NO
మొత్తం పేజీలు	65
పెద్ద సైజు పేజీలు	NO
ఖాళీ పేజీలు	NO
లేని పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	Ruksana
పేజీలు విడదీసినది	Ruksana
స్కాన్ చేసినది	Susmitha
పరీక్ష చేసినది	PRAGATHI
పేజీలు సరిచూసినది	
బైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
స్కాన్ చెయ్యనివి	
తప్పులు	NO
పరిస్థితి	Good